

2021

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

2021 i siffror

IFN är en av landets ledande forskningsmiljöer inom nationalekonomi. Forskarna vid IFN förenas av övertygelsen att nationalekonomi är ett ojämförbart kraftfullt verktyg för att förstå samhället.

41

disputerade forskare

36

affilierade forskare

8

doktorander

22

böcker, avhandlingar och
bokkapitel

Under 2021 publicerades åtta böcker av IFN-forskare, fyra på svenska och fyra på engelska.

” En tillförlitlig energiförsörjning säkerställer att det finns tillräcklig planerbar elproduktion. ”

THOMAS TANGERÅS,
PROGRAMCHEF FORSK-
NINGSPROGRAMMET
HÅLLBAR ENERGIOM-
STÄLLNING

62

artiklar av IFN-forskare publicerades i vetenskapliga tidskrifter

46

working papers publicerades under året

”Sverige har ett relativt gott näringslivsklimat men det behöver ständigt vårdas och utvecklas.”

FREDRIK SJÖHOLM,
PROFESSOR OCH VD

9

artiklar i *Ekonomisk Debatt*

44

debattartiklar inklusive repliker skrivna av IFN-forskare publicerades 2021

5

forskningsprogram

8

poddavsnitt om forskningsrelaterade frågor i IFN-podden

2021

Året som gått på
Institutet för Näringslivsforskning

Innehåll

- 4 Vd har ordet: Samhällsviktig forskning i fokus
- 5 Intervju med styrelsens ordförande
- 6 Presentation av styrelsen
- 7 Från skyddsnetsekonomi till studsmatteekonomi
- 10 Lars Calmfors – 50 år av samhällsdebatt
- 12 Apoteket efter omregleringen
- 13 Sommarjobbets betydelse
- 14 Privatiserad välfärd – vad kan vi lära oss?
- 15 Forskningsprogram och aktuella forskningsprojekt
  - 18 Samarbete är grunden för entreprenörskap
  - 24 Näringspolitik viktig för multinationella företag
  - 30 Vindkraftens utmaningar
  - 36 Ekonomisk frihet och tillit
  - 42 Minimilönerna och det svenska motståndet
- 46 Forskningsproduktionen vid IFN 2021
- 50 Tredje uppgiften: Forskning med genomslag
- 64 Medarbetare
- 76 Publikationer och akademiska seminarier
- 94 Finansiärer

Samhällsviktig forskning i fokus

När behovet av kunskap och analys i allmänhetens tjänst ökar samtidigt som incitamenten för forskare vid universitet och högskolor att kommunicera sin forskning är små, fyller IFN en viktig roll genom att förena forskning på hög internationell nivå med viljan och förmågan att sprida kunskaper, skriver **FREDRIK SJÖHOLM**, vd för IFN.

FAKTARESISTENS ÄR ETT samhällsproblem att ta på allvar och innebär att forskare bör bemöda sig om att delta i debatt och kommunikation. Samtidigt som behovet av kunskap och analys i allmänhetens tjänst ökar så är incitamenten för forskare vid universitet och högskolor att kommunicera sin forskning små. IFN fyller därför en viktig roll.

Ett framgångsrikt forskningsinstitut av IFN:s karaktär förenar forskning på hög internationell nivå med viljan och förmågan att sprida kunskapen till andra aktörer i samhället. Denna årsbok sammanfattar en vetenskaplig produktion som är imponerande med en stor mängd publikationer i högt rankade internationella tidskrifter.

När det gäller forskningskommunikation vågar jag påstå att ingen nationalekonomisk miljö i Sverige har ett lika stort genomslag på debattsidor, i rapporter åt myndigheter och i populärvetenskapliga sammanhang.

Året som gått har präglats av pandemin. Mycket av de ekonomiska och

sociala effekterna har direkt bäring på den forskning som bedrivs på IFN. Det globala samarbetet med att ta fram ett vaccin gjorde att livet på många håll kunde återgå till det mer normala under 2021. Just globaliseringsfrågor är viktiga vid IFN, vilket även är relaterat till pandemins effekt

---

”Genom att fortsätta ställa samhällsrelevans i fokus för vår verksamhet är det vår förhoppning att vi kan fortsätta vara ett viktigt institut för analyser av samhällets utmaningar.”

---

på globala leverantörskedjor och hur företag har mött krisen genom att organisera om sin verksamhet. Samtidigt fortsätter smittan att prägla vardagen i många andra länder där

vaccinationsviljan är lägre. Det sistnämnda handlar om bristen på tillit till myndigheter och andra medborgare, en fråga som forskare vid IFN har arbetat med under en längre tid.

Framöver är det klart att några av våra forskningsområden kommer att möta ett stort samhällsintresse. Det rör såväl vår forskning om elmarknaden som våra olika projekt om digitalisering och automatisering. Däremot är det svårare att sja om vilka andra områden som kommer att bli viktiga. Genom att fortsätta ställa samhällsrelevans i fokus för vår verksamhet är det vår förhoppning att vi kan fortsätta vara ett viktigt institut för analyser av samhällets många utmaningar, i vilken form dessa än må komma. □

FREDRIK SJÖHOLM,
PROFESSOR OCH VD

Forskningen underlättar omställningen

Den hållbara strukturomvandlingen ökar behovet av sakliga underlag och fakta som kan minska risken för felallokerade resurser och beskriva konsekvenserna av lyckade och mindre lyckade initiativ, säger **STAFFAN BOHMAN**, styrelseordförande för IFN.

OMSTÄLLNINGEN KAN INTE reduceras till att enbart handla om en energiomställning, eller en materialomställning som bland annat tar sig uttryck i satsningen på grönt stål. Staffan Bohman beskriver också den finansiella omställningen där de finansiella marknaderna driver företagsamheten framför sig genom att omallokera pengar till gröna initiativ – något som på sikt kommer att göra det ointressant att investera i icke-gröna verksamheter. Han ser också en fjärde beståndsdel i den nödvändiga sociala omställningen:

– Det är kanske den viktigaste omställningen vi har framför oss. Den handlar om att vi alla måste acceptera andra avvägningar än de vi vant oss vid och vilka konsekvenser det för med sig. Det kan gälla sådant som priser på energi och ändrade konsumtionsmönster av såväl varor som tjänster. För att få acceptans för politiska beslut krävs att vi medborgare gradvis ser goda exempel realiseras och kommuniceras, säger Staffan Bohman, och där kommer forskningen in i bilden:

– Forskningen kan leverera underlag och fakta och bidra till helhetsperspektiv på komplicerade frågor. IFN har exempelvis under 2021 presenterat forskning om hur Sverige klarat av tidigare ekonomiska kriser och strukturomvandlingar och därigenom lyft fram både goda och mindre lyckade exempel. IFN kan förse både näringslivet, politiken och andra samhällsaktörer med ett sakligt underlag som hjälper till att göra avvägningarna mellan det som långsiktigt måste göras med det som kortsiktigt inte är så angenämt.

”Forskningen spelar också en roll för att minska friktionsförlusterna i samhället.”

Forskningen spelar också en roll för att minska friktionsförlusterna i samhället, både inom näringslivet och framför allt mellan näringslivet och

det omgivande samhället, säger Staffan Bohman och exemplifierar med effekterna av energibristen i Sverige:

– Det svenska näringslivet har haft tillgång till konkurrenskraftig och stabil energi, vilket har varit en enormt stark konkurrensfaktor, och näringslivet har i sin tur varit helt avgörande för välfärdens utveckling. Utan ett näringsliv som utvecklas väl kommer vi inte att ha någon välfärdens utveckling. Den stora omställningen till ett hållbart samhälle börjar och slutar med energifrågan. När vi ska förlita oss på förnyelsebara energilag måste forskning från ett rent nationalekonomiskt perspektiv belysa vad som krävs för att ta riktiga investeringsbeslut och allokera resurser. Då kan politiker ta till sig av ett sakligt underlag producerat av oberoende forskare utan en uppenbar politisk bias. IFN bedriver näringslivsforskning med ett samhällsperspektiv och samhällsforskning med ett näringslivsperspektiv. Båda delarna behövs! □

Styrelsen

STAFFAN BOHMAN

Ordförande sedan 2019

Civilekonom.
Styrelseordförande

Electrolux och Tysk-Svenska Handelskammaren. Ledamot i Atlas Copco, Åke Wibergs Stiftelse samt ledamot i IVA:s avdelning IX (Ekonomi). Tidigare verksam som ordförande, styrelseledamot och vd för flera svenska och internationella företag.

FREDRIK SJÖHOLM

Vd sedan 2020

Fil.dr och professor. Ordförande för IVA:s avdelning

IX (Ekonomi) och ledamot i styrelsen för European Institute of Japanese Studies vid Handelshögskolan i Stockholm. Medlem i East Asian Economic Association, Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund samt SNS förtroenderåd. Affilierad till University of Nottingham och University of Aberdeen.

LENA APLER

Ledamot sedan 2017

Grundare Collector och Collector Bank.

Styrelseledamot i Skistar och Svensk-amerikanska Handelskammaren. Medgrundare till 17 Nätverket och rådgivare till Wellstreet Group.

PÄR BOMAN

Ledamot sedan 2018

Styrelseordförande Handelsbanken,

SCA och Essity, vice ordförande i Industrivärden samt styrelseledamot i Skanska.

STIG CLAESSON

Ledamot sedan 2015

Civilingenjör.
Ägare Doxa Plast.

Tidigare ordförande för Jönköpings Handelskammare.

CLAES EKSTRÖM

Ledamot sedan 2020

Civilingenjör Chalmers, kandidat-

examen i ekonomi samt juridikstudier vid Göteborgs universitet. Tidigare partner i Altor Equity Partners och Senior Director på McKinsey & Co. Styrelseledamot i Stadsmissionen och ARC.

JAN-OLOF JACKE

Ledamot sedan 2018

Civilekonom från Handelshögskolan i Göteborg. Vd

för Svenskt Näringsliv. Vice ordförande Alecta samt styrelseledamot ICC Sverige och ledamot i IVA:s avdelning VI (Företagande och ledarskap).

JENNY LINDÉN URNES

Ledamot sedan 2015

B.A. (phil.). Ägare till och styrelseordförande

Lindéngruppen AB, styrelseordförande Stiftelsen Färgfabriken, styrelseledamot i Becker Industrial Coatings Holding, Colart International Ltd, Moorbrook Textiles Ltd och Uppstart Helsingborg.

LOUISE LINDH

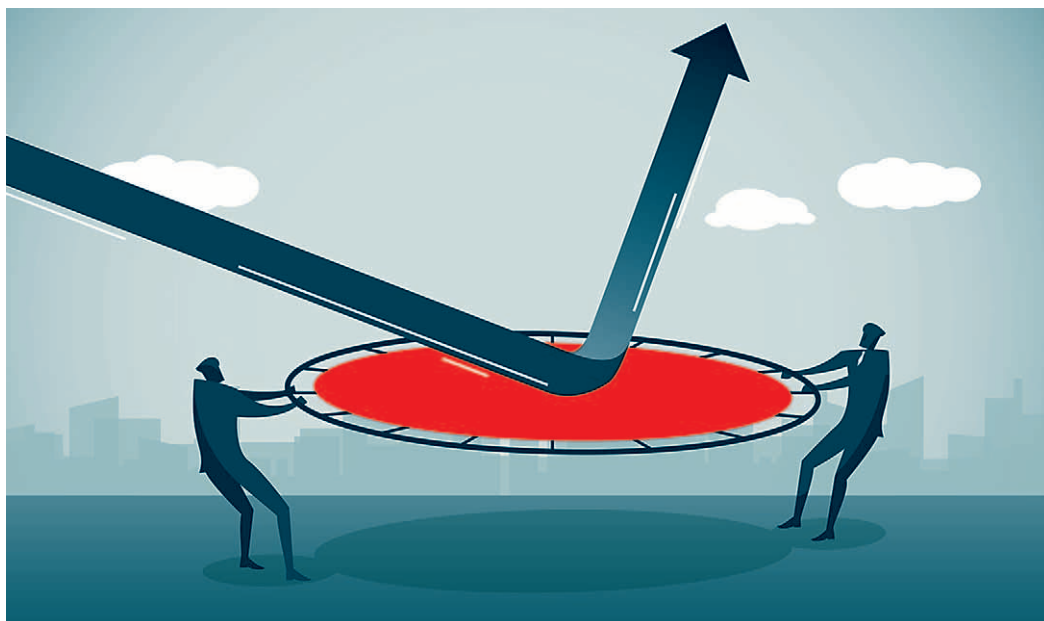
Ledamot sedan 2020

Civilekonom Handelshögskolan Stockholm. Vd och styrelse-

ledamot Fastighets AB L E Lundberg. Ordförande i J2L Holding AB, styrelseledamot i Hufvudstaden och L E Lundbergföretagen.

Från skyddsnetsekonomi till studsmatteekonomi

Sverige klarar kriser tack vare sin studsmatteekonomi.
Illustration: Istock.

Sverige har klarat de senaste två decenniernas ekonomiska kriser väl tack vare vår så kallade studsmatteekonomi. Det visar ny forskning av Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson. Men vad krävs för att vi även ska klara av framtida kriser och den hållbara strukturomvandlingen?

1990-TALSKRISEN DRABBADE Sverige hårt och lever kvar i många minne som sinnebilden av en ekonomisk kris, men Sverige har under det senaste halvsekllet genomgått stora förändringar. Makroekonomiska reformer kombinerade med mikroekonomiska reformer har gjort att motståndskraften mot stora ekonomiska chocker har ökat. Efter reformerna växte ett dynamiskt näringsliv fram som kännetecknades av ett ekonomiskt ekosystem bestående av flera olika slags företag där många hade en stark omställningsförmåga. De anställda hade också en mångfald av kompetenser. Den dynamiken skapade en stark jobb- och

produktivitetstillväxt. Med en metafor kan man säga att Sverige gick från en skyddsnetsekonomi till en studsmatteekonomi.

När etablerade företag faller i samband med kriser i en studsmatteekonomi, är nya företag med ny teknik och hållbara affärsidéer redo att ta vid och ekonomin kan snabbt återhämta sig. De etablerade företagen ställer snabbt om och förstärker kraften i återhämtningen. Olika typer av företag och anställda med olika kompetenser fyller olika behov i denna process.

Sverige har vid återkommande tillfällen drabbats av ekonomiska kriser. Framför allt två krisperioder är framträdande: 1990-talskrisen och finanskrisen. 1990-talskrisen uppvisade den största negativa effekten på sysselsättningen – både vad gällde långvarighet och minskning under enskilda år.

Under åren 1991–93 försvann nästan 300 000 jobb. Finanskrisen gav en kraftig sysselsättningsminskning under en kortare period med en kraftig minskning år 2009, men uppvisade därefter en snabb återhämtning efter den akuta krisfasen.

Näringslivet utsattes för ytterligare tre negativa chocker efter 1990-talet som varit mindre kraftiga: Asienkrisen, IT-krisen och Eurokrisen. Under dessa perioder mattades sysselsättningsökningen av, och det är bara under något enskilt år som vi ser en *marginell* minskning av sysselsättningen. En del av förklaringen till att Sverige fick mindre negativa effekter av Eurokrisen ligger i de reformer som genomfördes under 1990-talet, bland annat införandet av en flytande växelkurs och en självständig centralbank som kunde sänka räntan för att understödja ekonomin. Samtidigt skedde stora avregleringar på olika produktmarknader, utländska direktinvesteringar underlättades, förändringar i skattesystemet gjordes för att underlätta företagande och delar av arbetsmarknaden reformerades. Sammantaget bidrog reformerna till att skapa ett näringsliv som blev bättre rustat för ekonomiska kriser.

IFN-forskarna Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson har under många år forskat om just Sveriges omställningsförmåga. Senhösten 2021 publicerade ESO, Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi, deras rapport Ekonomiska krisers dynamik – en ESO-rapport om företagsomställning och strukturomvandling. I rapporten undersöker forskarna vad politiken kan lära av tidigare

kriser och om det spelar någon roll om krisen uppstår till följd av en IT-bubbla eller ett virus.

Deras forskning visar att hög omställningsförmåga hos företag och anställda är en grundläggande förmåga som ett land behöver för att hantera och vara motståndskraftigt mot olika typer av ekonomiska kriser. I en ekonomi som den svenska, som är sammanflätad med omvärlden, är det svårt att helt undvika en nedgång i samband med kriser och

därför bör fokus ligga på att få ekonomin att studsa tillbaka. Här är institutionella och teknologiska förutsättningar avgörande för företagens och de anställdas förmåga att ställa om och studsa tillbaka vid ekonomiska kriser, förklarar forskarna. Det kan handla om att ha en väl fungerande finansiell sektor som säkrar finansiering för bärkraftiga företag och en fungerande insolvenslagstiftning som säkerställer att finansiellt svaga men långsiktigt bärkraftiga företag omstruktureras, säger Lars Persson. Men det räcker inte, det krävs även en effektiv konkurrenspolitik som säkerställer att företag växer på egna meriter och att konsumenter får del av värdeskapandet

---

”En slutsats av vår forskning är att mångfald i näringslivet är avgörande för en samhälls-ekonomiskt effektiv strukturomvandling.”

FREDRIK HEYMAN
DOCENT OCH IFN SENIOR RESEARCH FELLOW

vid omstruktureringar. Vidare behövs även en dynamisk arbetsmarknad och omskolningsprocess som säkerställer att anställda omskolar sig från yrken som inte efterfrågas till yrken med bättre framtidsutsikter, något som gynnar individen i form av högre löner inte minst i kristider.

Under senare år har vi genomgått en digitaliseringsdriven strukturomvandling som påskyndats av coronapandemin. Samtidigt är vi just nu i inledningsfasen av den hållbara strukturomvandlingen som måste säkerställa att naturresurser används på ett mer balanserat sätt och att naturens ekosystem hålls i balans. Inte minst krävs en omställning där koldioxidutsläppen snabbt minskas och där nya teknologier och affärsmodeller utvecklas som minskar dessa koldioxidutsläpp. Detta sätter press på företagen att ställa om sin verksamhet på ett grundläggande sätt, vilket väcker frågan om vad som krävs för att vi även ska klara framtida

ekonomiska kriser. Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson menar att mycket är på plats i Sverige sedan reformerna på 1990-talet och att det centrala för att lyckas med vår nya omställning är en effektiv jobb- och yrkesdynamik i näringslivet.

– Vi ser i vår analys att det svenska näringslivet har legat i världsklass i att skapa nya jobb under de senaste decennierna, vilket är mycket bra, och det gäller framför allt små och unga företag. Samtidigt som dessa företag har varit viktiga för jobbtillväxten har stora och etablerade företag varit centrala för produktivitetens utvecklingen. En slutsats av vår forskning är att mångfald i näringslivet är avgörande för en samhällsekonomiskt effektiv strukturomvandling och något som vi bedömer som viktigt för att klara framtida ekonomiska kriser, säger Fredrik Heyman.

Forskarnas analys visar också att det har varit lönsamt att byta yrke i det svenska näringslivet från yrken där ny teknik hotar till yrken där risken att ersättas av en robot eller automatiserade processer är lägre.

– Satsningar på utbildning till yrken som efterfrågas bör nog premieras och i en sådan process är yrkesutbildningar och lärlingsystem viktiga, säger Pehr-Johan Norbäck.

Hur väl rustade för omställning är då de svenska företagen i dag? Enligt forskarna är de svenska företagen och dess anställda i många dimensioner väl rustade för omställning. Samtidigt ser forskarna att betydelsen av spetskompetens ökar i den framväxande nätverksbaserade globala ekonomin. I det perspektivet finns något som oroar, nämligen den försämrade kunskapsutvecklingen i skolan.

– Reformerna som förbättrar kunskapsutvecklandet hos eleverna i de svenska skolorna verkar nödvändiga för att klara framtida omställningskrav. Samtidigt är reformer som innebär ökad kvalitet, starkare incitament och bättre möjligheter till utbildning och vidareutbildning inom hållbara områden kanske än viktigare i framtidens näringsliv, där klimathotet är ett av de största hoten vi mött i mannanne, säger de.

För att förbättra Sveriges krisberedskap framöver är den mest angelägna policyfrågan att bevara den framgångsrika svenska dynamiska näringslivsmodellen, säger Lars Persson:

– Protektionistiska vindar blåser runt om i världen. Exempelvis vill EU reformera bolagsstyrning med krav på lägre utdelningar och styrda investeringar. Dynamiken i näringslivet, där vissa företag med nya affärsmodeller expanderar och andra företag med etablerade affärsmodeller är stabila och delar ut vinster som kan komma växande företag till del, har varit nyckeln till lyckade strukturomvandlingar i Sverige. Det är just den dynamiken som ett sådant EU-initiativ skulle slå emot, förklarar han.

Sverige har byggt upp sin dynamiska näringslivsmodell sedan reformerna på 1990-talet och att Sverige genom aktiva internationella förhandlingar verkar för att kunna behålla modellen är en mycket angelägen policyfråga, säger Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson.

En annan viktig policyfråga framöver är att möta den snabba utvecklingen inom AI och maskininlärning. Utöver att det kan leda till att många jobb ersätts av ny teknik, hotar också så kallad offshoring med utflyttning av jobb till låglöneländer i yrken som tidigare inte berörts. Vi har varit vana vid att många tjänstemannayrken var skyddade av krav på lokal närvaro och att språkbarriärer förhindrade utvecklingen, men med ny teknik kan barriärerna brytas även i dessa branscher som tidigare varit skyddade. Därför är det viktigt att svenska anställda kan omskola sig i en allt snabbare takt. □

Pehr-Johan Norbäck, docent och IFN Senior Research Fellow, Lars Persson, professor i nationalekonomi, vice vd på IFN och IFN Senior Research Fellow och Fredrik Heyman, docent och IFN Senior Research Fellow, forskar bland annat om Sveriges förmåga att hantera ekonomiska kriser och strukturomvandlingar. Deras forskningsartiklar finns att läsa på ifn.se.

Lars Calmfors – 50 år av samhällsdebatt

– Fler forskare behöver ta plats i samhällsdebatten, säger Lars Calmfors, professor emeritus vid Stockholms universitet och forskare vid IFN. Hösten 2021 publicerade han den medialt uppmärksammade boken *Mellan forskning och politik – 50 år av samhällsdebatt* (Ekerlids).

LARS CALMFORS HAR som få andra ekonomer kombinerat forskningen med rollen som rådgivare åt såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar och under hela sin karriär varit aktiv i samhällsdebatten. I boken skildrar han flera skeenden i svensk samtids-historia som han varit en del av. Han skriver om 70- och 80-talens inflationsspiral, normpolitiken, 90-talets finanskris, Sveriges val att stå utanför EMU, arbetsmarknaden och coronakrisen. Han lägger också stor vikt vid frågan hur forskare ska uppträda i samhällsdebatten.

På 90-talet skulle Sveriges eventuella medlemskap i EU:s valutaunion utredas och Lars Calmfors blev ordförande för utredningen. I dag ser han tillbaka på den tiden som ett ideal för hur samspelet mellan forskare och politiker borde se ut:

– Det tillhör nog det mest roliga och meningsfulla som jag har gjort. Just eftersom frågan var ny och det inte fanns några ideologiska bindningar skar inställningen rakt igenom de politiska partierna. Där fungerade kanske samspelet på det ideala sätt som forskare

skulle vilja: det vill säga att politiker identifierar ett samhällsproblem av något slag men inte vet riktigt hur de ska förhålla sig till det. De vill ha ett kunskapsunderlag och ger forskare stora resurser för att utreda problemet och sedan blir utredningsresultatet en input i en allmän debatt som föregår det politiska beslutsfattandet. Det var väldigt roligt att jobba med den frågan och jag upplevde verkligen att det fanns ett genuint intresse för ökad kunskap.

Genom åren har det också uppstått konflikter mellan å ena sidan politiker och andra uppdragsgivare, å andra sidan ekonomer. Lars Calmfors ser ett gemensamt drag hos konflikterna, nämligen att forskarnas oberoende analys levererar något annat än vad uppdragsgivarna tänkt sig:

– Ett motiv för att politiker eller organisationsföreträdare lägger ut analysuppdrag på forskare är att de har en stark förväntan på att forskningen ska ge stöd åt ståndpunkter som de redan har intagit. Det är inte så att de vill beställa ett resultat, utan de gör detta i god tro. Men forskningen är sällan så entydig

och då är det ofta upplagt för konflikt när beställarna blir besvikna.

Samspelet mellan politiker och forskare bygger dock på två parter agerande. Enligt Lars Calmfors borde fler forskare våga ta plats i samhällsdebatten:

– Jag kan känna en viss sorg över att det är relativt få forskare som engagerar sig i samhällsdebatten. Vi har ett akademiskt meritvärderingssystem som lägger mycket liten vikt vid den tredje uppgiften (högskolelagens skrivning om forskarnas skyldighet att sprida kunskap om sin forskning utanför akademien och samverka med samhället i stort). Jag har aldrig varit med om att det spelat någon stor roll vid akademiska meritvärderingar och tjänstetillsättningar. Det är klart att strikt vetenskaplig meritering ska ligga i botten, men när man jämför olika personer borde man på marginalen – givet att forskarna har hög vetenskaplig kompetens – ta större hänsyn till hur man utför den tredje uppgiften, säger Lars Calmfors. □

Apoteket efter omregleringen

Matilda Orth är fil.dr i nationalekonomi och disputerade vid Göteborgs universitet 2012. Hon undervisar även vid Handelshögskolan i Stockholm.

2009 omreglerades apoteksmarknaden i Sverige. Från att ha varit ett statligt monopol blev det nu tillåtet med flera aktörer på marknaden. I ett pågående forskningsprojekt undersöker Matilda Orth, IFN, och Florin Maican, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet och affilierad till IFN, konkurrensen på apoteksmarknaden.

FÖRE APOTEKSREFORMEN var apotekstätheten näst lägst i hela Europa med färre än 10 apotek per 100 000 individer. 2017 hade apotekstätheten ökat med 40 procent till 14 per 100 000 individer. Trots det har Sverige fortfarande bara hälften så många apotek per capita jämfört med andra europeiska länder. Ett övergripande syfte med reformen var att öka tillgängligheten för konsumenterna, vad gäller det geografiska avståndet till apotek, produktsortiment, öppettider, kvalitet och service.

– Trots att det gått över ett decennium sedan omregleringen vet vi förhållandevis lite om hur apoteksmarknaden fungerar. Avsaknaden av kunskap är anmärkningsvärd. Vårt projekt ger svar på frågor om tillgången till läkemedel som berör alla människor och är nödvändiga för att uppnå god hälsa och livskvalitet, säger Matilda Orth.

I spåren av coronapandemin har läkemedelstillgången återigen debatterats. I början av pandemin handlade en del av den offentliga debatten om apotekens prissättning av nödvändiga produkter, som handsprit och paracetamol, och frågan är även omdiskuterad internationellt:

– Läkemedelstillgången är föremål för livliga debatter. Brist på läkemedel har varit på tapeten i flera länder samtidigt

som EU-kommissionen framhäver att läkemedel är ett område med allra högsta prioritet.

Florin Maican och Matilda Orth har tillgång till data över alla svenska apotek, deras produkter och anställda, och använder sig av analysverktyg på den internationella forskningsfronten för att utvärdera förändringar på marknaden. Forskarna kan även simulera vad som kan hända när fler nya apotek med olika ägare etableras på en ort:

– Vi inför hypotetiska förändringar på marknaden och tittar på vad som händer med priser, produktsortiment, tillgänglighet med mera. Till exempel kan vi låta fler nya apotek etableras och utvärdera konsekvenserna för konsumenter, företag och samhället i stort. Vår förhoppning är att projektet bidrar med kunskap till såväl makthavare som enskilda konsumenter, säger Matilda Orth. □

Sommarjobbens betydelse

Ungefär 30 procent av alla unga på gymnasiets yrkesförberedande program får sitt första jobb efter skolan tack vare sina kontakter. Dagmar Müller forskar om ungas inträde på arbetsmarknaden och har studerat både vikten av kontakter och sommarjobbets betydelse.

Dagmar Müller är fil.dr i nationalekonomi. Hon disputerade 2020 vid Uppsala universitet.

ATT KONTAKTER är viktiga för att komma in på arbetsmarknaden är inte nytt, men exakt hur viktiga de är framgår av Dagmar Müllers forskning. När en arbetsplats där en ung person har jobbat under skoltiden läggs ner, försvinner möjligheten för den unga att få nytt jobb på samma arbetsplats. Det leder i förlängningen till sämre utsikter på arbetsmarknaden.

Det finns mycket forskning som visar att personer som blivit arbetslösa tidigt i karriären får så kallade *scarring effects*, ärr, som påverkar yrkeslivet under lång tid. Likaså visar forskningslitteraturen på området att unga som tar sitt första steg ut på arbetsmarknader i tider av lågkonjunktur har sämre förutsättningar.

I Sverige får ungefär 30 procent av alla unga på gymnasiets yrkesförberedande program sitt första jobb efter gymnasiet som ett resultat av att man använt sig av sina kontakter. Ungefär tre fjärdedelar av de svenska gymnasieeleverna har något slags sommarjobb eller extrajobb innan de tar studenten, men andelen minskade märkbart i samband med 90-talskrisen och finanskrisen 2008–2009.

Dagmar Müller har studerat data om alla som tagit studenten från ett yrkesförberedande program mellan 1986 och

2015 för att jämföra arbetsmarknadsutfall mellan de vars arbetsplatser stängdes ner i anslutning till studenten och de vars arbetsplatser fanns kvar. Hennes forskning visar att för studenter som förlorade möjligheten att få anställning på sin tidigare arbetsplats, minskade sannolikheten att få en anställning direkt efter studenten med tre procentenheter. De fick också 16 procent lägre lön. Effekterna minskade över tid men höll sig kvar i fem till tio år innan de avtog.

Under coronapandemins första sommar, 2020, minskade sommarjobben i Stockholm med 30 procent och det är inte en alltför avancerad gissning att tro att det kommer att påverka unga framöver. Vad har då Dagmar Müller för policyrekommendationer för hur man ska se till att unga utan ett omfattande kontaktnät ska kunna ha goda chanser att ta sig in på arbetsmarknaden?

– Det är särskilt viktigt att företag vågar anställa unga med begränsad arbetslivserfarenhet. Under ekonomiska kriser kan staten underlätta den här processen konkret genom exempelvis en konjunkturbaserad subvention av sommarjobb i den privata sektorn. □

Privatiserad välfärd – vad kan vi lära oss?

I boken *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment*, utgiven av Oxford University Press, sammanfattar Mårten Blix och Henrik Jordahl forskningen om privatiseringar och vinster i välfärden.

SVERIGE ÄR ETT land med omfattande skattefinansierad välfärd. Något som är mindre känt internationellt är att en stor del av dessa tjänster utförs i privat regi av vinstdrivande företag.

Mårten Blix, IFN, och Henrik Jordahl, IFN och Örebro universitet, vänder sig främst till en internationell publik, men också till andra som är intresserade av vad den nationalekonomiska forskningen om privatiserad välfärd visar.

Boken fokuserar på hälso- och sjukvård, utbildning och äldreomsorg. Den ger även en bakgrund till varför privatiserade välfärdstjänster infördes i Sverige när vi hade ett politiskt klimat med två vitt skilda perspektiv på hur en välfärdsstat skulle utformas.

I dag pågår diskussioner i flera länder om vad man kan dra för slutsatser av det svenska experimentet. Mårten Blix och Henrik Jordahl ser både för- och nackdelar:

– För att upprätthålla legitimitet hos befolkningen är det viktigt att pengar som går till välfärden används väl. Det är extra viktigt i Sverige, där välfärdsambitionerna är

höga. I boken visar vi hur privatiseringarna har bidragit till ökad effektivitet och kostnadskontroll. En lärdom för andra länder är att privatiseringar kan stärka välfärden, men det spelar roll hur reformerna genomförs. Vi pekar särskilt på att betydelsen av att göra en gedigen analys av kvaliteten i välfärden, i såväl privat som offentlig regi. En mer specifik rekommendation är att göra oannonserade besök för att kontrollera verksamheterna, säger Mårten Blix.

– En viktig slutsats är att managementmetoder som fungerar väl i det traditionella näringslivet gör skillnad även i den offentliga sektorn. Till exempel har elever i friskolor förbättrat sina studieresultat till följd av att friskolor har bättre managementkvalitet än offentliga skolor i både Sverige och andra länder. Sådana resultat tar udden av den vanliga kritiken av så kallad *New Public Management* som hävdar att välfärdssektorn är speciell och måste styras på sitt eget vis. Exakt vilka managementmetoder som fungerar bäst är svårt att klarlägga – speciellt hos icke-vinstdrivande organisationer – men det står ändå klart att ökad privatisering och konkurrens har bidragit till att effektivisera styrning och ledning i den svenska välfärdssektorn, säger Henrik Jordahl. □

Forskningsprogram

IFN:s forskning är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet utgör riktlinjerna för all forskning och analys som bedrivs vid institutet.

Entreprenörskapets ekonomi

Det svenska näringslivet har uppvisat en omställningsförmåga i världsklass i samband med coronapandemin och på ett framgångsrikt sätt hanterat utmaningar som nedstängningar, distansarbete och komponentbrist. Nu står företagen inför en hållbar strukturomvandling där de snabbt måste ställa om till en mer hållbar verksamhet för att fortsätta vara konkurrenskraftiga på den globala arenan.

DET BEHÖVS MER KUNSKAP för att underlätta och stimulera ett hållbart entreprenörskap i dagens ekonomi. Inom nationalekonomisk forskning studeras hur olika institutioner och regelverk i allmänhet påverkar entreprenörskapet och dess effekter på näringslivets förnyelse och den ekonomiska tillväxten. Därmed kan vi bidra med värdefull kunskap om hur olika institutioner och regelverk påverkar den entreprenörsdrivna hållbara strukturomvandlingen, kunskap som kan vara av avgörande betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling i Sverige.

Forskningsprogrammet syftar till att belysa vilka ekonomiska grundförutsättningar, exempelvis former för bolagsägande, skattesystem och allmänna institutioner, som kan bidra till att skapa entreprenörsdriven hållbar tillväxt.

Programmet möjliggör:

1. att på IFN skapa en forskarkompetens inom dessa för svenskt näringsliv avgörande frågor
2. att utveckla en unik databas som gör det möjligt att studera hur entreprenörskap påverkas av olika institutionella faktorer
3. att skapa en mötesplats för experter, befattningshavare, journalister och forskare med intresse för entreprenörskapets betydelse för näringslivets hållbara strukturomvandling och den allmänna välbefinnandets utvecklingen.

Följande forskare deltar: Thor Berger, Carl Magnus Bjuggren, Niklas Elert, Olle Hammar, Åsa Hansson, Magnus Henrekson, Per Hjertstrand, Jens Josephson, Daniel Knutsson, Anders Kärnä, Alexander Ljungqvist, Johanna Möllerström, Pehr-Johan Norbäck, Martin Olsson, Lars Persson, Erik Prawitz, Paula Roth, Per Skedinger,

---

”Vi kan bidra med kunskap som kan vara av avgörande betydelse för entreprenörskapets framtida utveckling i Sverige.”

LARS PERSSON
PROFESSOR OCH
PROGRAMCHEF

Mikael Stenkula, Roger Svensson, Björn Tyrefors, Daniel Waldenström och Yves Zenou.

Programmets huvudfinansierare under året har varit Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse. □

Samarbete är grunden för entreprenörskap

Entreprenören är inte en mytisk gestalt som ensam skapar framgång. Tvärtom är samarbete en av de viktigaste byggstenarna för ett lyckat entreprenörskap. Men västvärlden har drabbats av en innovationskris och det krävs reformer för att vi ska ta oss ur den. Det konstaterar Niklas Elert, som tillsammans med Magnus Henrekson forskar om innovativa samarbetsblock inom ramen för forskningsprogrammet **Entreprenörskapets ekonomi**.

– VI UTGÅR FRÅN en allt vanligare idé inom entreprenörskapsforskningen – nämligen att entreprenören inte är oberoende eller självständig i någon egentlig mening, även om det ofta är så de mytologiserar. Tvärtom: för att lyckas ta en idé och omvandla den till en innovation, alltså en produkt eller tjänst i ett växande företag, är entreprenören beroende av en rad andra förmågor och resurser.

Det är de förmågorna och resurserna som utgör det innovativa samarbetsblocket. I sin forskning fokuserar Niklas Elert och Magnus Henrekson på fem sådana förmågor som entreprenören behöver: uppfinnare, nyckelanställda, tidiga och sena finansiärer samt kompetenta kunder.

– I ett tidigt skede är entreprenören till exempel beroende av affärsänglar, venture capital-investerare eller andra tidiga finansörer. De här aktörerna har pengar men sitter också på värdefull kunskap om hur man ska driva och skala upp företag. Om entreprenören inte lyckas dra till sig några sådana finansörer kan det så klart bero på att idén inte är tillräckligt bra, och det är som det är. Det vi fokuserar på är om den här misslyckade kopplingen i stället beror på någon form av politisk eller institutionell flaskhals. Till exempel är det vanligt i många länder att skattesystemet på olika vis straffar venture capital-finansiering, berättar Niklas Elert.

Han nämner Silicon Valley som det mest kända exemplet på entreprenöriell framgång som en följd av innovativa samarbetsblock. Där finns en stor mängd samarbetsblock där alla nödvändiga aktörer finns på plats och aktivt bidrar till att kommersialisera nya idéer och nya uppfinningar. Men trots att det funnits verksamhet där sedan 1950-talet var det inte självklart att förekomsten av olika slags teknikföretag i sig skulle leda till det innovationsunder som Silicon Valley är i dag, säger Niklas Elert.

– Det lyfte inte förrän amerikanska politiker runt 1980 genomförde en rad reformer som bland annat gjorde det lättare och mer lönsamt för venture capital-industrin att operera. Utan de reformerna är det svårt att tänka sig att det vi i dag talar om som Silicon Valley skulle ha kunnat uppstå. Med det sagt var inte syftet med reformerna att gynna just Silicon Valley eller något annat industrikluster. Det fanns nog ingen på den tiden som kunnat förutsäga vilka omfattande konsekvenser det skulle få.

Tillsammans med Magnus Henrekson har Niklas Elert skrivit artikeln ”Innovative Entrepreneurship as a Collaborative Effort: An Institutional Framework”, publicerad i *Foundations and Trends in Entrepreneurship*. Artikeln är ett led i ett forskningsprojekt om just innovativa samarbets-

block. Genom att utgå från teorin om innovativa samarbetsblock blir det, enligt Niklas Elert, lättare att identifiera vilka ekonomiska institutioner som är viktigast för att dessa samarbeten ska kunna fungera så bra som möjligt.

Det handlar om flera olika samhällsinstitutioner, men viktigast är institutioner som främjar rättssäkerhet och skyddar äganderätten. Först efter att dessa grundvillkor finns på plats blir det meningsfullt att fokusera på andra områden, som skatter, socialförsäkring och arbetsmarknad, sparande och finansiering samt utbildning. Niklas Elert tycker att samhällssystemet inte i onödan ska straffa ut entreprenörskap och kreativitet utan se till att spelplanen för de olika aktörerna är så jämn som möjligt för att underlätta för fler att välja entreprenörsbanan och därigenom bidra till landets välbästand.

Spelplanen skiljer sig dock från land till land. Niklas Elert berättar att Nord- och Västeuropa, inklusive Sverige, står sig väl i de flesta rankingar av hur innovativa ekonomier är medan Syd- och Östeuropa gör sämre ifrån sig. Samtidigt, påpekar han och flera andra bedömare, kan man fråga sig om inte hela västvärlden genomgår en innovationskris. Vilka reformer krävs då för att ta sig ur krisen?

– Vissa länder behöver reformer på ett flertal områden, exempelvis av utbildningssystemet, skattesystemet och socialförsäkringssystemet. I andra länder kan det handla om ganska ”små” åtgärder för att få samarbetsblocken att fungera bättre, säger Niklas Elert och tar upp ett exempel om finansiering av entreprenörskap:

– Problemet med finansiering av entreprenörskap är i dag sällan en volymfråga. Sparandet är enormt i de flesta länder, problemet är i stället hur det kanaliseras. En väldigt stor andel går in i pensionsfonder och förvaltas av aktörer som i sin tur inte får investera pengarna i annat än ”säkra” tillgångar som bostäder. En klockren reform vore att de

---

”Silicon Valley är det mest kända exemplet på entreprenöriell framgång som en följd av innovativa samarbetsblock.”

---

här stora aktörerna tilläts kanalisera bara lite mer pengar till den entreprenöriella sektorn, exempelvis via venture capital-industrin. En enorm kreativ potential skulle kunna frigöras på det sättet. Egentligen handlar det alltså inte om någon drastisk åtgärd, och inte heller om att pumpa in en stor mängd pengar i en viss grupp företag, bara att öppna för möjligheten att investera mer av Europas sparande i entreprenörskap.

Men det finns också andra typer av reformer som skulle kunna ge goda effekter och det är reformer som är kopplade till anställningstrygghet och sjukförsäkringssystemet, system som skiljer sig mycket åt i olika länder. Enligt Niklas Elert finns det här en inbyggd spärr mot entreprenörskap i och med att systemen är utformade att passa anställda snarare än entreprenörer, som därför riskerar att gå miste om vissa typer av pensionsförmåner och sjukförmåner. Genom att anpassa systemen bättre till entreprenörerna skulle fler våga satsa på en entreprenöriell idé.

– Visst handlar entreprenörskap om risktagande, men det ska vara rätt sorts risktagande, säger Niklas Elert. □

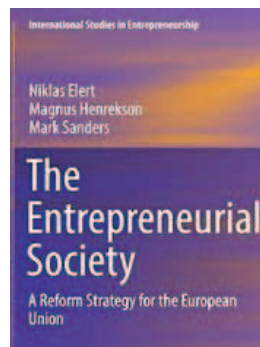
NIKLAS ELERT disputerade 2014 vid Handelshögskolan vid Örebro universitet med avhandlingen *Economic Growth Dynamism – Essays on Firm Entry and Firm Growth*. Han är en av forskarna som ingår i forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi. Att det blev just entreprenörskapsforskning och innovativa samarbetsblock som fångade hans intresse förklarar han med att berätta om betydelsen av innovationer:

– För mig handlar det i grunden om hur verksamheten inom samarbetsblocken hela tiden bidrar till att förändra vår värld och – om jag ska våga mig på en värdering – göra den bättre. Det finns uppskattningar om att 90 procent av den ekonomiska tillväxt vi haft sedan den industriella revolutionen tog fart beror på innovationer. Frågan är också om de viktigaste innovationerna är de vi inte ens ser i BNP. Coronavaccin är ett tydligt exempel. Bedövning är ett annat – skulle någon vilja leva i en värld där den inte fanns? Så att studera innovationsblocken handlar för mig om att vi inte i onödan ska missa möjligheter att förbättra vår tillvaro. □

”Frågan är om de viktigaste innovationerna är de vi inte ens ser i BNP. Coronavaccin är ett tydligt exempel. Bedövning ett annat – skulle någon vilja leva i en värld där den inte fanns?”

NIKLAS ELERT
FIL.DR

Niklas Elert och Magnus Henrekson har även skrivit om de reformer som krävs för ett mer innovativt, entreprenöriellt och hållbart Europa i böckerna *The Entrepreneurial Society: A Reform Strategy for the European Union* (Springer, 2019) som också finns som nedladdningsbar Open Access-bok, samt i *Vägar till ett uthålligt EU: Europaperspektiv 2021* (Santérus, 2021).

Pågående forskning 2021

Här presenterar vi ett urval av de forskningsprojekt som forskarna arbetar med inom ramen för forskningsprogrammet Entreprenörskapets ekonomi. En fullständig listning finns på ifn.se.

Skatteekonomisk forskning

IFN:s skatteforskningsprojekt har som främsta syfte att öka kunskapen om skatters betydelse för svensk samhälls-ekonomi. Inom projektet studeras flera specifika frågeställningar, till exempel kapitalbeskattnings effekter på kapitalbildning, stiftelsers beskattning och historiska samband mellan skatter och entreprenörskap.

Projektansvarig: Daniel Waldenström.

Kommersialisering av svenska patent

Sverige är topprankat i världen vad avser forskning och utveckling, beviljade patent och publikationer i forskningstidskrifter. Men vi har inte så många små snabbväxande teknologibaserade företag. Kommersialiseringen av detta intellektuella kapital är relativt sett mindre framgångsrikt i Sverige jämfört med andra länder.

Projektansvarig: Roger Svensson.

Intraprenörskap

Entreprenörskap är avgörande för ett livskraftigt och fungerande näringsliv och ekonomisk utveckling. Både inom forskning och policydebatt diskuteras i dag entreprenörskapets betydelse. Mycket av denna diskussion har dock fokuserat på entreprenöriella företagare, men även anställda kan vara entreprenöriella. De brukar benämnas intraprenörer. Det är stora skillnader mellan länder vad gäller intraprenörskapets betydelse och omfattning. Syftet med detta projekt är att förklara dessa skillnader och att identifiera vilka faktorer som kan bidra till ökat intraprenörskap.

Projektansvarig: Mikael Stenkula.

Företagens konkurrenskraft

Företagens konkurrenskraft i framtidens näringsliv beror till stor del på kompetenta ägare, ledning och personal. För närvarande pågår två strukturella trender som fundamentalt förändrar företagets förutsättningar för att vara konkurrenskraftiga. Dels innebär utvecklingen av artificiell intelligens och digitaliseringen av näringslivet att arbetsuppgifter i allt högre grad automatiseras, dels har internationella samarbeten, handelsmönster och värdekedjor hastigt förändrats i finans- och coronakrisens spår.

DESSA TRENDER ÖKAR behovet av att förstå hur företag och beslutsfattare kan, och bör, agera för att globalt konkurrenskraftiga svenska företag ska vara en del av framtidens näringsliv. Utfallet formas även till stor del av arbetsmarknads-, konkurrens-, immigrations-, skatte-, entreprenörs- och utbildningspolitik. Evidensbaserat beslutsfattande kräver kompetenta analyser och detaljerade fakta. För att möta detta behov har forskningsprogrammet Globaliseringen och företagen under året bytt namn till Företagens konkurrenskraft och samlar nu forskare på IFN inom internationell ekonomi, industriell organisation, företagsfinansiering och arbetsmarknadsekonomi.

Vi bedriver forskning inom tre kärnområden:

- I) *Artificiell intelligens och digitalisering.*
- II) *Svenska företag på en global marknad.*

III) *Företagsstyrning och ägande.*

En nyckelresurs är omfattande registerbaserade databaser på företags- och individnivå som täcker samtliga individer och företag i Sverige över tre decennier. Programmets huvudfinansiär är Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse, men härutöver finns projekt och forskare som erhåller projektmedel från andra finansiärer.

De forskare som under året arbetat inom programmet är: Thor Berger, Mårten Blix, Malin Gardberg, Magnus Henrekson, Fredrik Heyman, Per Hjertstrand, Henrik Horn, Dagmar Müller, Pehr-Johan Norbäck, Martin Olsson, Matilda Orth, Lars Persson, Erik Prawitz, Fredrik Sjöholm, Per Skedinger, Melinda Suveg, Björn Tyrefors, Joacim Tåg och Daniel Waldenström och Özge Öner.

Affilierade forskare: Carl Magnus Bjuggren, Shon Ferguson, Jens Josephson, Matti Keloharju, Samuli Knüpfer, Erik Lindqvist,

---

”Evidensbaserat beslutsfattande kräver kompetenta analyser och detaljerade fakta.”

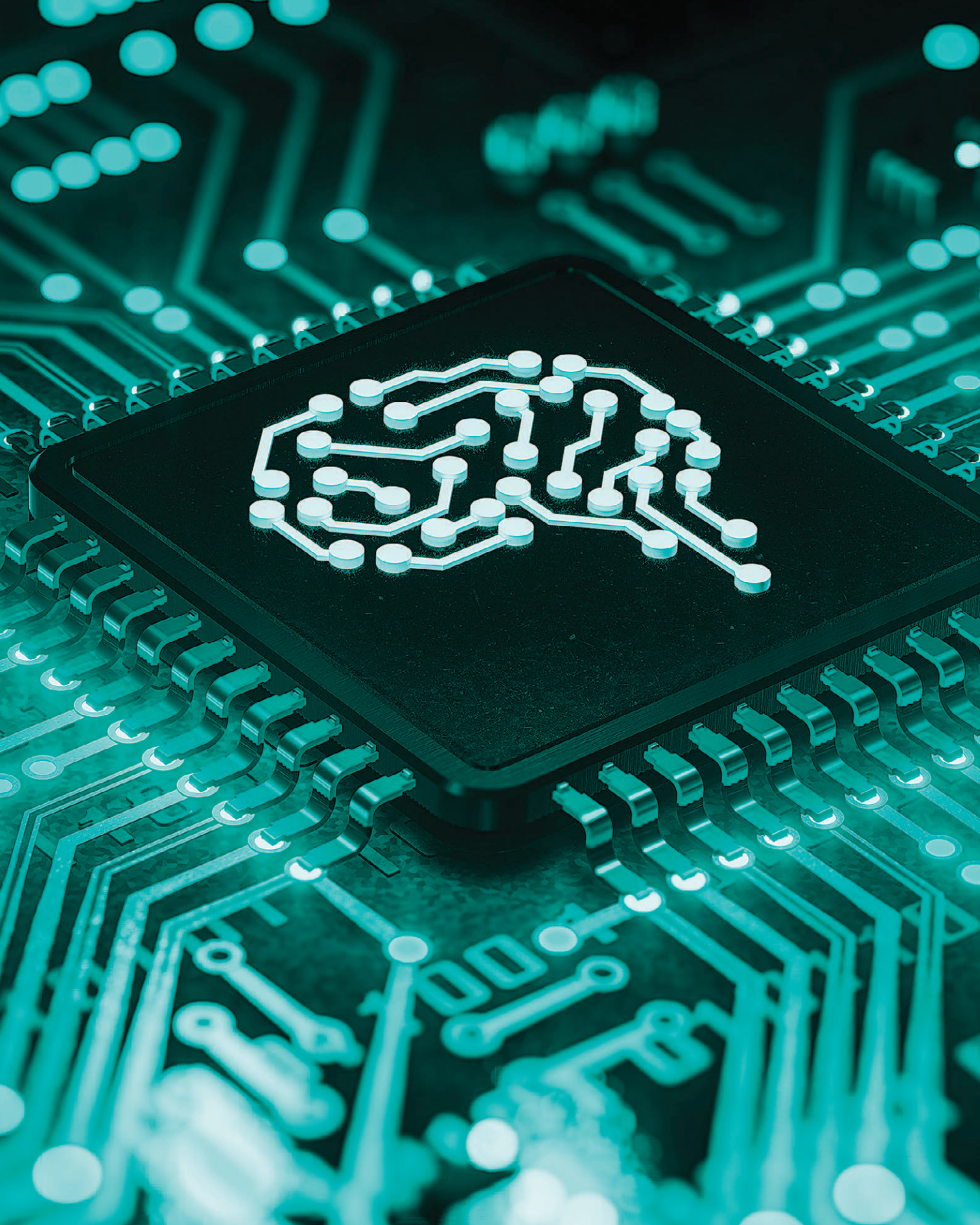

JOACIM TÅG
DOCENT OCH
PROGRAMCHEF

Alexander Ljungqvist, Lars Oxelheim, Marco Pagano, Annalisa Scognamiglio och Bengt Söderlund.
Doktorander: Simon Ek, Alexander Montag och Olga Lark. □

Näringspolitik viktig för multinationella företag

Multinationella företag är starka företag som generellt har hög produktivitet, många anställda och betalar höga löner. Fredrik Sjöholm, vd IFN, forskar om hur länder kan attrahera utländska multinationella företag.

EN STOR DEL av världshandeln sker via och inom multinationella företag, de svarar också för det mesta av privatfinansierad forskning och för en stor del av teknikutvecklingen i världen. Därför är det, enligt Fredrik Sjöholm, inte förvånande att många länder vill attrahera utländska multinationella företag i hopp om ökad produktion och en ökad tillväxt. Men det är svårt att attrahera multinationella företag eftersom företagen tenderar att noggrant väga olika alternativ mot varandra och förlägga sina anläggningar där det är mest företagsekonomiskt gynnsamt, säger Fredrik Sjöholm. Därför kan etablering av multinationella företag underlättas av en näringspolitik

som på olika sätt försöker tillgodose multinationella företags önskemål.

Fredrik Sjöholm har i sin forskning gått igenom den internationella forskningslitteraturen om hur multinationella företag tar beslut om var de vill förlägga sin verksamhet. Vilka faktorer som framstår som viktiga skiljer sig åt beroende på vilka länder och industrier som studeras, men några faktorer är gemensamma.

Långsiktiga investeringar av multinationella företag gynnas framför allt av förutsägbarhet. Det kan ta många år innan

en investering ger positiv avkastning och stora förändringar kan komma att omkullkasta alla tidigare företagsekonomiska kalkyler. Det kan t.ex. gälla förändringar i den ekonomiska politiken som genom skatter, inflation och räntor kommer på olika sätt att påverka verksamheten. Det är självklart att även stora konjunktursvängningar eller direkta ekonomiska kriser gör det svårt att beräkna t.ex. hur stor efterfrågan på ett företags produkter kommer att bli. Ekonomisk och politisk stabilitet är därför något som gynnar inflödet av utländska företag, berättar Fredrik Sjöholm.

– Generellt karakteriseras mer utvecklade ekonomier av relativt stor stabilitet, men även inom denna grupp kan frågetecken kring t.ex. framtida handels-, energi- och skattepolitik göra multinationella företag mindre benägna att investera i landet. Men framför allt är instabilitet något som ofta karakteriserar mindre utvecklade länder och som på olika sätt därigenom hämmar deras utveckling.

En annan faktor som i de flesta studier poängteras som viktig för multinationella företag är kompetent arbetskraft. Det är få industrier som inte är beroende av olika typer av specialkompetens och att från grunden lära upp anställda är både tidskrävande och dyrt. Exakt vilken typ av kompetens som är viktig skiljer sig åt mellan industrier och kan röra alla från ingenjörer till svarvare. Förutom de industrispecifika kraven och önskemålen finner de flesta studier att en generell hög utbildningsnivå attraherar multinationella företag och att effekten blir starkare ju mer sofistikerad produktionen är, säger Fredrik Sjöholm.

Vidare, menar han, är en god infrastruktur viktig för att attrahera multinationella företag. Däremot skiljer sig industrier och företag åt betydligt när det gäller vilken typ av infrastruktur som är viktig. För somliga handlar det framför allt om sådan infrastruktur som underlättar export, t.ex. hamnar och flygtrafik, medan det för andra företag är energiförsörjning eller det inhemska transportnätet som är av betydelse.

Skatter är en faktor som ofta lyfts fram i debatten om företagande, oavsett om det handlar om inhemska företags verksamhet eller om att attrahera utländska företag. Den empiriska litteraturen är inte glasklar när det gäller skatternas betydelse.

– En försiktig bedömning är att skatter inte nödvändigtvis måste vara väldigt låga, men att skatter som är signifikant högre än de som gäller i grannländer är negativt för att attrahera multinationella företag. Företagsbeskattning är en skatt där länder utifrån detta perspektiv bör harmonisera med vad som gäller i närliggande länder.

Kanske är det dock inte företagsbeskattningen som är allra viktigast när det gäller multinationella företags lokaliseringsbeslut. Anledningen är att dessa företag har utvecklat en betydande förmåga att genom internfaktureringar inom koncernen se till så att stora delar av vinsterna hamnar i länder där företags vinstskatt är låg. Däremot finns det andra skatter som är svårare att undvika. Det kan t.ex. gälla olika typer av miljö- och energiskatter. Det finns

även anledning att tro att inkomstbeskattning kan påverka multinationella företag. Detta gäller inte minst eftersom det påverkar deras förmåga att attrahera utländsk expertis till deras verksamhet i ett visst land, berättar Fredrik Sjöholm.

Faktorerna ovan är inte enbart viktiga för multinationella företag, de är också betydelsefulla för inhemska företag, förklarar Fredrik Sjöholm. Stabilitet, välutbildad arbetskraft, god infrastruktur och rimliga skatter kommer att få en gynnsam effekt på det inhemska näringslivet.

– En god näringspolitik kommer att gynna såväl inhemska företag som inflödet av utländska företag. Detta innebär i sin tur att politiker och myndigheter inte behöver lägga möda på att utforma en politik som specifikt riktar sig till utländska företag.

”En god näringspolitik kommer att gynna såväl inhemska företag som inflödet av utländska företag.”

Däremot finns det åtgärder som gynnar inflödet av utländska företag men som har mindre effekt på inhemska företag. Särskilt kan det handla om information om olika landspecifika förhållanden. Detta är en anledning till att många länder, inklusive Sverige, har myndigheter som hjälper utländska företag med information och service, såsom att hitta lämpliga orter och lokaler för en etablering, information om lagar och regler och, i vissa fall, hjälp med att finna inhemska underleverantörer, säger Fredrik Sjöholm.

Med en ökad globalisering blir företag allt mindre nationella. Det innebär i sin tur att historiska förhållanden kan antas få mindre betydelse när det gäller multinationella företags val av länder för deras verksamhet. När svenska företag har det mesta av sin försäljning till utländska kunder kommer de inte automatiskt att förlägga sin verksamhet till Sverige utan se sig om efter de länder som erbjuder sådana förhållanden som bäst svarar mot deras önskemål. Som en konsekvens blir betydelsen av det inhemska företagsklimatet allt viktigare, visar Fredrik Sjöholms forskning.

Hur står sig då Sverige i en internationell jämförelse? Man kan notera att Sverige har förhållandevis många inhemska multinationella företag och förhållandevis stora inflöden av utländska företag. Vidare är det rent inhemska näringslivet dynamiskt och ett stort antal framgångsrika företag har etablerats under de senaste decennierna. Detta är ett belägg för ett generellt gott näringslivsklimat, konstaterar Fredrik Sjöholm och poängterar att näringslivsklimatet är något som ständigt behöver vårdas och utvecklas.

Det finns anledning till oro över framtiden på några specifika områden. Dels gäller det utbildning, som är en fråga som rönt stort intresse under de senaste åren och där det finns starka belägg för att grundskolan har försämrats, dels tyder mycket på att även universitet och högskolor brottas med allvarliga kvalitetsproblem, anser Fredrik Sjöholm, som ser allt fler bekymrade företagsledare som understryker svårigheten med att finna kompetent arbetskraft i Sverige.

Ett ytterligare område som bör förbättras är enligt Fredrik Sjöholm infrastrukturen. Särskilt bör man prioritera att säkerställa en god och kostnadseffektiv energiförsörjning. □

”Sverige har ett relativt gott näringslivsklimat men det behöver ständigt vårdas och utvecklas.”

FREDRIK SJÖHOLM
PROFESSOR OCH VD

FREDRIK SJÖHOLM är professor och vd för Institutet för Näringslivsforskning sedan november 2020. Han har tidigare haft akademiska tjänster vid Lunds universitet, Handelshögskolan i Stockholm, Örebro universitet och National University of Singapore. Fredrik Sjöholm var under åren 2007–2011 programchef för IFN:s forskningsprogram Globaliseringen och företagen och forskar numera vid sidan av sitt vd-uppdrag inom programmet Företagens konkurrenskraft.

Han disputerade 1997 vid Lunds universitet och har sedan dess forskat om en mängd olika frågeställningar men med en tyngdpunkt mot internationell ekonomi. □

Pågående forskning 2021

Här presenterar vi ett urval av de forskningsprojekt som forskarna arbetar med inom ramen för forskningsprogrammet Företagens konkurrenskraft. En fullständig listning finns på ifn.se.

Finansiell integrering och globala obalanser

Finansmarknadsintegrering underlättar allokeringen av kapital och påverkar sambandet mellan tillgångar och konsumtion genom att minska hushållens likviditetsbegränsningar. De negativa sidorna med finansmarknadsintegrering är dock ackumulering av finansiella obalanser, ökad spridningsrisk av finansiella svårigheter och plötsliga svängningar i kapitalflöden. Detta projekt undersöker hur internationell finansiell integrering påverkar makroekonomiska och finansiella utfall.

Projektansvarig: Malin Gardberg.

Konkurrens, kostnadschocker och prissättning

Prissättning är ett viktigt sätt för företagen att konkurrera och påverka efterfrågan på sina varor. Även om det är ett centralt ämne inom ekonomin har många teorier om prissättning inte utvärderats med hjälp av data. Detta projekt

syftar till att förstå hur företag beslutar om priserna på de varor de producerar och ge belägg för olika teorier med hjälp av mikrodata om svenska företag.

Projektansvarig: Melinda Suveg.

Allokeringen av talang i det svenska näringslivet

Forskning inom nationalekonomi har lyft fram att allokeringen av talang i en ekonomi kan vara central för landets utveckling. Exempelvis kan en talangfull person vara mer produktiv, ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, som företagsledare för ett nytt snabbväxande företag än som mellanchef på ett stort etablerat företag. Syftet med detta forskningsprojekt är att studera allokeringen av talang i den svenska ekonomin och hur denna allokering påverkar företags tillväxt, överlevnad och lönsamhet.

Projektansvarig: Joacim Tåg.

Hållbar energiomställning

En hållbar energiomställning syftar till att minska användningen av fossila bränslen på ett resurseffektivt och tillförlitligt sätt. Detta program undersöker, med nationalekonomisk teori och empiriska verktyg, marknader och regleringar för en hållbar energiomställning.

EN EKOLOGISKT HÅLLBAR energiförsörjning förutsätter att vi minskar användandet av fossila bränslen. Ökad elektrifiering, av bland annat transporter och industriella processer, är en avgörande del av lösningen. Samtidigt är elproduktion och uppvärmning den globalt största källan till utsläpp av växthusgaser. För att motverka klimatförändringarna måste samhället därför ställa om till mer fossilfri elproduktion. I Sverige är målsättningen 100 procent förnybar elproduktion år 2040.

Målsättningen har inneburit en stor ökning i variabel förnybar elproduktion, särskilt vindkraft, i den svenska elförsörjningen. Denna omställning har skett på bekostnad av annan elproduktion, t.ex. kärnkraften.

En ekonomiskt hållbar energiförsörjning är resurseffektiv. Dock råder oenighet om hur ett sådant system bör se ut. I västvärlden är det vanligt att elproduktion från kärnkraft fasas ut, medan Kina och andra länder med snabbt ökande energibehov ser kärnkraft som en självklar del av sin framtida elförsörjning.

En viktig fråga för Sveriges energiförsörjning rör därför kärnkraftens framtid. En tillförlitlig energiförsörjning säkerställer att det finns tillräcklig planerbar elproduktion för att möta efterfrågan vid varje tidpunkt och överallt i systemet, förutom kanske i vissa extremfall. Annars riskerar elsystemet att kollapsa.

En politiskt hållbar energiförsörjning innebär att elbolag, elintensiva industrier och hushåll accepterar energiförsörjningens konsekvenser. Energiomställningen i Sverige har de senaste åren inneburit stora svängningar och ökande regionala skillnader i priset på el, bland annat som en följd av efterfrågeöverskott i södra Sverige och kapacitetsbrist i elnätet. Dessa effekter har orsakat ett ökande missnöje med energipolitiken.

Detta forskningsprogram studerar särskilt elmarknaden i ljuset av behovet av att samhället behöver en resurseffektiv och tillförlitlig energiförsörjning som är ekologiskt och politiskt hållbar. Dessa är mål som står i motsatsförhållande till varandra.

”En tillförlitlig energiförsörjning säkerställer att det finns tillräcklig planerbar elproduktion.”

**THOMAS
TANGERÅS**
DOCENT OCH
PROGRAMCHEF

Även incitamenten för energiintensiva sektorer som tillverkningsindustri och transporter att ställa om sin energiförbrukning är fundamentala för en hållbar utveckling.

Projekten inom programmet finansieras av Energiforsk, Energimyndigheten och Torsten Söderbergs Stiftelse.

Följande forskare arbetar inom programmet: Per Hjertstrand, Pär Holmberg, Henrik Horn, Erik Lundin och Thomas Tangerås. □

T203-C220-F

Vindkraftens utmaningar

Vindkraften omgärdas av flera målkonflikter. Under året presenterades regeringens utredning om det kommunala vetot i vindkraftsetableringar. Erik Lundin har under 2021 påbörjat ett forskningsprojekt om lokaliseringen av vindkraftverk. Han ser flera problem med dagens system, varav det kommunala vetot är ett.

DET KOMMUNALA VETOT innebär att kommuner relativt sent i processen kan säga nej till nya vindkraftverk. Utredningen föreslår nu att kommuner även i framtiden bör ha rätt att neka vindkraftsetableringar, men att det måste ske i ett betydligt tidigare skede, och att beslutet kommer att vara bindande.

Erik Lundin tror dock att även detta kommer att föra med sig problem:

– Det är bra att beslutet måste komma relativt tidigt i processen, och att det är bindande. Det är en fråga om rättssäkerhet. Samtidigt lämnar utredningen frågan om ekonomisk kompensation hängande i luften. I dagsläget finns inga lagar som ger kommuner och närboende rätt till detta. Om kommunerna tvingas till ett tidigare beslut borde de även få veta vilken kompensation de har rätt till.

Erik Lundin har tittat på andra modeller, bland annat en kommunal fastighetsskatt på vindkraftverk. Intäkterna skulle

tillfalla kommunen och alltså kunna användas till annan kommunal verksamhet, vilket skulle öka kommunernas ekonomiska incitament att tillåta vindkraft.

– I dag finns redan en fastighetsskatt på vindkraftverk, men intäkterna går till staten. En möjlighet att lösa frågan om ekonomisk kompensation är att låta skatten tillfalla kommunerna. Fastighetsskatten baseras på vindkraftverkens installerade kapacitet och är därmed kopplad till det kommersiella värdet av projektet. Det är bra, eftersom kommunerna då får starkare incitament att godkänna projekt som har en större kommersiell potential. Höstens kraftiga prisökningar på el i södra Sverige understryker att det är viktigt att dessa kompensationsmekanismer kommer till stånd så fort som möjligt, eftersom varje missat investeringstillfälle på sikt kommer att leda till högre priser.

Hur ser då stödet ut för den kommunala fastighetsskatt som du förespråkar?

– Vindkraftsföretagen är av naturliga skäl positiva – de betalar ju skatten ändå, och en kommunalisering leder sannolikt till att fler projekt godkänns. Politiskt är stödet relativt svagt hos riksdagspartierna. Kanske eftersom trycket då även kan öka på att kommunalisera fastighetsskatten på vattenkraft, vilket skulle leda till ett ganska stort bortfall i statskassan. Kanske tycker man även att en sådan reform skulle kräva en förändring av det kommunala utjämnningssystemet, men det är en spekulation. Både Norge och Finland har ett system med kommunal fastighetsskatt, och vad jag förstår så är problemen med lokalt motstånd mindre där, så jag tycker definitivt att även Sverige bör överväga detta.

Erik Lundin kommer i det nya forskningsprojektet att analysera flera olika aspekter av vindkraftslokaliseringen. Nya, ännu opublicerade data, visar exempelvis att stödet för Miljöpartiet är större i områden utan vindkraft, medan stödet för Sverigedemokraterna är större i områden med vindkraft. Trots att det ännu inte går att dra några säkra slutsatser

mellan etableringen av vindkraft och politiska sympatier ser Erik Lundin att internationell forskning också visar på denna tendens:

– Ny forskning från Tyskland indikerar att stödet för det tyska miljöpartiet minskade väsentligt i områden där en vindkraftsetablering ägt rum (Germeshausen m.fl. 2020). Det finns även forskning från Kanada som visar att stödet för det vindkraftsvänliga liberala partiet minskade i områden där vindkraftverk uppförts (Stokes 2016). Den senare studien visar även att väljarna endast bestraffade de lokala beslutsfattarna: stödet för det liberala partiet minskade bara i kommunalvalen, inte i nationella val.

Sverige har som mål att ha 100 procent förnybar elproduktion till år 2040 och Naturvårdsverket och Energimyndigheten har tillsammans tagit initiativ till en strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft i Sverige. När vindkraften tycks vara omgärdad av en ”not in my backyard”-problematik ser Erik Lundin flera aspekter av vindkraftslokaliseringen som bör undersökas närmare:

– Förutom ramverket kring den ekonomiska kompensationen finns det också anledning att undersöka frågor som: Är det så att det är mindre sannolikt att vindkraft byggs i områden med hög socioekonomisk status? Är vissa partier mer benägna att godkänna vindkraftsprojekt än andra? En annan fråga är huruvida kommunerna är mer benägna att godkänna projekt som har en lokal förankring, exempelvis genom att den ägs av en ekonomisk förening, avslutar Erik Lundin. ◻

”Höstens kraftiga prisökningar på el i södra Sverige understryker att det är viktigt att kompensationsmekanismer kommer till stånd så fort som möjligt.”

ERIK LUNDIN disputerade vid Handelshögskolan i Stockholm i juni 2016 med avhandlingen *Empirical Analysis on Strategic Behavior in the Electricity and Water Sectors*. Han forskar bland annat om på vilket sätt producenter utövar marknadsstyrning på elmarknader, vilka faktorer som driver lokaliseringen av vindkraftverk och vilken statens roll är i övergången till en klimatneutral elproduktion.

Erik Lundin vill forska om energifrågor för att frågan är aktuell och lämpad för nationalekonomiska analyser:

– Just nu sker en global övergång mot förnybara energikällor, vilken endast kan komma till stånd med statliga styrmedel. Den nationalekonomiska verktygslådan är en utmärkt utgångspunkt för att förstå hur dessa styrmedel ska kunna utformas på ett sätt som leder till ett effektivt resursutnyttjande.

Han har flera forskningsfrågor, men den enskilt viktigaste frågan inom hans område är just nu att förstå konsekvenserna av den svenska decentraliseringen av tillståndsprocessen för vindkraft. Det är särskilt viktigt eftersom kommunerna i Sverige har veto-rätt att avslå ansökningar om vindkraft, säger Erik Lundin:

– Samtidigt finns det få ekonomiska incitament för kommunerna att godkänna ansökningarna, eftersom fastighetsskatten på vindkraftverk tillfaller staten. I detta avseende skiljer sig Sverige från flera av våra grannländer, där fastighetsskatten i stället tillfaller kommunerna. En djupare analys av den svenska tillståndsprocessen kan ge kunskap om huruvida det svenska regelverket har lett till en samhällsekonomiskt effektiv placering av vindkraften, eller om vi i stället borde införa liknande ersättningsmodeller som våra grannländer. □

”Den nationalekonomiska verktygslådan är en utmärkt utgångspunkt för att förstå hur styrmedel ska kunna utformas på ett sätt som leder till ett effektivt resursutnyttjande.”

ERIK LUNDIN
FIL.DR

Pågående forskning 2021

Här presenterar vi ett urval av de forskningsprojekt som forskarna arbetar med inom ramen för forskningsprogrammet Hållbar energiomställning. En fullständig listning finns på ifn.se.

Så kan elmarknaden förändras för ökad konkurrens med enhetliga priser

Indelningen av Sverige i elområden har kritiserats för att kunder i södra delen av landet får betala högre elpriser än andra delar av landet. Ny forskning av Thomas Tangerås och Frank Wolak visar att effektiviteten på elmarknaden kan höjas utan att kunder i olika delar av landet betalar olika elpriser. För detta krävs att elområden införs för producenter men inte för konsumenter.

Projektansvarig: Thomas Tangerås.

Kvinnor är mer engagerade i klimatfrågor än män

I denna forskningsrapport visar Niklas Elert och Erik Lundin att kvinnor inte bara anser att klimatförändringarna kommer att påverka oss mer än vad män tror, utan även att kvinnor i högre grad förespråkar statliga styrmedel för att minska klimatpåverkan. Dessutom rapporterar kvinnor

i högre utsträckning att de själva har ändrat sitt beteende i syfte att minska sin klimatpåverkan. Dessa resultat bygger på en enkät av Naturvårdsverket där slumpvis utvalda svenskar tillfrågades om sin syn på klimatet.

Projektansvarig: Erik Lundin.

Vilka marknadsreformer behövs för att lösa Sveriges energiutmaning?

Denna studie analyserar hur elmarknaden bör reformeras för att uppnå målen om en miljövänlig, tillförlitlig och kostnadseffektiv energiförsörjning. Vi drar slutsatsen att priserna i högre utsträckning bör återspegla resursbristen i elsystemet och att riskerna för investerare behöver minska.

Projektansvarig: Pär Holmberg.

Institutioner, marknader och näringsliv

Utgångspunkten för detta forskningsprogram är att ekonomisk verksamhet i hög grad påverkas av både lagar och kultur. Marknader fungerar väl när privat egendom och avtal skyddas, när rättsstaten är stark och när människor litar på varandra. Då vågar och vill vi satsa, investera och bidra till ekonomisk utveckling.

FORSKNING INOM NATIONALEKONOMI och ekonomisk historia tyder på att västvärldens överlägsna ekonomiska utveckling under hundratals år har sin grund i institutioner. Med det menas lagar (som kallas formella institutioner) och kultur, såsom värderingar, attityder, moral och normer (som kallas informella institutioner). Om en stor del av befolkningen litar på andra blir det t.ex. mindre kostsamt att ingå avtal med andra, eftersom en handskakning räcker. Om människor i allmänhet är toleranta kan det innebära att de mest lämpade får jobb, vilket gynnar produktiviteten.

Programmet fokuserar i hög grad på förutsättningar för företagande. Faktiska och potentiella entreprenörer påverkas i sina beslut av gällande lagar, liksom de påverkas av värderingar, moral och normer i samhället. Innovationer och investeringar gynnas av stabila och förmånliga regelverk, t.ex. gällande rättsstatens kvalitet, beskattning och regleringar, och av medarbetare vars värderingar och attityder präglas av tillit, tolerans, individualism och

ansvarstagande. Under 2021 bytte forskningsprogrammet namn från Institutionernas ekonomi till Institutioner, marknader och näringsliv, för att tydligare betona att institutioner är av betydelse såväl för samhället i stort som för enskilda företag och företagare.

Följande forskare arbetar inom programmet:

Niclas Berggren, Andreas Bergh, Lars Calmfors, Ann-Sofie Isaksson, Joakim Jansson, Daniel Knutsson, Martin Ljunge, Therese Nilsson och Björn Tyrefors. Christian Bjørnskov och Yves Zenou är affilierade.

Projekten inom ramen för programmet finansieras av:

Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse

Johan och Jakob Söderbergs stiftelse

John Templeton Foundation

Länsförsäkringars Fond

Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse.

Riksbankens Jubileumsfond □

”Om människor i allmänhet är toleranta kan det innebära att de mest lämpade får jobb, vilket gynnar produktiviteten.”

NICLAS BERGGREN
DOCENT OCH PROGRAMCHEF

UPPFÖRDES FÖR
SVERIGES RIKSDAG
ÅREN 1895-1904

Ekonomisk frihet och tillit

Vilka är konsekvenserna av ekonomisk frihet och tillit mellan människor och hur påverkar de varandra? Det är det övergripande temat för ett nytt forskningsprojekt på IFN som bland annat kommer att undersöka frågor om globalisering, ojämlikhet och pressfrihet.

I MER ÄN TVÅ decennier har Christian Bjørnskov, Århus universitet, Danmark, och affilierad till IFN, och Niclas Berggren, IFN, arbetat med frågor som handlar om de lagar, regler och värderingar som styr hur våra samhällen blir till och fungerar väl. Kort sagt med det som kallas institutioner. De ser också hur den här typen av frågeställningar har fått större utrymme inom den ekonomiska forskningen:

– Ekonomer har insett att ekonomier består av människor och företag som påverkas av regler och värderingar i det omgivande samhället. Det handlar inte bara om att maximera nyttan eller vinsten utan också om att människor, i sitt ekonomiska

beteende, fungerar i ett kulturellt och juridiskt sammanhang, säger Niclas Berggren.

Det nya projektet heter Cultures of Trust and Institutions of Freedom och inleddes under hösten 2021. John Templeton Foundation har beviljat projektet ett anslag om drygt sju miljoner kronor. Att det handlar om forskning som i högsta grad är relevant för näringslivet är tydligt för Niclas Berggren:

– Man kan se det som att vi forskar om företagandets villkor. Näringslivsforskning kan ta sig olika uttryck. Några studerar företag som sådana, medan vi studerar de bakgrundsfaktorer

som har betydelse för en dynamisk, konkurrensinriktad och innovativ marknadsekonomi med nya och växande företag.

I det kommande projektet kommer forskarna bland annat att klargöra hur ett välfungerande rättssystem – som är centralt för att skydda ägande och ingångna avtal – kan säkerställas, säger Niclas Berggren. En annan viktig beståndsdel i projektet är hur ett välfungerande rättssystem tillsammans med en öppen marknadsekonomi påverkar graden av tillit. Det är i sin tur viktigt för att stimulera initiativ som gynnar produktiviteten. Projektet kommer också att titta på tre ämnesområden som påverkar vår tid och står högt upp på agendan på samhällsdebatten: ojämlikhet, globalisering och pressfrihet.

Sedan den franske nationalekonomen Thomas Piketty publicerade boken *Kapitalet i det tjugoförsta århundradet* har ekonomisk ojämlikhet blivit en fråga som fått allt större utrymme i debatten. Flera politiska åtgärder diskuteras, däribland högre beskattning och mer omfördelning. Niclas Berggren och Christian Bjørnskov tror att de kan bidra till debatten och nyansera den genom att använda sig av en distinktion mellan rättvis och orättvis ojämlikhet. Med det menar de att det faktum att människor tjänar eller har olika mycket pengar inte nödvändigtvis behöver innebära att orättvisa föreligger, förklarar Niclas Berggren. I stället beror det på om två kriterier är uppfyllda eller ej: 1) ekonomiska skillnader har uppkommit genom egen ansträngning snarare än av omständigheter bortom individens kontroll och 2) ekonomiska skillnader resulterar inte i absolut fattigdom som skapar lidande. Om båda kriterierna är uppfyllda betecknas ekonomisk ojämlikhet som rättvis, annars orättvis, förklarar Niclas Berggren. Forskningen handlar om att undersöka hur graden av marknadsekonomi i olika dimensioner påverkar dessa två ”typer” av ojämlikhet. Globalisering är också ett fenomen som diskuteras och där vissa bedömare talar om att den kan vara på tillbakagång efter pandemin. Samtidigt finns också en oro för att liberalisering och globalisering som ger

mer utrymme för marknader att fungera på hotar uppskattade byggstenar i samhället. Det kan handla om saker som en etablerad livsstil och samhällelig tillit, förklarar Christian Bjørnskov och Niclas Berggren:

– Den brittiska filosofen John Gray har till exempel uttalat en oro för att ekonomisk frihet underminerar etablerade värderingar och sätt att leva, och den amerikanske filosofen, tillika

Harvardprofessorn, Michael Sandel argumenterar för att marknader uttraderar olika dygder och altruism. Men genom ny empirisk forskning finns det en möjlighet att globalisering och liberalisering resulterar i socialt önskvärda utfall, som högre tillit, säger Bjørnskov och Berggren.

En tredje fråga som de båda ser fram emot att arbeta med är frågan om tillit till media. De anser att ett fritt samhälle behöver oberoende media som granskar makten, men för att sådana media ska fungera krävs att människor litat på dem:

– Det kan mer och mer ses som en utmaning i en tid när påståenden om ”fake

news” används ofta och när sociala medier erbjuder alternativa förklaringar till världshändelser. Vår forskning kommer att använda nya data om tillit till media och journalister och tanken är att undersöka möjliga bestämningsfaktorer för den här typen av tillit, inte minst till ekonomiska, politiska och rättsliga institutioner. Vi tror att den här studien skulle vara den första som vetenskapligt analyserar vad som förutsäger om människor kommer att känna tilltro till journalister och media, säger Niclas Berggren och Christian Bjørnskov. På sätt och vis kan man säga att den här studien representerar ett nytt och kreativt sätt att testa den välkända Hayek-Friedman-hypotesen som säger att ekonomisk frihet är kausalt förknippad med en stabil demokrati, där pressfriheten är en viktig beståndsdel för stabiliteten, förklarar de.

”Vi studerar de bakgrundsfaktorer som har betydelse för en dynamisk, konkurrensinriktad och innovativ marknadsekonomi med nya och växande företag.”

– Vi hoppas att vår studie kommer att visa hur tillit till media kan stärkas och vilken roll institutioner kan spela. Det här är särskilt värdefullt när det finns en allmän förekomst av misstro mot högkvalitativ nyhetsjournalistik, när det finns ett visst motstånd mot fakta i ett populistiskt politiskt klimat och när media används för att manipulera människor.

Projektet kommer att pågå i tre år. Resultaten ska bland annat spridas via policyseminarier i Stockholm och Köpenhamn. Under det avslutande året planerar Niclas Berggren och Christian Bjørnskov att arrangera ett tvärvetenskapligt symposium med sociologer, statsvetare, antropologer, ekonomhistoriker, historiker, jurister och andra som kan bidra med sin respektive expertis. Genom ett så kallat open call for papers vill forskarna välkomna vetenskapliga artiklar som belyser frågan från olika håll:

– I och med det hoppas vi att vårt projekt ska ge breda insikter från många olika fält och perspektiv på vad som gör att samhällen blir mer välfungerande, säger Niclas Berggren. □

NICLAS BERGGREN är forskare vid IFN och programchef för forskningsprogrammet Institutioner, marknader och näringsliv. Han disputerade vid Handelshögskolan i Stockholm och har titeln docent både från denna skola och från Ekonomihögskolan i Prag, där han också undervisar. Han valde att forska om just institutionell ekonomi i ett tidigt skede:

– Huvudorsaken är mitt stora samhällsintresse. Institutioner handlar om samhällets regelverk, och när jag insåg hur viktiga de är för hur både politik och ekonomi fungerar ville jag ägna mig åt att ta reda på mer om dem. Som student på Handels tog jag en kurs i institutionell ekonomi för Johan Myhrman och fastnade direkt för denna del av nationalekonomin!

Vilken fråga är mest spännande inom tillitsforskningen just nu?

– Personligen tycker jag att det mest spännande är att försöka uttröna hur samspelet ser ut mellan tillit och institutioner. Hur påverkas utformningen av ekonomins och politikens regelverk av hur mycket människor litar på varandra, och hur påverkas tilliten i sin tur av hur dessa regelverk utformas? □

”Jag tycker att kommunikation av forskning till en bredare publik är en viktig del av att arbeta inom akademien.”

CHRISTIAN BJØRNSKOV

PROFESSOR, ÅRHUS

UNIVERSITET OCH AFFILIERAD TILL IFN.

CHRISTIAN BJØRNSKOV erhöj sin doktorsgrad i nationalekonomi från Handelshögskolan i Århus, Danmark 2005, och är nu professor i nationalekonomi vid Århus universitet och affilierad till IFN:

– Jag tror att min affiliering har varit viktig för min karriär de senaste åren. Det ger mig en stadig kontakt med ytterligare en högkvalitativ akademisk miljö där jag delar forskningsintresse med ett flertal kollegor. Dessutom är hjälpen och återkopplingen jag får från kollegor på IFN väldigt värdefull, liksom kontakten med Niclas Berggren och andra affilierade forskare.

Christian Bjørnskov skriver regelbundet i *Børsen*, den danska motsvarigheten till *Dagens Industri*:

– Jag tycker att kommunikation av forskning till en bredare publik är en viktig del av att arbeta inom universitetsvärlden. Därför skriver jag regelbundet i den danska affärstidningen *Børsen* där jag når en stor och relativt välinformerad publik bestående av både beslutsfattare och vanliga medborgare. □

Pågående forskning 2021

Här presenterar vi ett urval av de forskningsprojekt som forskarna arbetar med inom ramen för forskningsprogrammet Institutioner, marknader och näringsliv. En fullständig listning finns på ifn.se.

Kommunernas institutioner

I Sverige spelar kommunerna en central roll, både inom välfärdsstaten och när det gäller lokal näringslivsutveckling. I detta projekt analyseras kommunernas institutioner med verktyg från både statsvetenskap och nationalekonomi. Exempel på frågor som undersöks: Vad kan kommuner göra för att främja den lokala utvecklingen? I vilken utsträckning har Sverige problem med kommunal korrup­tion och hur kan denna motverkas? Hur ska den ökade förekomsten av kommunala bolag förklaras, och vilka för- och nackdelar finns med denna organisationsform?

Projektansvarig: Andreas Bergh.

Perspektiv på skuldsättning och psykisk ohälsa – i goda och dåliga tider

Detta projekt undersöker sambandet mellan skuldsättning och psykisk ohälsa. Projektet ämnar identifiera om

skuldsättningens samband med psykisk ohälsa speglar ett orsakssamband, eller drivs av kringfaktorer och om skuldproblem och ohälsa ofta sammanfaller med andra livskriser, t.ex. arbetslöshet eller skilsmässa.

Projektansvarig: Therese Nilsson.

Finansiella beslut och integration bland invandrare i Sverige

Projektet syftar till att fördjupa vår förståelse av finansiella beslut som fattas av invandrare i Sverige. Målet är att förstå varför invandrare har lägre livstidsbesparingar och vad som kan göras för att förbättra situationen. Sveriges höga invandring gör det allt viktigare att undersöka invandrades sparbetende för att vägleda den ekonomiska och sociala politiken som syftar till att förbättra välfärden och integrationen av invandrare.

Projektansvarig: Martin Ljunge.

Tjänstesektorns ekonomi

Forskning med ett tjänsteperspektiv har en lång historia vid IFN. År 2006 konsoliderades denna inriktning genom inrättandet av ett forskningsprogram. En rad områden har beforskats sedan dess, bland annat välfärdssektorn, handeln, besöksnäringen samt minimilöner och anställningsskydd. Efter 15 år med en strid ström av artiklar, böcker, rapporter och konferenser avslutades programmet 2021.

NÄR PROGRAMMET STARTADE 2006 handlade de första projekten om internationell tjänstehandel, lokalisering av kunskapsintensiva tjänster och reglering av IT-tjänster. Men relativt snart kom fokus att förskjutas mot välfärdstjänster och tjänstesektorns arbetsmarknadsaspekter.

Inom välfärdssektorn har forskarna studerat styrning och ledning, effektivitet, marknadsmodeller och välfärdsteknologi. På utbildningsområdet handlade forskningen om nationella reformer, skolkvalitet och skolval.

På välfärdsområdet drev IFN också det tillämpade forskningsprojektet Från välfärdsstat till välfärdssamhälle i samarbete med SNS – Studieförbundet Näringsliv och Samhälle.

Detta projekt innehöll forskning bedriven på IFN och av utomstående forskare samt populärvetenskap och offentliga seminarier som publicerades och anordnades av SNS. Projektets syfte var att bidra med forskningsbaserade förslag om hur det svenska systemet för produktion av välfärdstjänster kan förbättras.

Ett annat samarbete bedrevs inom det EU-finansierade projektet CO-INVEST – Competitiveness, Innovation and Intangible Investment in Europe. Projektet syftade till att förstå de immateriella investeringarnas bidrag till innovationer, konkurrenskraft, tillväxt och produktivitet i Europa. Forskare från sju EU-länder samlade in nya data för ett brett spektrum av immateriella investeringar och inkorporerade dem i

ekonomiska prestationsmått. För Sveriges del framkom att immateriella investeringar har varit mycket viktiga för produktivitetstillväxten och att vårt land har blivit alltmer beroende av kunskapsintensiva tjänster.

Minimilöner är särskilt relevanta för tjänstesektorn eftersom de är bindande i flera tjänsteyrken. För ungdomar och invandrare fungerar tjänstesektorn som en inkörsport till arbetslivet. Samtidigt har ett restriktivt anställningsskydd visat sig försvaga dessa gruppers ställning på arbetsmarknaden. Både minimilöner och anställningsskydd studerades inom programmet.

Annan forskning i programmet behandlade marknadsstrukturer inom

handeln och besöksnäringen samt personliga egenskapers betydelse på arbetsmarknaden.

Några böcker ger tillsammans en illustration av programmets kärnfrågor. Per Skedinger sammanfattade 2010 forskningen om anställningskydd i boken *Employment Protection Legislation: Evolution, Effects, Winners and Losers*. Flera av programmets forskare medverkade 2012 i antologin *Den svenska tjänstesektorn* som kom till genom ett samarbete mellan IFN och Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Inom ramen för det redan nämnda samarbetsprojektet med SNS utkom 2013 antologin *Välfärdstjänster i privat regi*, som beskriver och förklarar framväxten av privata alternativ i

välfärdssektorn. Magnus Henrekson gjorde 2017 ett djupt avtryck med *Kunskapssynen och pedagogiken*, där han kritiserar dagens skolparadigm med elevcentrerad undervisning. Och som en slags final 2021 utkom Mårten Blix och Henrik Jordahls *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment*, som innehåller en presentation och analys av den svenska välfärdssektorn för en internationell publik.

Följande forskare ingick i programmet 2021: Mårten Blix, Gabriel Heller Sahlgren, Henrik Jordahl, Matilda Orth, Lovisa Persson, Per Skedinger, Johan Wennström och Özge Öner.

Programmet har haft Almega och Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse som huvudfinansierare. Andra finansiä-

---

”Minimilöner är särskilt relevanta för tjänstesektorn eftersom de är bindande i flera tjänsteyrken.”

HENRIK JORDAHL
PROFESSOR OCH PROGRAMCHEF

---

rer genom åren inkluderar bland annat Catarina och Sven Hagströmers stiftelse, Formas, Forte, Handelsrådet, Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse, Ragnar Söderbergs stiftelse och Vetenskapsrådet. □

Minimilönerna och det svenska motståndet

Under 2021 har minimilöner stått högt upp på debattagendan. EU överväger att reglera minimilöner på överstatlig nivå för att uppnå rimlig levnadsstandard för alla arbetstagare i EU. Samtidigt uppmärksammas en av årets Nobelpristagare i ekonomi, David Card, för sin forskning om minimilöner. Per Skedinger, IFN, menar att minimilönerna inte är någon mirakelmedicin mot låga inkomster och inte heller bör regleras på EU-nivå.

DEN SVENSKA MODELLEN där arbetsmarknadens parter gemensamt ansvarar för lönebildningen fungerar i huvudsak bra, berättar Per Skedinger och exemplifierar med industriavtalet som tillkom 1997. Då blev de avtalade löneökningarna i industrin normerande för löneökningarna i andra sektorer. Det har bidragit till att vi har sett reala löneökningar för alla löntagare, även de lägst betalda, samtidigt som ökningarna inte varit så höga att de äventyrat industriföretagens konkurrenskraft, förklarar han.

– Den svenska modellen anser jag är att föredra framför det mest realistiska alternativet, vilket inte är en helt marknadsbestämd lönebildning utan mer av lagreglering. En stor fördel med den svenska modellen är att kollektivavtal sannolikt leder till mer stabila lösningar på sikt, jämfört med lagreglering där skiftande politiska majoriteter kan orsaka volatilitet och mer oförutsägbara villkor för lönebildningen.

Men trots att modellen har varit framgångsrik finns det också några svagheter, enligt Per Skedinger. Det sätt som lönenormeringen varit utformad på har inneburit svårigheter att

inom ramen för kollektivavtalen höja lönerna i hemmamarknadssektorer med kronisk brist på personal. Ett exempel är lärare, vilket fick till följd att politiker ingrep direkt i lönebildningen med det så kallade Lärarlönelyftet för några år sedan. En annan svaghet är alltför högt satta minimilöner i kollektivavtalen. Detta har medfört svårigheter för grupper med låg utbildning, särskilt de som är födda utanför Europa, att etablera sig på arbetsmarknaden. LO-facken vill av tradition minska löneskillnaderna, men med en växande grupp lågutbildade med ursprung i andra länder blir det svårare att förena utjämningsambitionerna med en hög sysselsättningsgrad för alla, förklarar han och betonar att en viktig förutsättning för att modellen ska fungera är en hög täckningsgrad av kollektivavtalen.

– Man kan säga att modellen till stor del upprätthålls av arbetsgivarsidan och tjänstemännen i dag, eftersom arbetsgivarna och tjänstemännen fortfarande i hög grad är medlemmar i arbetsgivarorganisationer respektive fack, samtidigt som en allt lägre andel av arbetarna är fackligt anslutna. Det finns en fara i om utvecklingen fortsätter.

– En fortsatt minskning av det fackliga medlemskapet hotar legitimiteten i modellen på sikt.

I Sverige råder i stort sett konsensus om att inte införa lagstadgade minimilöner. Såväl fack som arbetsgivare står bakom den svenska modellen och det gör även regeringen som i samband med förhandlingarna med EU så sent som i december 2021 i en artikel från Arbetsmarknadsdepartementet beskrev det som att ”regeringen har agerat kraftfullt i förhandlingarna för att skydda den svenska arbetsmarknadsmodellen”. Men vilka är då riskerna med att reglera minimilöner på EU-nivå?

Per Skedinger beskriver hur det fungerar i dag när alla 27 medlemsstater reglerar sina minimilöner på nationell nivå. 21 stater gör det med lagstiftning medan sex, inklusive Sverige, reglerar minimilönerna enbart genom kollektivavtal.

– I förslaget till direktiv om minimilöner säger EU-kommissionen visserligen att man inte avser att bestämma vilken nivå de lagreglerade minimilönerna ska ligga på, men det är tydligt att man vill prioritera minimilöner framför andra – och enligt forskning mer effektiva – instrument för att höja inkomsterna för lågavlönade och att man vill driva på en höjning av minimilönerna i stater där nivåerna i dag är låga.

Det finns andra sätt att höja inkomsterna för lågavlönade än genom minimilöner, något som EU-kommissionen har förbisett i sina analyser, säger Per Skedinger.

– Det finns flera problem med minimilöner. Först och främst finns det risk för minskad sysselsättning, vilket ju innebär ingen inkomst alls för de drabbade. Risken för sysselsättningsförluster ökar ju högre minimilönen är, som vi redan varit inne på. Dessutom är minimilöner ett mycket trubbigt instrument för att höja låga inkomster. Dels saknar de flesta som definieras som fattiga enligt EU, dvs. med en inkomst justerad för hushållsstorlek som understiger 60 procent av motsvarande medianinkomst, sysselsättning, dels lever många av de lägst avlönade, såsom ungdomar, inte i

fattiga hushåll. Här är jobbskatteavdrag mycket mer träffsäkra eftersom de kan skraddarsys beroende på den enskildes situation. De leder inte heller till att arbetsgivarnas benägenhet att anställa minskar.

Det finns också flera osäkerheter kring EU-kommissionens förslag som kan förklara det svenska motståndet, menar Per Skedinger.

– Vad gäller stater med kollektivavtalsreglerade minimilöner anbefaller visserligen inte kommissionen att lagreglering ska införas, men det finns en osäkerhet om vad EU-domstolen kan komma fram till i tvistemål gällande lönen för enskilda arbetstagare som inte täcks av kollektivavtalsreglerad minimilön. I Sverige saknar inte bara arbetstagare i företag utan kollektivavtal minimilön, utan detta gäller även den betydligt

---

”Det är svårt att se att eventuella problem med lönebildningen för lågavlönade i en medlemsstat spiller över på andra medlemsstater.”

---

större grupp som täcks av kollektivavtal utan angivna minimilöner, bland annat många högskoleutbildade yrkeskategorier. En inblandning av EU-domstolen i sådana tvistemål skulle försvaga den svenska modellen. Mot den bakgrunden är det förståeligt att fack och arbetsgivare i Sverige är kritiska mot en EU-reglering av minimilönerna.

En annan aspekt av frågan är på vilka områden EU ska fungera överstatligt. Varför är det mer acceptabelt i klimatfrågor än i lönebildningsfrågor?

– Det är svårt att se att eventuella problem med lönebildningen för lågavlönade i en medlemsstat spiller över på andra medlemsstater. Det är en helt annan sak med till exempel klimatfrågor, där det är uppenbart att det finns negativa externaliteter av miljöfarliga utsläpp som motiverar en överstatlig reglering.

I december mottog en av årets ekonomipristagare, David Card, sitt Nobelpris. Hans forskning om minimilöner fick mycket uppmärksamhet i media, men forskningen är inte applicerbar på svenska förhållanden, förklarar Per Skedinger. Forskningen gäller USA och inte Sverige.

– Utifrån ekonomisk teori är det inte självklart att en höjd minimilön sänker sysselsättningen eftersom fler kan vilja jobba för den högre lönen. Men om minimilönen är tillräckligt hög så kommer en motsatt effekt att dominera, nämligen arbetsgivarnas minskade efterfrågan på personal vid en ökad lönekostnad, vilket innebär att sysselsättningen sjunker. Den federala minimilönen i USA, mätt som andel av medianlönen är ungefär 35 procent. I svenska låglönesektorer är minimilönerna dubbelt så höga, omkring 60 till 70 procent.

De empiriska studierna om minimilöner i Sverige och övriga Norden, med liknande minimilönenivåer, visar också att dessa i större utsträckning leder till sysselsättningsförluster än vad som är fallet i USA. Det är notabelt att Card själv tagit avstånd från de feltolkningar av hans forskning som förekommit genom att förespråka sänkningar av de höga svenska minimilönerna som ett sätt att minska långtidsarbetslösheten, säger Per Skedinger. □

”Det finns ofta ett stort intresse även utanför forskarskrået för de resultat som kommer fram.”

PER SKEDINGER

DOCENT, FORSKARE VID
IFN OCH
ADJUNGERAD
PROFESSOR VID LINNÉ-
UNIVERSITETET

PER SKEDINGER är disputerad i nationalekonomi vid Uppsala universitet och adjungerad professor vid Ekonomihögskolan, Linnéuniversitetet i Växjö. Han har utrett kollektivavtalsreglerade minimilöner åt EU-kommissionen. Per Skedinger beskriver vad som är särskilt spännande med forskning om minimilöner:

– Minimilöner är ett stort forskningsområde internationellt, i länder med lagreglering. Det finns betydligt färre studier som avser kollektivavtalsystem, så behovet av forskning där är stort. Sysselsättningseffekterna av minimilöner är också mycket kontroversiella, så det finns ofta ett stort intresse även utanför forskarskrået för de resultat som kommer fram. Det har varit – och är – en utmaning att tillämpa och utveckla forskningsmetoder som är användbara för kollektivavtalsreglerade system, i vilka minimilönerna inte är nationella utan varierar beroende på avtalsområde. Jag har haft förmånen att kunna utnyttja högkvalitativa data på individnivå från Svenskt Näringsliv för anställda med kollektivavtal, vilket inneburit att jag med stor precision kunnat koppla individer till rätt minimilön. Det har lett till mer säkra slutsatser om sysselsättningseffekterna än om jag använt SCB:s lönestrukturstatistik som saknar uppgift om kollektivavtal. □

Pågående forskning 2021

Här presenterar vi ett urval av de forskningsprojekt som bedrivits inom ramen för Tjänstesektorns ekonomi och som i samband med programmet nedläggning fortsätter inom ramen för andra forskningsprogram.

Anställningsskydd

I projektet studeras effekter av lagstiftningen om anställningsskydd – i Sverige och i andra länder. Från 2022 fortsätter detta projekt i programmet Institutioner, marknader och näringsliv.

Projektansvarig: Per Skedinger.

Skolreformer

Den svenska vänstern och högern har samfällt genomfört flera av de senaste decenniernas framträdande reformer av skolväsendet. Hur har dessa reformer påverkat skolor, lärare och elever? Från 2022 fortsätter detta projekt i programmet Institutioner, marknader och näringsliv.

Projektansvarig: Johan Wennström.

Utvärdering av styrmedel för hållbar regional utveckling

Tillgången till kommersiell service i både landsbygd och städer är avgörande för en hållbar regional utveckling i hela landet. Exempel på styrmedel är en nyligen införd subvention till företag i glesbygd och regional planering av nyetableringar. Från 2022 fortsätter detta projekt i programmet Företagens konkurrenskraft.

Projektansvarig: Matilda Orth.

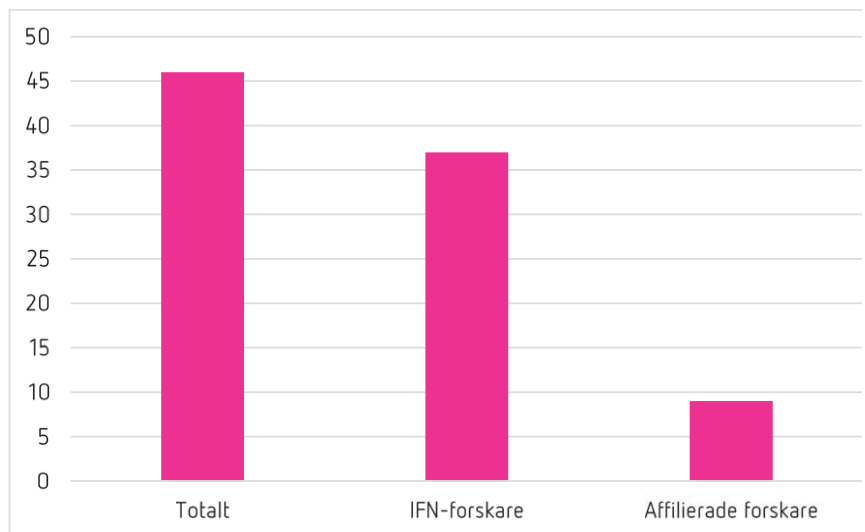
Forskningsproduktionen vid IFN 2021

Under 2021 publicerades 62 vetenskapliga artiklar skrivna av IFN-forskare samt 46 Working Papers, det vill säga tidig och ännu opublicerad forskning. Jämfört med de nationalekonomiska institutionerna vid de större lärosätena i Sverige är detta imponerande siffror, skriver vd Fredrik Sjöholm.

IFN STRÄVAR EFTER att publicera sig väl och i olika forum för att nå olika grupper av läsare. Detta var i allra högsta grad fallet under 2021 som var ett publiceringsmässigt mycket framgångsrikt år.

Den vetenskapliga publiceringsgången i nationalekonomisk forskning startar vanligen med att ett Working Paper (WP) ges ut, vilket sedan cirkuleras, modifieras och slutligen skickas till en vetenskaplig tidskrift för sakkunnigbedömning och eventuell publicering. Under året gav IFN ut inte mindre än 46 WP vilket visas i Figur 1. Detta inkluderar såväl WP av våra ordinarie forskare (37 WP) som av våra affilierade forskare (9 WP). Siffran står sig väl i en historisk jämförelse och tyder på att pandemin och hemarbetet som den ledde till inte har påverkat forskarnas produktivitet negativt. Det är också en imponerande siffra om man jämför med andra institutioner i Sverige. Mer bestämt kan man på hemsidan

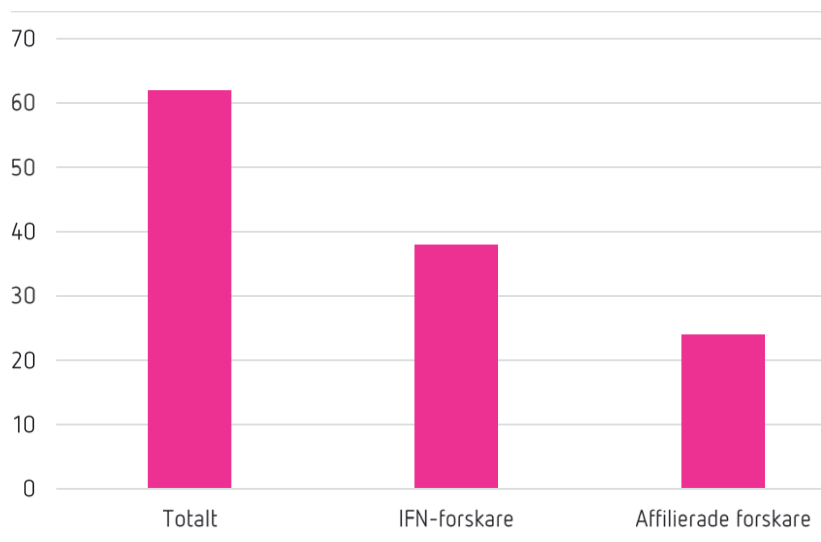
Figur 1 Antal Working Papers publicerade vid IFN 2021.

S-WoPEc (Scandinavian Working Papers in Economics) se att antalet WP på IFN var mer än dubbelt så många som hos någon annan nationalekonomisk institution vid de större lärosätena i Sverige.

En grundläggande inställning är att vi ska gå vidare med våra WP och få dem publicerade i vetenskapliga tidskrifter, både för att den sakkunniggranskning som då tillkommer är viktig för att säkerställa en hög forskningskvalitet och för att det

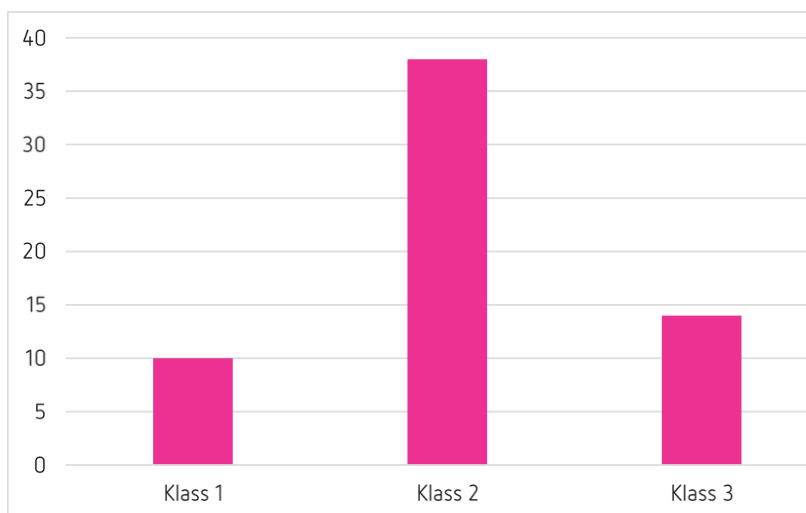
Figur 2 Antal publicerade artiklar i vetenskapliga tidskrifter 2021.

borgar för ett större vetenskapligt genomslag. I Figur 2 visas antalet vetenskapliga tidskriftsartiklar som publicerades under året. Sammanlagt publicerades 62 vetenskapliga artiklar uppdelade på 38 artiklar av ordinarie forskare och 24 artiklar av affilierade forskare. Återigen är det en mycket god forskningsproduktion oavsett om vi sätter den i ett historiskt perspektiv eller om vi jämför med andra institutioner.

Erfarenhetsmässigt vet vi att många av de publicerade artiklarna möter stort intresse och kommer att citeras flitigt av andra forskare. Detta är ett viktigt sätt att få vetenskapligt genomslag. Däremot är det ofta svårt att på förhand spå vilka uppsatser som kommer att få ett sådant genomslag. Citeringsanalys lämpar sig därför bäst för att utvärdera historisk publiceringskvalitet.

Figur 3 Antal publicerade vetenskapliga tidskriftsartiklar uppdelat på olika kategorier av tidskrifter 2021.

Ett sätt att försöka få en känsla för den nuvarande kvaliteten är att kategorisera vår vetenskapliga produktion genom att titta på i vilka tidskrifter uppsatserna publiceras. Inom nationalekonomsrådet finns det en någorlunda bred konsensus om att vissa tidskrifter är mer prestigefyllda än andra. En sådan uppdelning syns i Figur 3, där våra artiklar är uppdelade i tre grupper. Uppdelningen grundas på den poängsättning av tidskrifter som används på IFN och som listas på s. 49. Lite svepande kan man karakterisera Klass 1 som topptidskrifter, Klass 2 som mycket hög nivå och Klass 3 som hög nivå. En klar majoritet av IFN:s artiklar publice-

ras i Klass 2, men vi är även välrepresenterade i de mest prestigefyllda tidskrifterna.

Även om artiklar i vetenskapliga tidskrifter är det dominerande publiceringsformatet för våra rent vetenskapliga arbeten finns det också andra typer av viktiga forum för nationalekonomisk forskning. Ett sådant är kapitel i forskningsantologier. Under 2021 publicerades 13 stycken bokkapitel, några på svenska och andra på engelska, och företrädesvis skrivna av våra ordinarie forskare. Det publicerades även böcker under 2021, sammanlagt åtta stycken, varav hälften på svenska och hälften på engelska.

Vidare lägger vi stor vikt vid att på olika sätt nå ut till intresserade läsare utanför vetenskapssamhället. Detta som i universitetsvärlden brukar benämnas som den tredje uppgiften, där forskning och undervisning är de andra två uppgifterna, kräver ett brett anslag med synlighet i olika forum. Ett sådant är debattartiklar i dagspressen. Under 2021 skrevs en stor mängd debattartiklar som listas bland våra publikationer i denna årsbok.

Vi skriver också många populärvetenskapliga texter som publiceras i exempelvis *Kvartal* och *Axess*, samt rapporter för myndigheter och organisationer, som SNS och ESO. Under 2021 skrevs en stor mängd artiklar av denna typ, vilka publicerades på många olika håll. Även de listas i denna årsbok.

Slutligen skriver forskarna på IFN texter på svenska som till sin karaktär ligger någonstans mellan rent vetenskapliga arbeten och populärvetenskapliga texter. Dessa publiceras oftast i *Ekonomisk Debatt*, en tidskrift som läses inte bara av svenska forskare utan även av personer inom offentlig förvaltning och inom näringslivet. Som en konsekvens av vår strävan att nå ut med vår forskning till dessa aktörer lägger vi stort värde vid denna typ av publiceringar. Under året publicerades elva artiklar på svenska, varav nio i *Ekonomisk Debatt*, en siffra som är mycket hög i en jämförelse med andra svenska lärosäten. □

FREDRIK SJÖHOLM
PROFESSOR OCH
VD IFN

BILAGA

IFN:s poängsystem för kvalitetsjustering av forskningsproduktionen

PUBLICERINGSKANAL	POÄNG
Topp-5 tidskrifter inom <i>economics</i> : <i>American Economic Review</i> , <i>Econometrica</i> , <i>Journal of Political Economy</i> , <i>Quarterly Journal of Economics</i> och <i>Review of Economic Studies</i> .	10
Topptidskrifter inom <i>economics</i> alldeles under topp-5, inkl. policyinriktade tidskrifter med mycket hög impact: <i>Journal of Economic Perspectives</i> , <i>Journal of Economic Literature</i> , <i>Brookings Papers on Economic Activity</i> och <i>Economic Policy</i> .	8
Absoluta topptidskrifter utanför fältet <i>economics</i> , t.ex. <i>Journal of Finance</i> , <i>American Political Science Review</i> , <i>Academy of Management Journal</i> , <i>Science</i> , <i>Nature</i> , <i>PNAS</i> och <i>American Journal of Sociology</i> .	8
Övriga topptidskrifter inom <i>economics</i> klassificerade som 4 eller 4* enligt <i>Academic Journal Guide 2018 (AJG)</i> eller klassificerade som 3 enligt <i>AJG</i> och samtidigt lägst nr 30 enligt det s.k. IF-måttet samt följande utvalda tidskrifter centrala för IFN:s inriktning: <i>AEJ: Microeconomics</i> , <i>European Economic Review</i> , <i>Journal of Business Venturing</i> , <i>Journal of Industrial Economics</i> och <i>Journal of Public Economics</i> . Tidskrifter utanför <i>economics</i> som har 4* enligt <i>AJG</i> (som ej har 8 poäng enligt ovan).	6
Tidskrifter utanför <i>economics</i> klassificerade som 4 enligt <i>AJG</i> .	5
Övriga tidskrifter inom <i>economics</i> med 3 enligt <i>AJG</i> .	4
Övriga tidskrifter inom <i>economics</i> med 2 enligt <i>AJG</i> eller som är poängsatta enligt IF-måttet samt tidskrifter utanför <i>economics</i> som är listade i <i>Web of Science</i> med IF högre än 2 eller med 3 enligt <i>AJG</i> .	3
Övriga referegranskade tidskrifter utanför <i>economics</i> som är listade i <i>Web of Science</i> eller med 2 enligt <i>AJG</i> .	2
Övriga referegranskade tidskrifter.	1

Referens

Laing, Angus, m.fl. (2021), "Academic Journal Guide 2021: Methodology". London: Chartered Association of Business Schools (CABS). Tillgänglig online: https://charteredabs.org/WP-content/uploads/2021/06/Academic_Journal_Guide_2021-Methodology.pdf

Forskning med genomslag

Att nå ut med sin forskning utanför vetenskapssamhället är en del av högskolelagens så kallade tredje uppgift. IFN:s forskare har varit aktiva i debatten, medverkat i media och skrivit rapporter åt organisationer som ESO och SNS. IFN har också spridit forskningsresultat via policyseminarier, poddar och i sociala medier.

IFN-forskare intervjuas regelbundet i tidningar, tv och radio.

UNDER 2021 FICK IFN ett mycket stort genomslag i media. Det har handlat om forskning om förutsättningar för företagande, entreprenörskap och om privatisering av välfärdstjänster. Andra ämnen som varit aktuella är coronakrisen, skatter, elmarknaden och bitcoin. Även forskning om ungas inträde på arbetsmarknaden och om inkomstjämligheter har uppmärksammats.

IFN, forskning från IFN eller IFN-forskare har omnämnts i flera hundra artiklar och inslag i ledande svensk media såsom *SVT*, *Sveriges Radio*, *TV4*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Industri*. IFN:s forskning har även tagits upp på ledarsidor i flera andra svenska tidningar.

Våra forskare har skrivit i eller intervjuats av

Financial Times, *The Economist*, *ZDF*, *Arte*, *Vox EU* och *Bloomberg News* för att nämna några internationella media.

IFN:s forskare har varit aktiva i debatten. I ett 40-tal debattartiklar (inklusive repliker) har ämnen som elmarknaden, bensinpriset, Sveriges koppling till EU, kryptovalutamarknaden, minmilöner, vaccinationer, ojämlikhet, skatter och konkurrenspolitik uppmärksammats. Även vindkraft och grönt stål har debatterats av forskare verksamma vid IFN.

Flera av våra forskare skriver även regelbundet krönikor eller kolumner på ledarsidor. Bland dem kan nämnas Özge Öner och Johanna Möllerström i *Svenska Dagbladet*, Andreas Bergh och Lars

Policyseminarier ingår i den tredje uppgiften. Här presenterar Lars Persson forskning om Sveriges förmåga att klara ekonomiska kriser.

Calmfors i *Dagens Nyheter* samt Christian Bjørnskov i *Børsen*.

Som institut sprider vi också information om och relaterad till vår forskning via vår hemsida, ifn.se, som under 2021 fick ny funktionalitet och ett nytt utseende.

I de sociala medierna är vi främst aktiva på Twitter, LinkedIn och Facebook men har även ett Instagramkonto och delar filmer från våra publika seminarier via vår Youtubekanal.

Inom ramen för den tredje uppgiften arrangerar vi även regelbundet policyseminarier öppna för allmänheten. Under 2021 hade vi fyra sådana seminarier som handlade om skolan, Sveriges

förmåga att klara ekonomiska kriser samt privatisering av skattefinansierade välfärdstjänster. Samtliga seminarier finns att se i efterhand på ifn.se och på vår Youtubekanal.

Utöver det producerar vi även IFN-podden där våra forskare intervjuas om sin forskning och om aktuella frågor som relaterar till deras forskningsområden. ◻

IFN har sedan 2013 producerat poddar om forskning och frågor relaterade till forskning inom nationalekonomi. Det har blivit över 50 avsnitt totalt.

IFN-podden: Om korruption, fotboll och politik

I IFN-podden intervjuas våra forskare om sin forskning och om samhällsfrågor som knyter an till forskningen. 2021 års avsnitt täcker in allt från den likvärdiga skolan till konkurrens på fotbollsmarknaden och varför vi röstar som vi gör.

Kommunala bolag, korruption och konkurrens

I Sverige finns ovanligt många kommunala bolag. De har blivit nästan tre gånger fler sedan 1970-talet och de ägnar sig åt allt från vatten och avlopp till turism och bilreparation. Vad blir effekterna av framväxten av de kommunala bolagen och finns det kopplingar till korruption? Andreas Bergh berättar om sin forskning.

Lars Calmfors – 50 år av samhällsdebatt

Möt Lars Calmfors, IFN och Stockholms universitet, som under hösten gav ut boken *Mellan forskning och politik – 50 år av samhällsdebatt*. Han berättar bland annat om normpolitik, svenskt EMU-medlemskap och om arbetsmarknadspolitik och coronahanteringen, samt om vikten av att forskare deltar i samhällsdebatten.

Tillit, tolerans och lycka

Niclas Berggren och Therese Nilsson forskar om institutionell ekonomi. Hur påverkas vårt beteende av de lagar, regler och värderingar som omger oss och vad har det för betydelse för hur samhällen, marknader och företag fungerar? Vilken roll spelar tilliten för att ett företag ska fungera?

Vem blir stjärna på en icke-fungerande marknad?

2021 bjöd på ett fotbolls-VM och en debatt om marknader när tolv storklubbar hotade att hoppa av Uefas fotbollsturneringar för att starta en egen superliga. Men vem blir stjärna på en marknad som inte fungerar? Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson berättar om sin forskning.

Henrik Jordahl, IFN och Örebro universitet, och Mårten Blix, IFN, medverkade i ett poddavsnitt där de svarade på publikfrågor om privatiserade välfärdstjänster. Podden var en uppföljning av ett webinarium om deras bok i frågan.

Varför flyr väljarna?

Det är de etablerade partiernas likriktning som kan förklara varför vissa väljargrupper flyr och i stället söker sin tillflykt till partier som står utanför etablissemangen. Det hävdar statsvetaren Johan Wennström. Här berättar han om sin forskning om hur politiken i Sverige och andra länder påverkas av att vår moraluppfattning kan delas in i antingen konservativ eller liberal.

Den likvärdiga skolan – framtidens skola

Hur ska skolan ge alla elever likvärdiga möjligheter för att skapa sig en framtid oavsett socioekonomisk bakgrund? Hör Åsa Fahlén, ordförande för Lärarnas Riksförbund, och Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi och forskare vid IFN, samtala om frågan. Detta poddavsnitt följer upp ett webinarium om den likvärdiga skolan som arrangerades av IFN och Lärarnas Riksförbund under våren 2021.

Made in Sweden eller en ny vår för globaliseringen?

Hur påverkas världsekonomin ett år in i pandemin? Vad har coronakrisen inneburit för handeln, globaliseringen och protektionismen? Blir det fler Made in Sweden-etiketter framöver eller går globaliseringen en ny vår till mötes? Fredrik Sjöholm, professor i internationell ekonomi och vd för IFN, intervjuas i detta avsnitt.

Det svenska välfärdsexperimentet

I boken *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment*, som gavs ut av Oxford University Press 2021, sammanställer Mårten Blix och Henrik Jordahl den nationalekonomiska forskningen om privatiserade välfärdstjänster. Boken lanserades vid ett webinarium i februari och i detta avsnitt av IFN-podden svarar forskarna på frågor som ställdes av publiken.

Samtliga avsnitt av IFN-podden hittar du under fliken IFN Play på vår hemsida, ifn.se. Poddarna finns även på Libsyn, Itunes, Spotify och andra plattformar som tillhandahåller podcasts. ◻

Policyseminarium: Från skyddsnetsekonomi till studsmatteekonomi

3 december 2021

Lars Persson, IFN, Erika Färnstrand Damsgaard, KI, Annika Winsth, Nordea, Johan Steene, Teqnion, och Eva Malm Öhrström, IFN.

SVERIGE DRABBADES HÅRT av 90-talskrisen men sedan dess har vår omställningsförmåga förbättrats och vi har klarat de senaste tjugo årens ekonomiska kriser väl, visar forskning av Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson som presenterades vid policyseminariet ”Sveriges omställningsförmåga i kristider – från skyddsnetsekonomi till studsmatteekonomi” i december.

En stor del i vår krisberedskap ligger i att vi har ett dynamiskt näringsliv med flera typer av företag och anställda med en mångfald av kompetenser. Samtidigt har företagen stor omställningsförmåga. När etablerade företags verksamhet faller i samband med kriser står nya företag med ny teknologi och nya affärsidéer redo att ta vid samtidigt som de etablerade företagen kan ställa om. Ekonomin kan därigenom återhämta sig snabbt och detta är en central mekanism i vad vi kallar för studsmatteekonomi.

– Att undvika att få en smäll, går inte. Det viktiga är att ta smällen och kunna resa sig upp igen, sa Lars Persson, professor i nationalekonomi och vice vd för IFN. Han

berättade också att kriser ger möjligheter exempelvis genom att kapital då är billigare, vilket underlättar företagsomställningar. Samtidigt gäller det också att skapa institutioner och regelverk som stimulerar strukturomvandling och omställning vid olika typer av samhällsutmaningar. Det gäller inte minst i samband med de utmaningar som den hållbara strukturomvandlingen kommer ge upphov till, något som diskuterades i panelsamtalet under seminariet där Erika Färnstrand Damsgaard, forskningschef Konjunkturinstitutet, Johan Steene, vd Teqnion, och Annika Winsth, chefsekonom Nordea, medverkade.

Vid seminariet diskuterades även betydelsen av statliga stöd, räntelägets effekter på företagens omställningsförmåga och kompetenskrisen som bristen på ingenjörer har lett till. □

Symposium: Skolans anpassning till barnen och barnkonventionen

1 oktober 2021

Henrik Jordahl presenterar ny forskning om skolresultatens betydelse för välbefinnandet.

BARNKONVENTIONEN ÄR SVENSK lag sedan 2020. Enligt den ska alla beslut som rör barn direkt eller indirekt vara barnanpassade och för barnens bästa. Den 1 oktober arrangerade IFN, Svenska Barnläkarföreningen och barnläkarna Hugo Lagercrantz och Åse Victorin symposiet ”Skolans anpassning till barnen och barnkonventionen – för bättre hälsa, utveckling och lärande”.

Flera forskare och personer verksamma inom skolans område medverkade och bidrog med tvärvetenskapliga perspektiv på frågan. Från IFN medverkade Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi, som talade om kunskapssynens betydelse, samt Henrik Jordahl, professor i nationalekonomi, Örebro universitet och IFN, som presenterade ny forskning om skolresultatens betydelse för den samhälleliga välbefinnandets utveckling.

Bland de övriga talarna fanns: Hugo Lagercrantz, barnläkare och professor emeritus, som talade om hjärnans utveckling och förutsättningar för lärande.

Sissela Nutley, forskare inom kognitiv neurovetenskap, Karolinska Institutet, som talade om digitala medier och psykisk hälsa.

Åse Victorin, barn- och skolläkare och författare, QLeva, talade om hälsans betydelse för lärande och det ansvar som skolan har i och med barnkonventionen.

Ingerd Ericsson, fil.dr i pedagogik och docent i idrottsvetenskap, berättade om projektet MUGI och om den dagliga fysiska aktivitetens betydelse för vår inlärningsförmåga.

Halvdagssymposiet avslutades med ett panelsamtal mellan Åse Victorin, Sissela Nutley, Kristina Axén Olin, skolpolitisk talesperson (M), och Magnus Henrekson, IFN.

Seminarier finns att se i sin helhet och uppdelat i presentationer på IFN Play på ifn.se. □

Policywebbinarium och digitala Almedalen: Den likvärdiga skolan – framtidens skola

21 april 2021 samt 7 juli

IFN arrangerade två webinarier tillsammans med Lärarnas Riksförbund.

HUR SKA ALLA barn få möjlighet att lära sig så mycket som möjligt för att uppnå sin fulla potential oavsett vilken familjebakgrund de har? Det var huvudfrågan för de två webinarier som arrangerades av Lärarnas Riksförbund och IFN under 2021.

Skolans likvärdighet är grundläggande för Sverige. Vi har en tradition av att vara ett inkluderande samhälle där en gemensam kunskapsgrund har gjort klassresor möjliga. Den gemensamma kunskapsgrunden har också lagt grunden till en välinformerad demokrati.

Den svenska skolan slår år efter år ut en tredjedel av alla elever. Frågan om en likvärdig skola har blivit en ödesfråga för Sverige. I webinarier medverkade utbildningsminister Anna Ekström (S), Åsa Fahlén, ordförande för Lärarnas Riksförbund, Magnus Henrekson, professor i nationalekonomi, IFN, och Åsa Wikforss, professor i filosofi.

De övergripande ämnesområden som togs upp gällde kunskapssynen samt marknadsiseringen och styrningen

av skolan. I samband med aprilseminariet producerade IFN även en podd där Magnus Henrekson och Åsa Fahlén diskuterade kunskapssynens betydelse, vilken marknadsdesign som skulle behövas för att få en fungerande skolmarknad och vad för slags statlig styrning av skolan Lärarnas Riksförbund vill se.

Seminarier återvändes i juli inom ramen för digitala Almedalen, då Magnus Henrekson medverkade i en live-sänd frågestund efter att ursprungsseminariet visats.

De båda seminarierna bygger på Lärarnas Riksförbunds antologi *Likvärdig skola*, där Magnus Henrekson är en av kapitelförfattarna. □

Webbinarium: Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment

16 februari 2021

Mårten Blix och Henrik Jordahl presenterade sin bok, som diskuterades av Irene Svenonius (M), Boel Godner (S) och Tobias Baudin, Kommunal.

DEN SVENSKA PRIVATISERINGEN av välfärdstjänster har länge varit omdiskuterad. Men vad vet vi om privatiseringar, valfrihet och vinster i välfärden? I den nya boken *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment*, utgiven av Oxford University Press, sammanfattar Mårten Blix, IFN, och Henrik Jordahl, IFN och Örebro universitet, forskningen om privatiseringar, valfrihet och vinster i välfärden.

Vid ett lanseringswebbinarium 16 februari presenterade forskarna boken och diskuterade frågor som vilka lärdomar som kan dras av valfrihetsreformerna från 1990-talets början samt vad som borde gjorts annorlunda. Hur har kostnader och kvalitet påverkats och har valfriheten haft någon negativ påverkan på segregation och andra sociala dimensioner?

En av lärdomarna är att privatiseringar kan stärka välfärden men att det sätt reformerna genomförs på har stor betydelse. Mårten Blix och Henrik Jordahl pekar särskilt på

hur viktigt det är att göra en gedigen analys av kvaliteten i välfärden, oavsett om den bedrivs i privat eller offentlig regi. En policyrekommendation kan vara att göra oannonserade besök för att kontrollera verksamheterna.

I panelen medverkade Tobias Baudin, då ordförande för Kommunal, Boel Godner (S), kommunstyrelsens ordförande i Södertälje och Irene Svenonius (M), finansregionråd i Stockholm. Ämnet lockade en stor publik som ställde många frågor om privatiseringens effekter. Ett stort urval av dem besvarades av Mårten Blix och Henrik Jordahl i en specialpodd.

Seminarier och podden finns på IFN Play på ifn.se. □

Externa aktiviteter

IFN är en källa till kunskap som är relevant för samhället och näringslivet. Våra forskare medverkar regelbundet som föreläsare och deltagare i olika sammanhang där beslutsfattare, rådgivare och opinionsbildare möts. Nedan visas ett urval av forskarnas externa engagemang under 2021.

Olle Hammar presenterar sin SNS Analys "Migranternas attityder och värderingar" och Fredrik Heyman presenterar sin och Pehr-Johan Norbäck och Lars Perssons ESO-rapport "Ekonomiska krisers dynamik – en ESO-rapport om företagsomställning och strukturomvandling".

TISDAGEN DEN 9 MARS

Magnus Henrekson, IFN, medverkade vid Frivärlds seminarium "Reformer för framtidens Europa".

TISDAGEN DEN 6 APRIL

Erik Lundin, IFN, medverkade vid franska energiekonomiska föreningen F-AEE seminarium "Public Support for Renewable Energy: The Case of Wind Power".

TISDAGEN DEN 11 MAJ

Therese Nilsson, IFN och Lunds universitet, medverkade vid SNS seminarium "Mer tid till undervisning", en presentation av regeringens utredning om hur elever som riskerar att inte bli behöriga till gymnasieskolans nationella program ska få bättre förutsättningar att klara grundskolan.

ONSDAGEN DEN 12 MAJ

Daniel Waldenström, IFN, medverkade vid webinariet om ESO-rapporten "En beklaglig förlust? En ESO-rapport om erfarenheter och lärdomar av arvsskatt". En av rapportens författare är **Mikael Elinder**, Uppsala universitet och affilierad till IFN.

MÅNDAGEN DEN 24 MAJ

Daniel Waldenström, IFN, medverkade som kommentator när Finanspolitiska rådets rapport "Svensk finanspolitik 2021" presenterades.

ONSDAGEN DEN 2 JUNI

Spencer Bastani, IFAU, Uppsala universitet och affilierad till IFN, presenterade sin SNS-rapport *Hur bör konsumtion beskattas?*

FREDAGEN DEN 18 JUNI

Mats Hammarstedt, Linnéuniversitet och affilierad till IFN, medverkade när SNS summerade forskningsprojektet Lärdomar om integration.

FREDAGEN DEN 25 JUNI

Pär Holmberg, IFN, deltog i en forskarpanel i Pentilateral Energy Forum och gav tips om vilka metoder som utifrån ekonomiska modeller kan användas till att simulera investeringar i produktionskapacitet och uppskatta risken för elbrist på en elmarknad.

ONSDAGEN DEN 25 AUGUSTI

Daniel Waldenström, IFN, medverkade vid SNS Tylösandskonferens och kommenterade huvudtalaren Stefanie Stantchevas föredrag "Public Perceptions and Economic Policy".

TISDAGEN DEN 21 SEPTEMBER

Johan Wennström, IFN, medverkade i Debatt i Lund: Valet 2022 – en ny karta över svensk politik.

TORSDAGEN DEN 21 OKTOBER

Fredrik Sjöholm, IFN, medverkade vid presentationen av Industrins Ekonomiska Råds rapport.

MÅNDAGEN DEN 1 NOVEMBER

Erik Lundin, IFN, presenterade uppsatsen "Geographic Price Dispersion and Allocation of Wind Power: Evidence from a Swedish Electricity Market Splitting Reform" på IAEE:s 38:e årliga nordamerikanska konferens.

MÅNDAGEN DEN 1 NOVEMBER

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet, presenterade sin och sociologen Ola Hallonstens essäbok *Hur undviker vi enhetslösningarnas tyranni?* vid ett seminarium på Timbro förlag.

TISDAGEN DEN 9 NOVEMBER

Lars Calmfors, IFN och Stockholms universitet medverkade vid Konjunkturinstitutets presentation av den årliga *Lönebildningsrapporten*.

ONSDAGEN DEN 17 NOVEMBER

Fredrik Sjöholm, IFN, medverkade vid Entreprenörskapsforums seminarium Swedish Economic Forum 2021: A Small Country Perspective on Industrial Policy, Washington Consensus and Beyond.

TISDAGEN DEN 25 NOVEMBER

Fredrik Heyman, **Pehr-Johan Norbäck** och **Lars Persson**, IFN, presenterade sin ESO-rapport "Ekonomiska krisers dynamik – en ESO-rapport om företagsomställning och strukturomvandling".

TISDAGEN DEN 25 NOVEMBER

Olle Hammar, IFN och Institutet för Framtidsstudier, presenterade sin SNS-analys "Migranters attityder och värderingar" vid ett seminarium på SNS.

MÅNDAGEN DEN 13 DECEMBER

Roger Svensson, IFN, medverkade vid IVA-seminariet "Kryptovalutor – på gott eller ont?"

TISDAGEN DEN 14 DECEMBER

Mårten Blix, IFN, presenterade sin och Henrik Jordahls bok *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment* vid ett seminarium arrangerat av IMF:s Independent Evaluation Office.

John Haltiwanger, professor vid University of Maryland, USA, tilldelades 2020 års Global Award for Entrepreneurship Research.

John Haltiwanger mottog 2020 års Global Award

20 maj 2021

GLOBAL AWARD for Entrepreneurship Research 2020 tilldelades John Haltiwanger, professor vid University of Maryland, USA. Haltiwanger fick priset för sin banbrytande forskning om hur jobb omsätts, om produktivitetstillväxt och entreprenöriella företags roll för ekonomisk utveckling. Men han fick ta emot sitt pris vid en digital ceremoni 2021.

Global Award for Entrepreneurship Research är det världsledande priset inom entreprenörskaps-forskning med en prissumma på 100 000 euro. John Haltiwangers forskning har gett betydande bidrag till entreprenörskapsfältet genom att förbättra vår förståelse för hur jobb skapas och försvinner, om vilka faktorer som styr produktivitet samt hur små och medelstora företag bidrar till den ekonomiska utvecklingen. Hans arbete har spelat en avgörande roll för metodutvecklingen samt framtagandet av stora longitudinella dataset på företagsnivå. Professor Haltiwanger har även skapat ett nytt mått som bättre fångar företagstillväxt, vilket influerat

såväl offentlig politik som nationella statistikmyndigheter världen över.

Vid sin prisföreläsning talade Haltiwanger om flera olika faktorer som påverkar entreprenörskap och innovation på ett eller annat sätt. Han fokuserade också på skiftet i den ekonomiska aktiviteten. Numera spelar så kallade superstar firms en viktigare roll än unga företag och utvecklingen syns särskilt tydligt efter år 2000. Något förvånande pågår denna utveckling även inom tech-sektorn där det annars ofta är de unga start up-företagen som får mest uppmärksamhet.

Vid prisutdelningen medverkade även den tidigare pristagaren professor Maryann Feldman, Svenskt Näringslivs vd Jan-Olof Jacke, prisets donator Lars Backsell, Johan Eklund, vd Entreprenörskapsforum och Fredrik Sjöholm, vd IFN. Journalisten Maddy Savage modererade samtalet. ■

Från forskningsassistent till doktorand

Att vara forskningsassistent är att få en inblick i hur en forskares vardag kan se ut. Efter uppdraget går många av IFN:s assistenter vidare till eftertraktade tjänster inom det offentliga eller näringslivet. Andra lockas av en fortsatt forskarkarriär.

Marcos Demetry gick från forskningsassistenttjänst till att påbörja doktorandutbildningen.

MARCOS DEMETRY hade redan under sina masterstudier viss erfarenhet av forskningsassistentjobbet och beskriver sitt val att söka tjänsten som forskningsassistent på IFN med att han inte kände sig helt klar med forskning efter mastersexamen:

– Man kan undra varför någon väljer att bli forskningsassistent när det finns andra lukrativa tjänster i näringslivet. För mig handlade det mest om nyfikenhet och tur.

Turen kom sig av att en kursare berättade om den lediga tjänsten på IFN just den dagen då Marcos satt i samma rum i biblioteket. Nyfikenheten hade sin grund i önskan om att lära sig mer om nationalekonomi och om forskning.

Arbetsuppgifterna var många och varierade. Marcos arbetade främst med svensk registerdata, men ägnade även mycket tid åt kodning. Utöver det blev det även korrekturläsning, litteratursammanfattning och teknisk support. Det sistnämnda var en konsekvens av pandemin och omställningen från fysiskt till digitalt arbete. Marcos assisterade vid flera Zoom-seminarier och hjälpte till med olika kommunikationsrelaterade uppgifter.

Efter nästan tre års assistentarbete gick han vidare till doktorandutbildningen i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet i Växjö, som erbjuder forskarutbildning tillsammans med en handfull andra svenska universitet och högskolor i ett samarbete under namnet SWEGPEC.

Nu kommer Marcos att fokusera på segregationsstudier under sin doktorandutbildning och berättar att han har direkt nytta av sitt arbete med svensk registerdata. Mycket av nationalekonomisk forskning i Sverige i dag använder sig av just sådan, men han har också stor nytta av det kontaktnät han skapat under tiden på IFN:

– Vi har som assistenter lärt känna många framstående forskare och har många potentiella samarbeten som är av intresse både för våra studier men

även för framtiden. Och så har jag lärt mig att jobba hårt men också vikten av att kunna njuta av mitt arbete och fira alla framsteg.

Kopplingen till IFN finns kvar eftersom Marcos numera är affilierad doktorand till IFN. □

”Man kan undra varför någon väljer att bli forskningsassistent när det finns andra lukrativa tjänster i näringslivet.”

Vägen till ett uthålligt EU

Hur ska EU bli en politiskt, ekonomiskt och socialt uthållig union? I 2021 års upplaga av *Europaperspektiv* skriver Niklas Elert och Magnus Henrekson om behovet av reformer för att EU ska klara omställningen.

Europaperspektiv är utgiven av Santérus Förlag.

I *EUROPAPERSPEKTIV 2021 – Vägar till ett uthålligt EU*, analyserar ledande svenska forskare inom juridik, nationalekonomi och statsvetenskap dessa övergripande frågeställningar. Boken är den tjugofjärde årgången av *Europaperspektiv* och en av redaktörerna är Lars Oxelheim, affilierad till IFN.

tvärtom måste varje land utforma sin strategi utifrån sina förutsättningar och sitt utgångsläge, skriver Niklas Elert och Magnus Henrekson. Det kan handla om att skapa ett enkelt skattesystem som låter bli att gynna specifika ägarkategorier, finansieringssätt och ekonomiska aktiviteter.

Niklas Elert och Magnus Henrekson, IFN, har skrivit om behovet av en reformagenda för att få ett mer entreprenöriellt, innovativt och uthålligt EU. Enligt forskarna krävs reformer på sex olika områden:

- I) Rättssäkerhet och äganderättskydd
- II) Beskattning
- III) Sparande och finansiering
- IV) Arbetsmarknad och social trygghet
- V) Konkurrensutsatta marknader
- VI) Humankapital för entreprenörskap

”Reformer på sex olika områden krävs för att få ett mer entreprenöriellt, innovativt och uthålligt EU.”

I boken skriver de att det inte handlar om att kasta pengar på småföretag eller skämma bort entreprenörskapet. I stället handlar det om att se till att dörrar som borde vara öppna inte är stängda i onödan. Det finns dock inte någon universell strategi som passar alla EU:s 27 medlemsländer,

Ett annat reformområde gäller sparandet. I dag får pensionsfonder och andra institutionella aktörer nästan bara investera i säkra tillgångar. Enligt Elert och Henrekson skulle en enorm, kreativ potential frigöras om de kunde investera mer i entreprenöriella projekt. Det finns också reformer att göra för att skapa ett flexicuritysystem där sociala förmåner följer med en person som lämnar en fast anställning för att i stället satsa på ett nystartat företag.

Magnus Henrekson och Niklas Elert skriver även om låga in- och utträdesbarriärer. De betonar vikten av ett utbildningssystem där kunskap och kreativitet får komma i första rummet i hela skolsystemet från tidig ålder upp till forskarutbildningen. □

Nationalekonomi i serieform

Andreas Bergh, IFN och Lunds universitet, forskar, undervisar och har skrivit flera böcker. Under 2021 blev han också en seriefigur när han tillsammans med tecknaren Ola Skogäng skrev boken *Hjälpas åt: Om marknader och människor*. En seriebok som undersöker vad marknadsekonomi egentligen är.

Hjälpas åt: Om marknader och människor är utgiven av Timbro förlag.

ATT HJÄLPAS ÅT är själva kärnan i marknadsekonomi, menar Andreas Bergh som skrivit en serie om just marknadsekonomi tillsammans med Ola Skogäng. Andreas Bergh valde serieformen för att nå en ny publik:

– Serieformatet är på många sätt det bästa med böcker och det bästa med filmer samtidigt: Det har bokens möjligheter för läsaren att stanna upp och tänka, och för författaren att ange noter och referenser. Samtidigt är det lättillgängligt och tvingar författaren att renodla argumentationen och visualisera data. Många har säkert lite fördomar mot serieformatet, att det är för barn eller mindre seriöst. Det hade jag själv också först. Men att vara kortfattad är en dygd och bra teckningar förstärker och illustrerar textens budskap. Jag har skrivit många böcker, men detta är nog den jag själv är mest förtjust i.

Vilken är de vanligaste missuppfattningarna om marknadsekonomi?

– Att det har med egoism att göra. Därav boktiteln, marknadsekonomi är ett sätt att hjälpas åt. Nästan lika vanligt är tävlingsmetaforen, att den som producerar eller konsumerar mest vinner, eller att någon riskerar att bli omsprungnen. Men marknadsekonomi är inget nollsummespel, alla kan vinna på frivilliga transaktioner.

Vilka reaktioner har du fått på boken?

– Nästan bara positiva, förutom en riktigt arg recension i *Arbetet*. Sedan är det många som önskar att jag skulle ha skrivit mer om eller utvecklat och problematiserat vissa aspekter, exempelvis kring miljö och folkhälsa. Boken är dock medvetet basal, den är tänkt som en inkörsport till att tänka kring ekonomi och samhälle.

Blir det fler serieböcker framöver?

– Jag hoppas det! Mitt första mål är att få ut en engelsk översättning. Sedan skriver jag gärna fler serieböcker, formatet är fantastiskt!

Andreas Bergh forskar framför allt om välfärdsfrågor och delar sin tid mellan Ekonomihögskolan vid Lunds universitet och IFN. Han medverkar också regelbundet som kolumnist på *Dagens Nyheter*'s ledarsida och är aktiv i debatten. Ola Skogäng, som tecknat boken, är serieskaparen bakom böckerna i serien *Theos ockulta kuriositeter* och lärare i berättande. □

Medarbetare

LEDNING

FREDRIK SJÖHOLM

Vd och professor

Vd på IFN sedan hösten 2020

LARS PERSSON

Vice vd och professor

Vice vd på IFN sedan 2000

EVA MALM ÖHRSTRÖM

Kommunikationschef

Anställdes på IFN september 2019

ADMINISTRATION

MARTA BENKESTOCK

Ekonomiansvarig

ELISABETH GUSTAFSSON

Vd-assistent

JÖRGEN NILSON

IT-ansvarig

MARIE TILERT

Serviceansvarig

FORSKARE

Här ses de forskare som var verksamma vid IFN under 2021. Därefter presenteras affilierade forskare. Samtliga har egna webbsidor på ifn.se med beskrivning av projekt, senast publicerade studier, med mera.

THOR BERGER

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Digitalisering, ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, innovation, teknisk förändring och utveckling, urban och regional ekonomi.

NICLAS BERGGREN

Docent i nationalekonomi och programchef.

🔍 Forskningsområden:

Diskriminering, institutionell ekonomi, integration, kulturekonomi, politisk ekonomi samt politiskt beteende.

ANDREAS BERGH

Docent i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Beteendekonomi, ekonomisk tillväxt, globalisering, handelspolitik, institutionell ekonomi, korruption, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, sociala normer, utbildning och välfärdsstat.

MÅRTEN BLIX

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Digitalisering, fintech, offentlig ekonomi, sjukvård samt teknisk förändring och utveckling.

LARS CALMFORS

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Arbetsmarknad och makroekonomi.

NIKLAS ELERT

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Ekonomisk tillväxt, entreprenörskap.

MALIN GARDBERG

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonometri, finansiell utveckling, globalisering, internationella investeringar, konsumtion, makroekonomi, teknisk förändring och utveckling samt utvecklingsekonomi.

OLLE HAMMAR

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk ojämlikhet, institutionell ekonomi, integration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, sociala normer samt utvecklingsekonomi.

GABRIEL HELLER SAHLGREN

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Hälsoekonomi, politisk ekonomi, skattefinansierade tjänster samt utbildning.

MAGNUS HENREKSON

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, innovation, internationell ekonomi, offentlig ekonomi, skatter, teknisk förändring och utveckling samt utbildning.

FREDRIK HEYMAN

Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, globalisering, internationell handel, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

PER HJERTSTRAND

Docent i ekonometri.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi, ekonometri och konsumtion.

PÄR HOLMBERG

Docent i nationalekonomi, teknologie doktor i elkraftsteknik och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Auktioner, elmarknad, energi och spelteori.

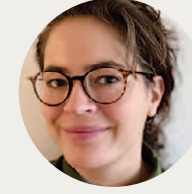

HENRIK HORN

Professor i internationell ekonomi.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, elmarknad, handelspolitik, industriell ekonomi, industriell organisation, internationell handel, konkurrenspolitik och marknadsregleringar.

ANN-SOFIE ISAKSSON

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Institutionell ekonomi, korruption, politiskt beteende, sociala normer och utvecklingsekonomi.

JOAKIM JANSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, politisk ekonomi och utbildning.

HENRIK JORDAHL

Professor i nationalekonomi. och programchef.

Q Forskningsområden:

Offentlig ekonomi, organisation och verksamhetsledning, politiskt beteende, privatiseringar, sjukvård, skattefinansierade tjänster, utbildning och välfärd.

DANIEL KNUTSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, digitalisering, ekonometri, ekonomisk historia, hälsoekonomi, privatiseringar, sjukvård, utvecklingsekonomi och välfärdsstat.

ANDERS KÄRNÄ

Ekon.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Entreprenörskap, industriell ekonomi, industriell organisation och politisk ekonomi.

MARTIN LJUNGE

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, beteendekonomi, hälsoekonomi, institutionell ekonomi, integration, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, skatter, sociala normer samt välfärdsstat.

ERIK LUNDIN

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Elmarknad, energi, industriell organisation, infrastruktur, konkurrenspolitik, marknadsregleringar, miljö, politisk ekonomi och privatiseringar.

DAGMAR MÜLLER

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonometri, familjeföretag, utbildning.

THERESE NILSSON

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Ekonomisk historia, globalisering, hälsoekonomi, sociala normer samt utbildning.

PEHR-JOHAN NORBÄCK

Docent i nationalekonomi och Senior Research Fellow.

Q Forskningsområden:

Digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, internationell handel, internationella investeringar, riskkapital samt teknisk förändring och utveckling. ▶

MARTIN OLSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, arbetsrätt, privatiseringar.

MATILDA ORTH

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Detaljhandel, digitalisering, industriell ekonomi, konkurrenspolitik, konsumtion, marknadsregleringar, service-näring samt teknisk förändring och utveckling.

LARS PERSSON

Professor i nationalekonomi, vice vd IFN och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**

Digitalisering, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap, industriell ekonomi, innovation, internationella investeringar, konkurrenspolitik och riskkapital.

LOVISA PERSSON

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Digitalisering, offentlig ekonomi, politisk ekonomi, privatiseringar och skattefinansierade tjänster.

ERIK PRAWITZ

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, innovation, politisk ekonomi och utvecklingsekonomi.

PAULA ROTH

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, innovation och sociala normer.

FREDRIK SJÖHOLM

Professor i nationalekonomi, vd IFN.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, globalisering, internationell ekonomi, internationell handel och utvecklingsekonomi.

PER SKEDINGER

Adjungerad professor, docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, hälsoekonomi, integration och minimilöner.

MIKAEL STENKULA

Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Entreprenörskap, penningpolitik och skatter.

MELINDA SUVEG

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

FoU-politik, industriell ekonomi, industriell organisation, innovation, internationell ekonomi, makroekonomi och penningpolitik.

ROGER SVENSSON

Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Entreprenörskap, FoU-politik, immateriella rättigheter, penningpolitik och subventioner i näringslivet.

THOMAS TANGERÅS

Docent i nationalekonomi och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**

Energi, hållbarhet och konkurrenspolitik.

BJÖRN TYREFORS

Docent i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, diskriminering, ekonomisk historia, institutionell ekonomi, politisk ekonomi, utbildning och utvecklingsekonomi.

JOACIM TÅG

Docent i nationalekonomi och programchef.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, bolagsstyrning, digitalisering, entreprenörskap, företagsfinansiering, organisation och verksamhetsledning samt riskkapital.

DANIEL WALDENSTRÖM

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arv och gåvor, ekonomisk ojämlikhet, finansiell utveckling och skatter.

JOHAN WENNSTRÖM

Fil.dr i statsvetenskap.

🔍 **Forskningsområden:**

Marknadsregleringar, politiskt beteende, sociala normer, utbildning och välfärd.

ÖZGE ÖNER

Ekon.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Detaljhandel, infrastruktur, servicenäring, turism samt urban och regional ekonomi.

DOKTORANDER

ALEXANDRA ALLARD

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Beteendekonomi och miljö.

MARCOS DEMETRY

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, migration, segrer regering samt urban och regional ekonomi.

FELICIA DOLL

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk ojämlikhet, hushållens ekonomi, offentlig ekonomi och skatter.

SIMON EK

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, ekonometri samt utbildning.

ELEANOR JOHANSSON

Doktorand i nationalekonomi

🔍 **Forskningsområden:**

Hållbarhet, innovation och jordbruks-ekonomi.

OLGA LARK

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Detaljhandel, ekonometri, internationell handel samt urban och regional ekonomi.

ALEXANDER MONTAG

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Entreprenörskap och företagsfinansiering.

NIKLAS WYKMAN

Doktorand i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, entreprenörskap, familjeföretag, skatter och tillväxt.

FORSKNINGSASSISTENTER UNDER 2021

MARCOS DEMETRY

YLVA FORSBERG

ELEANOR JOHANSSON

GLENN NIELSEN

FORSKNINGSASSISTENTER FR.O.M. HÖSTEN 2021

EMMA GUNNARSSON

HENRIK HÄLLERFORS

THERÉSE JONSSON

DIDRIK PROHORENKO

ALEXANDRA SANDSTRÖM

AFFILIERADE FORSKARE

MARTIN ANDERSSON

Professor i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Detaljhandel, ekonomisk tillväxt, entreprenörskap samt urban och regional ekonomi.

OLA ANDERSSON

Docent i nationalekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Auktioner, beteendekonomi, industriell organisation, riskhantering, riskkapital och spelteori.

JANNIS ANGELIS

Docent i industriell ekonomi.

🔍 Forskningsområden:

Verksamhetsledning, produktions- och tjänstestrategi, strategiska mät- och styrinstrument samt riskhantering.

Affilierade forskare

SPENCER BASTANI

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, arv och gåvor, ekonomisk ojämlikhet, entreprenörskap, inkomstförsäkringar, integration, offentlig ekonomi, skatter och skattefinansierade tjänster.

CARL MAGNUS BJUGGREN

Assistant Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Tillämpad mikroekonomi, arbetsmarknadsekonomi, familjeföretagande och entreprenörskap.

CHRISTIAN BJØRNSKOV

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Institutionell ekonomi och politiskt beteende.

DAVID CESARINI

Associate Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendekonomi och beteendegenetik.

KARIN EDMARK

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområde:

Utbildningsekonomi.

JOHAN EGEBAK

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad och beteendekonomi.

MIKAEL ELINDER

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arv och gåvor, politiskt beteende och sociala normer.

SHON FERGUSON

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Energi, globalisering, internationell handel, jordbruksekonomi, klimat samt urban och regional ekonomi.

MARTIN FISCHER

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, ekonomisk historia, hälsoekonomi och utbildning.

WOLFGANG GICK

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Handelsavtal, industriell organisation och korruption.

MATS HAMMARSTEDT

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Arbetsmarknad, diskriminering, entreprenörskap och integration.

JOHANNES HAUSHOFER

Assistant Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, entreprenörskap, hälsa, inkomst- och förmögenhetsfördelning och utvecklingsekonomi.

ALJOSCHA JANSSEN

Ph.D. i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, hälsa och industriell organisation.

JENS JOSEPHSON

Docent i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Företagsfinansiering, industriell organisation, investment banking, kontraktsförhållanden och spelteori.

MATTI KELOHARJU

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, entreprenörskap, företagsfinansiering, hälsoekonomi samt organisation och verksamhetsledning.

DANY KESSEL

Fil.dr i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Integration, konsumtion, makroekonomi, privatiseringar, spelteori, strategi och utbildning.

JOHAN KLAESSON

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Infrastruktur, servicenäring samt urban och regional ekonomi.

SAMULI KNÜPFER

Professor i nationalekonomi.

Q Forskningsområden:

Beteendeekonomi, företagsfinansiering och hushållens ekonomi.

Affilierade forskare

ERIK LINDQVIST

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad och politisk ekonomi.

ALEXANDER LJUNGQVIST

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Bolagsstyrning, entreprenörskap, företagsfinansiering, industriell ekonomi.

FLORIN MAICAN

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Industriell organisation, internationella investeringar samt teknisk förändring och utveckling.

HANNA MÜHLRAD

Fil.dr i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, ekonomisk ojämlikhet, hälsa, sjukvård, sociala normer, utbildning och utvecklingsekonomi.

JOHANNA MÖLLERSTRÖM

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Beteendekonomi och offentlig ekonomi.

LARS OXELHEIM

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Bolagsstyrning, globalisering, internationell handel, internationella investeringar, internationellt företagande, penningpolitik, riskhantering och subventioner i näringslivet.

MARCO PAGANO

Professor i finansiell ekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad och företagsfinansiering.

PETRA PERSSON

Assistant Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Arbetsmarknad, hushållens ekonomi, hälsoekonomi, offentlig ekonomi, sjukvård och välfärdsstat.

PER PETERSSON-LIDBOM

Professor i nationalekonomi.

🔍 **Forskningsområden:**

Ekonomisk historia, ekonomisk tillväxt, politisk ekonomi och utvecklingsökonomi.

ANNALISA SCOGNAMIGLIO
Associate Professor i nationalekonomi.
🔍 **Forskningsområde:**
Arbetsmarknad.

BENGT SÖDERLUND
Fil.dr i nationalekonomi.
🔍 **Forskningsområden:**
Globalisering, institutionell ekonomi, internationell handel och tillväxt.

POLINA USTYUZHANINA
Doktorand.
🔍 **Forskningsområden:**
Digitalisering, globalisering, handelspolitik, internationell handel, miljö.

YVES ZENOU
Professor i nationalekonomi.
🔍 **Forskningsområden:**
Diskriminering, integration, kriminalitet, sociala normer, urban och regional ekonomi.

THOMAS ÅSTEBRO
Professor i entreprenörskap.
🔍 **Forskningsområden:**
Entreprenörskap och innovation.

RICHARD ÖHRVALL
Fil.dr i statsvetenskap.
🔍 **Forskningsområden:**
Korruption, opinionsmätningar, politiskt beteende och politisk ekonomi.

Publikationer och akademiska seminarier

PUBLICERADE ARTIKLAR

Under denna rubrik finns artiklar som publicerats i refereegranskade vetenskapliga tidskrifter, populärvetenskapliga tidskrifter och rapporter. De anges i bokstavsordning efter den första författarens efternamn – på svenska och sedan på engelska. Därefter redovisas böcker.

ARTIKLAR PÅ SVENSKA

Andersson, Ola, Pol Campos-Mercade och Erik Wengström (2021). "Attityder och beteenden under covid-19-pandemin". *Ekonomisk Debatt* 49(6), 5–18.

Andersson, Martin m.fl. (2021). "Jobbskapande och produktivitet i små kontra nya företag – *Global Award for Entrepreneurship Research 2020* till John Haltiwanger". *Ekonomisk Debatt* 49(7), 5–15.

Calmfors, Lars (2021). "Forskningsentreprenören Assar Lindbeck". *Ekonomisk Debatt* 49(2), 43–54.

Calmfors, Lars, Julia Nederberg och Carolina Persson (2021). "Vad finns det för motiv att vara med i facket?". *Ekonomisk Debatt* 49(4), 42–54.

Dahlberg, Matz, Johan Egebark, Ulrika Vikman och Gülay Özcan (2021). "Arbetsmarknadsetablering av nyanlända lågutbildade flyktingar – resultat från en experimentell studie". *Ekonomisk Debatt* 49(5), 6–17.

Englund, Peter, Henrik Horn och Mats Persson (2021). "Ekonomporträttet – Karl G. Jungfelt". *Ekonomisk Debatt* 49(5), 37–49.

Hammarstedt, Mats och Dino Viscovi (2021). "Vad bestämmer äldres digitala vårdkontakter?". *Allmän medicin* 42(2), 42–43.

Henrekson, Magnus (2021). "Forskaren Assar Lindbeck – en bibliometrisk analys". *Ekonomisk Debatt* 49(2), 36–42.

Henrekson, Magnus och Ulf Jakobsson (2021). "Assar Lindbeck och IFN – en sextioårig relation". *Ekonomisk Debatt* 49(2), 55–63.

Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2021). "Incitamenten att investera i produktion på elmarknaden". *Ekonomisk Debatt* 49(1), 66–77.

Svensson, Roger (2021). "Periodiska myntindragningar – en utvecklingsfas under svensk högmedeltid". *Historisk Tidskrift* 141(1), 3–26.

ARTIKLAR PÅ ENGELSKA

- Ahmed, Ali** och **Mats Hammarstedt** (2021). "Are People Fussy about Who They Work with? An Experimental Test of Becker's Coworker Discrimination Hypothesis". *Social Science Journal* 58(4), 477–483.
- Ahmed, Ali**, **Mats Hammarstedt** och **Karl Karlsson** (2021). "Do Schools Discriminate against Children with Disabilities? A Field Experiment in Sweden". *Education Economics* 29(1), 3–16.
- Aldén, Lina**, **Spencer Bastani** och **Mats Hammarstedt** (2021). "Ethnic Background and the Value of Self-Employment Experience: Evidence from a Randomized Field Experiment". *Oxford Bulletin of Economics and Statistics* 83(6), 1287–1310.
- Andersson, Ola**, **Pol Campos-Mercade**, **Armando N. Meier** och **Erik Wengström** (2021). "Anticipation of COVID-19 Vaccines Reduces Willingness to Socially Distance". *Journal of Health Economics* 80.
- Andersson, Ola**, **Jim Ingebretsen Carlson** och **Erik Wengström** (2021). "Differences Attract: An Experimental Study of Focusing in Economic Choice". *Economic Journal* 131(639), 2671–2692.
- Andersson, Martin**, **Johan P. Larsson** och **Özge Öner** (2021). "Ethnic Enclaves and Self-Employment among Middle Eastern Immigrants in Sweden: Ethnic Capital or Enclave Size?". *Regional Studies* 55(4), 590–604.
- Angelis, Jannis**, **Anna Häger Glenngård** och **Henrik Jordahl** (2021). "Management Practices and the Quality of Primary Care". *Public Money & Management* 41(3), 264–271.
- Baldursson, Fridrik M.**, **Nils-Henrik M. von der Fehr** och **Ewa Lazarczyk** (2021). "Electric Vehicles Rollout: Two Case Studies". *Economics of Energy & Environmental Policy* 10(2), 133–148.
- Bastani, Spencer**, **Ylva Moberg** och **Håkan Selin** (2021). "The Anatomy of the Extensive Margin Labor Supply Response". *Scandinavian Journal of Economics* 123(1), 33–59.
- Bastani, Spencer** och **Daniel Waldenström** (2021). "Perceptions of Inherited Wealth and the Support for Inheritance Taxation". *Economica* 88(350), 532–569.
- Bastani, Spencer** och **Daniel Waldenström** (2021). "The Ability Gradient in Tax Responsiveness". *Journal of Public Economics Plus* 2.
- Bennett, Daniel L.**, **Christian Bjørnskov** och **Stephan F. Gohmann** (2021). "Coups, Regime Transitions, and Institutional Consequences". *Journal of Comparative Economics* 49(2), 627–643.
- Berggren, Niclas** och **Martin Ljunge** (2021). "Good Faith and Bad Health: Self-Assessed Religiosity and Self-Assessed Health of Women and Men in Europe". *Social Indicators Research* 153(1), 323–344.
- Berggren, Niclas** och **Therese Nilsson** (2021). "Economic Freedom and Antisemitism". *Journal of Institutional Economics* 17(2), 289–304.
- Bergh, Andreas** (2021). "The Compensation Hypothesis Revisited and Reversed". *Scandinavian Political Studies* 44(2), 140–147.
- Bergh, Andreas** och **Christian Bjørnskov** (2021). "Does Economic Freedom Boost Growth for Everyone?". *Kyklos* 74(2), 170–186.
- Bergh, Andreas** och **Christian Bjørnskov** (2021). "Trust Us to Repay: Social Trust, Long-Term Interest Rates, and Sovereign Credit Ratings". *Journal of Money, Credit and Banking* 53(5), 1151–1174.
- Bergh, Andreas**, **Alexander Funcke** och **Joakim Wernberg** (2021). "The Sharing Economy: Definition, Measurement and its Relationship to Capitalism". *International Review of Entrepreneurship* 19(1), 69–92.
- Bergh, Andreas** och **Anders Kärnä** (2021). "Globalization and Populism in Europe". *Public Choice* 189(1-2), 51–70.
- Bjørnskov, Christian** (2021). "Civic Honesty and Cultures of Trust". *Journal of Behavioral and Experimental Economics* 92, 101693.
- Bjørnskov, Christian** (2021). "Did Lockdown Work? An Economist's Cross-Country Comparison". *CESifo Economic Studies* 67(3), 318–331.
- Bjørnskov, Christian** och **Katharina Pfaff** (2021). "Differences Matter: The Effect of Coup Types on Physical Integrity Rights". *European Journal of Political Economy* 69.
- Bjørnskov, Christian** och **Stefan Voigt** (2021). "Is Constitutionalized Media Freedom Only Window Dressing? Evidence from Terrorist Attacks". *Public Choice* 187(3-4), 321–348.
- Boberg-Fazlic, Nina**, **Maryna Ivets**, **Martin Karlsson** och **Therese Nilsson** (2021). "Disease and Fertility: Evidence from the 1918 Influenza Pandemic in Sweden". *Economics and Human Biology* 43, 101020.
- Briggs, Joseph**, **David Cesarini**, **Erik Lindqvist** och **Robert Östling** (2021). "Windfall Gains and Stock Market Participation". *Journal of Financial Economics* 139(1), 57–83.
- Christensen, Darin**, **Oeindrila Dube**, **Johannes Haushofer**, **Bilal Siddiqi** och **Maarten Voors** (2021). "Building Resilient Health Systems: Experimental Evidence from Sierra Leone and the 2014 Ebola Outbreak". *Quarterly Journal of Economics* 136(2), 1145–1198.

- Daunfeldt, Sven-Olov, Dana Mihaescu, Özge Öner** och **Niklas Rudholm** (2021). "Retail and Place Attractiveness: The Effects of Big-Box Entry on Property Values". *Geographical Analysis* 53(3), 467–498.
- Edmark, Karin** och **Lovisa Persson** (2021). "The Impact of Attending an Independent Upper Secondary School: Evidence from Sweden Using School Ranking Data". *Economics of Education Review* 84.
- Egebark, Johan, Mattias Ekström, Erik Plug** och **Miriam van Praag** (2021). "Brains or Beauty? Causal Evidence on the Returns to Education and Attractiveness in the Online Dating Market". *Journal of Public Economics* 196(April).
- Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson** (2021). "Entrepreneurship Prompts Institutional Change in Developing Economies". *Review of Austrian Economics* 34(1), 33–53.
- Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson** (2021). "Innovative Entrepreneurship as a Collaborative Effort: An Institutional Framework". *Foundations and Trends in Entrepreneurship* 17(4), 330–435.
- Elinder, Mikael, Per Engström** och **Oscar Erixson** (2021). "The Last Will: Estate Divisions as a Testament of to Whom Altruism is Directed". *PLoS ONE* 16(7).
- Ferguson, Shon, Magnus Henrekson** och **Louise Johannesson** (2021). "Getting the Facts Right on Born Globals". *Small Business Economics* 56(1), 259–276.
- Fischer, Martin, Ulf-G Gerdtham, Gawain Heckley, Martin Karlsson, Gustav Kjellsson** och **Therese Nilsson** (2021). "Education and Health: Long-Run Effects of Peers, Tracking and Years". *Economic Policy* 36(105), 3–49.
- Henrekson, Magnus, Erik Lakomaa** och **Tino Sanandaji** (2021). "The Interaction of Schumpeterian Institutional Entrepreneurship and Hayekian Institutional Change in Innovative Industries". *International Review of Entrepreneurship* 19(3), 387–410.
- Henrekson, Magnus, Odd Lyssarides** och **Jan Ottosson** (2021). "The Social Background of Elite Executives: The Swedish Case". *Management & Organizational History* 16(1), 65–87.
- Hjertstrand, Per** (2021). "Power Against Random Expenditure Allocation for Revealed Preference Tests". *Journal of Economic Behavior & Organization* 188, 36–45.
- Hjertstrand, Per, James Swofford** och **Gerald Whitney** (2021). "Index Numbers and Revealed Preference Rankings". *Macroeconomic Dynamics* 25(1), 81–99.
- Horn, Henrik** och **Thomas Tangerås** (2021). "Economics of International Investment Agreements". *Journal of International Economics* 131, 103433.
- Håkanson, Christina, Erik Lindqvist** och **Jonas Vlachos** (2021). "Firms and Skills: The Evolution of Worker Sorting". *Journal of Human Resources* 56(2), 512–538.
- Jacobs, Bas** och **Daniel Waldenström** (2021). "Introduction to IIPF 2019 Special Issue in ITAX". *International Tax and Public Finance* 28(2), 281–283.
- Janssen, Aljoscha** och **Elle Parslow** (2021). "Pregnancy Persistently Reduces Alcohol Purchases: Causal Evidence from Scanner Data". *Health Economics* 30(2), 231–247.
- Janssen, Aljoscha** och **Matthew Shapiro** (2021). "Does Precise Case Disclosure Limit Precautionary Behavior? Evidence from COVID-19 in Singapore". *Economic Analysis and Policy* 72, 700–714.
- Johannesson, Louise** och **Hildegunn Kyvik Nordås** (2021). "Services Trade: The Great Gender Equaliser?". *Foreign Trade Review* 56(3), 341–363.
- Johansson, Dan, Mikael Stenkula** och **Niklas Wykman** (2021). "The Taxation of Industrial Foundations in Sweden (1862–2018)". *Nordic Tax Journal* 2020(1), 1–14.
- Jordahl, Henrik** och **Lovisa Persson** (2021). "The End of a Trend? Retraction of Choice in Swedish Elderly Care". *Journal of Economic Policy Reform* 24(2), 189–200.
- Kessel, Dany, Johanna Möllerström** och **Roel van Veldhuizen** (2021). "Can Simple Advice Eliminate the Gender Gap in Willingness to Compete?". *European Economic Review* 138, 103777.
- Klaesson, Johan** och **Özge Öner** (2021). "Ethnic Enclaves and Segregation: Self-Employment and Employment Patterns among Forced Migrants". *Small Business Economics* 56(3), 985–1006.
- Klaesson, Johan, Özge Öner** och **Dieter Pennerstorfer** (2021). "Getting the First Job: Size and Quality of Ethnic Enclaves and Refugee Labor Market Entry". *Journal of Regional Science* 61(1), 112–139.
- Kärnä, Anders** (2021). "Take It to the (Public) Bank: The Efficiency of Public Bank Loans to Private Firms". *German Economic Review* 22(1), 27–62.
- Kärnä, Anders, Agostino Manduchi** och **Andreas Stephan** (2021). "Distance Still Matters: Local Bank Closures and Credit Availability". *International Review of Finance* 21(4), 1503–1510.
- Larsson, Johan P, Özge Öner** och **Franziska Sielker** (2021). "Regional Hierarchies of Discontent: An Accessibility Approach". *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society* 14(3), 583–599.
- Lee, Lung-Fei, Xiaodong Liu, Eleonora Patacchini** och **Yves Zenou** (2021). "Who is the Key Player? A Network Analysis of Juvenile Delinquency". *Journal of Business & Economic Statistics* 39(3), 849–857.

Ljunge, Martin och **Mikael Stenkula** (2021). "Fertile Soil for Intrapreneurship: Impartial Institutions and Human Capital". *Journal of Institutional Economics* 17(3), 489–508.

Lundin, Erik (2021). "Market Power and Joint Ownership: Evidence from Nuclear Plants in Sweden". *Journal of Industrial Economics* 69(3), 485–536.

Maican, Florin och **Matilda Orth** (2021). "Determinants of Economies of Scope in Retail". *International Journal of Industrial Organization* 75, 102710.

Norbäck, Pehr-Johan, Martin Olsson och **Lars Persson** (2021). "Talent Development and Labour Market Integration in European Football". *World Economy* 44(2), 367–408.

Norbäck, Pehr-Johan, Per Skedinger och **Jing-Lin Duanmu** (2021). "Employment Protection and FDI Revisited: New Evidence from Micro Data". *World Economy* 44(3), 645–670.

Oskarsson, Sven, Christopher Dawes, Richard Öhrvall och **Karl-Oskar Lindgren** (2021). "Big Brother Sees You, but Does He Rule You? The Relationship between Birth Order and Political Candidacy". *Journal of Politics* 83(3), 1158–1162.

Papanikolaou, Efsthathios, Jannis Angelis och **Vassilis Moustaki** (2021). "Implicit Business Model Effects of DLT Adoption". *Procedia CIRP* 103, 298–304.

Seblova, Dominika, Martin Fischer, Stefan Fors, Kristina Johnell, Martin Karlsson, Anna Christina Svensson, Therese Nilsson, Martin Lövdén och **Anton Lager** (2021). "Does Prolonged Education Causally Affect Dementia Risk When Adult Socioeconomic Status Is Not Altered? A Swedish Natural Experiment on 1.3 Million Individuals". *American Journal of Epidemiology* 190(5), 817–826.

Wennström, Johan (2021). "Moral Consensus and Antiestablishment Politics". *Independent Review* 26(1), 87–95.

BÖCKER PÅ SVENSKA

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Anna Michalski och **Lars Oxelheim**, red. (2021), *Vägar till ett uthålligt EU – Europaperspektiv 2021*. Stockholm: Santérus Förlag.

Bergh, Andreas och **Olof Hallonsten** (2021), *Enhetslösningarnas tyranni. Essä #39*. Stockholm: Timbro förlag.

Bergh, Andreas och **Ola Skogäng** (2021), *Hjälpas åt: Om marknader och människor*. Stockholm: Timbro förlag.

Calmfors, Lars (2021), *Mellan forskning och politik – 50 år av samhällsdebatt*. Stockholm: Ekerlids Förlag.

BÖCKER PÅ ENGELSKA

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Karin Leijon, Anna Michalski och **Lars Oxelheim** (2021), *The European Union and the Technology Shift: Interdisciplinary European Studies*. Cham, CH: Palgrave Macmillan.

Blix, Mårten och **Henrik Jordahl**, (2021), *Privatizing Welfare Services: Lessons from the Swedish Experiment*. Oxford: Oxford University Press.

Ferrante, Mauro, Oliver Fritz och **Özge Öner**, red. (2021), *Regional Science Perspectives on Tourism and Hospitality*. New York: Springer.

Seeman, Bob och **Roger Svensson** (2021), *Bitcoin: Unlicensed Gambling*. U.S.: Cyber Curb.

AVHANDLINGAR

Hammar, Olle (2021), *The Mystery of Inequality: Essays on Culture, Development, and Distributions*. Doktorsavhandling i nationalekonomi. Uppsala: Uppsala universitet.

BOKKAPITEL

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Karin Leijon, Anna Michalski och **Lars Oxelheim** (2021). "What Does the Technological Shift Have in Stall for the EU? Opportunities and Pitfalls for European Societies". I **Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Karin Leijon, Anna Michalski** och **Lars Oxelheim** (red.), *The European Union and the Technology Shift* (1–25). Cham: Palgrave Macmillan.

Bastani, Spencer och **Daniel Waldenström** (2021). "Wealth and Inheritance Taxation: Theory and Evidence from the Nordic Countries". I **Sijbren Cnossen** och **Bas Jacobs** (red.), *Tax by Design for the Netherlands* (115–131). Oxford: Oxford University Press.

- Blix, Mårten** och **Emil Bustos** (2021). "Money for Nothin': Digitalization and Fluid Tax Bases". I **Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Karin Leijon, Anna Michalski och Lars Oxelheim** (red.), *The European Union and the Technology Shift* (185–209). Cham: Palgrave Macmillan.
- Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson** (2021). "Reformagenda: Bättre grundförutsättningar för ett entreprenöriellt, innovativt och uthålligt EU". I **Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Anna Michalski och Lars Oxelheim** (red.), *Vägar till ett uthålligt EU. Europaperspektiv 2021* (33–54). Stockholm: Santérus Förlag.
- Henrekson, Magnus** (2021). "Ägarbeskattningen och börsföretagens kontrolläggande: Från stiftelseäggande till kontrolläggande via direktägda holdingbolag". I **Ronald J. Gilson, Mats Isaksson, Erik Lidman, Johan Munck och Erik Sjöman** (red.), *Festskrift till Rolf Skog – Festschrift in Honour of Rolf Skog* (591–609). Stockholm: Norstedts Juridik.
- Heyman, Fredrik, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson** (2021). "Digitalisation, Productivity and Jobs: A European Perspective". I **Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Karin Leijon, Anna Michalski och Lars Oxelheim** (red.), *The European Union and the Technology Shift* (135–159). Cham: Palgrave Macmillan.
- Lundahl, Mats** och **Fredrik Sjöholm** (2021). "Timor-Leste: The Economy". I **Juliet Love** (red.), *The Far East and Australasia 2021* (1043–1049). London och New York: Routledge.
- Oxelheim, Lars, Alf Alvinussen och Håkan Jankensgård** (2021). "Foreign Exchange Risk Management". I **John Fraser, Robert Quail och Betty J. Simkins** (red.), *Enterprise Risk Management: Today's Leading Research and Best Practices for Tomorrow's Executives* (631–653). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Roth, Paula** (2021). "Passa på med en statlig kontring!". I **Maja Lindenbaum och Stina Pettersson** (red.), *Vad händer nu? Valfärderna efter corona* (130–144). Stockholm: Premiss.
- Skedinger, Per** (2021). "Wage Policies and the Integration of Immigrants Revisited". I **Nora Sánchez Gassen och Oskar Penje** (red.), *Integrating Immigrants into the Nordic Labour Markets. The Impact of the COVID-19 Pandemic* (59–68). Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
- Svensson, Roger** (2021). "Periodic Recoinage and Economic Development in Medieval Hessen". I **Christian Stoess och Roland Diry** och **Sebastian Steinbach** (red.) *Münzstätten, Münzprägung und Münzwege des Mittelalters im Hessen: Ergebnisse der Tagung Frankfurt und Hessen im mone-tären mittelalterlichen Transit* (199–212). Berlin: Battenberg Gietl Verlag.
- Öner, Özge, Mauro Ferrante och Oliver Fritz** (2021). "Introduction – Worlds Collide: Regional Science and Tourism Research". I **Mauro Ferrante, Oliver Fritz och Özge Öner** (red.), *Regional Science Perspectives on Tourism and Hospitality* (1–14). New York: Springer.
- Öner, Özge och Johan P Larsson** (2021). "Microgeography of Restaurants: Sub-City Analysis of Restaurant Location and Colocation Using Swedish Geo-Coded Data". I **Mauro Ferrante, Oliver Fritz och Özge Öner** (red.), *Regional Science Perspectives on Tourism and Hospitality* (41–64). New York: Springer.

ACCEPTERADE ARTIKLAR

Här redovisas artiklar som under året antagits för publicering i vetenskapliga tidskrifter och samlingsvolymmer. Artiklarna har under 2021 ännu inte publicerats.

- Aldén, Lina, Spencer Bastani, Mats Hammarstedt och Chizheng Miao**. "Immigrant-Native Differences in Long-Term Self-Employment". *Small Business Economics*.
- Andersson, David, Thor Berger och Erik Prawitz**. "Making a Market: Infrastructure, Integration and the Rise of Innovation". *Review of Economics and Statistics*.
- Andersson, Ola, Pol Campos-Mercade, Fredrik Carlsson, Florian Schneider och Erik Wengström**. "The Impact of Stay-at-Home Policies on Individual Welfare". *Scandinavian Journal of Economics*.
- Berggren, Niclas och Christian Bjørnskov**. "Political Institutions and Academic Freedom: Evidence from Across the World". *Public Choice*.
- Bergh, Andreas, Gissur Ó Erlingsson och Emanuel Wittberg**. "What Happens when Municipalities Run Corporations? Empirical Evidence from 290 Swedish Municipalities". *Local Government Studies*.

- Bergh, Andreas** och **Philipp C. Wichardt**. "Mine or Ours? Unintended Framing Effects in Dictator Games". *Rationality and Society*.
- Bjuggren, Carl Magnus** och **Magnus Henrekson**. "Female Self-Employment: Prevalence and Performance Effects of Having a High-Income Spouse". *Small Business Economics*.
- Bjørnсков, Christian, Miguel Ángel Borrella-Mas** och **Martin Rode**. "The Economics of Change and Stability in Social Trust: Evidence from (and for) Catalan Secession". *Economics & Politics*.
- Bjørnсков, Christian, Bodo Knoll** och **Martin Rode**. "A Time to Plot, a Time to Reap: Coups, Regime Changes and Inequality". *Defence and Peace Economics*.
- Bjørnсков, Christian** och **Martin Rode**. "Late Colonial Antecedents of Modern Democracy". *Journal of Institutional Economics*.
- Bjørnсков, Christian** och **Stefan Voigt**. "Terrorism and Emergency Constitutions in the Muslim World". *Journal of Peace Research*.
- Bjørnсков, Christian** och **Stefan Voigt**. "This Time is Different? – On the Use of Emergency Measures During the Corona Pandemic". *European Journal of Law and Economics*.
- Bjørnсков, Christian, Stefan Voigt** och **Mahdi Khesali**. "Unconstitutional States of Emergency". *Journal of Legal Studies*.
- Born, Andreas** och **Aljoscha Janssen**. "Does a District Mandate Matter for the Behavior of Politicians? An Analysis of Roll-Call Votes and Parliamentary Speeches". *European Journal of Political Economy*.
- Boudreaux, Christopher J., Niklas Elert, Magnus Henrekson** och **David S. Lucas**. "Entrepreneurial Accessibility, Eudaimonic Well-Being, and Inequality". *Small Business Economics*.
- Cappelen, Alexander W., Johanna Möllerström, Bjørn-Atle Reme** och **Bertil Tungodden**. "A Meritocratic Origin of Egalitarian Behavior". *Economic Journal*.
- Chen, Yiqun, Petra Persson** och **Maria Polyakova**. "The Roots of Health Inequality and the Value of Intra-Family Expertise". *American Economic Journal: Applied Economics*.
- Coad, Alex, Martin Andersson, Magnus Henrekson, Sarah Jack, Mikael Stenkula, Karin Thorburn, Karl Wennberg** och **Ivo Zander**. "John Haltiwanger: Recipient of the 2020 Global Award for Entrepreneurship Research". *Small Business Economics*.
- Duanmu, Jing-Lin, Pehr-Johan Norbäck, Jane Wenzhen Lu** och **Jeremy Clegg**. "Contraction under Minimum Wages? Operational and Financial Advantages of Multinational Subsidiaries in China". *International Business Review*.
- Fehr, Dietmar, Johanna Möllerström** och **Ricardo Perez-Truglia**. "Your Place in the World: Relative Income and Global Inequality". *American Economic Journal: Economic Policy*.
- Ferguson, Shon** och **Aaron Smith**. "Import Demand Elasticities Based on Quantity Data: Theory and Evidence". *Canadian Journal of Economics*.
- Gardberg, Malin**. "Exchange Rate Sensitivity and the Net Foreign Asset Composition". *Journal of Money, Credit and Banking*.
- Gardberg, Malin** och **Lorenzo Pozzi**. "Aggregate Consumption and Wealth in the Long Run: The Impact of Financial Liberalization". *Journal of Applied Econometrics*.
- Henrekson, Magnus** och **Mikael Stenkula**. "William J. Baumol: Innovative Contributor to Entrepreneurship Economics". *Research in the History of Economic Thought and Methodology*.
- Krolage, Carla, Andreas Peichl** och **Daniel Waldenström**. "Richer or More Numerous or Both? The Role of Population and Economic Growth for Top Income Shares". *Journal of Economic Inequality*.
- Lee, Samuel** och **Petra Persson**. "Human Trafficking and Regulating Prostitution". *American Economic Journal: Economic Policy*.
- Lodefalk, Magnus, Fredrik Sjöholm** och **Aili Tang**. "International Trade and Labor Market Integration of Immigrants". *World Economy*.
- Nilsson, Therese, Martin Fischer, Gawain Heckley** och **Martin Karlsson**. "Revisiting Sweden's Comprehensive School Reform: Effects on Education and Earnings". *Journal of Applied Econometrics*.
- Pettersson Ruiz, Eric** och **Jannis Angelis**. "Combating Money Laundering with Machine Learning – Applicability of Supervised-Learning Algorithms at Cryptocurrency Exchanges". *Journal of Money Laundering Control*.
- Svensson, Roger**. "Patent Value Indicators and Technological Innovation". *Empirical Economics*.
- Ustyuzhanina, Polina**. "Decomposition of Air Pollution Emissions from Swedish Manufacturing". *Environmental Economics and Policy Studies*.

WORKING PAPERS

Här redovisas artiklar som producerats 2021 men ännu inte accepterats för publicering i vetenskapliga tidskrifter.

1377. **Haushofer, Johannes, Robert Mudida** och **Jeremy Shapiro**: "The Comparative Impact of Cash Transfers and a Psychotherapy Program on Psychological and Economic Well-Being".
1378. **Andersson, Ola, Pol Campos-Mercade, Armando N. Meier** och **Erik Wengström**: "Anticipation of COVID-19 Vaccines Reduces Social Distancing".
1379. **Janssen, Aljoscha** och **Johannes Kasinger**: "Obfuscation and Rational Inattention in Digitalized Markets".
1380. **Bergh, Andreas, Alexander Funcke** och **Joakim Wernberg**: "The Sharing Economy: Definition, Measurement and its Relationship to Capitalism".
1381. **Müller, Dagmar**: "Lost Opportunities: Work during High School, Establishment Closures and the Impact on Career Prospects".
1382. **Heyman, Fredrik, Pehr-Johan Norbäck** och **Lars Persson**: "Artificial Intelligence, Robotics, Work and Productivity: The Role of Firm Heterogeneity".
1383. **Holmberg, Pär** och **Thomas Tangerås**: "Sweden's Energy Investment Challenge".
1384. **Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson**: "Improved Framework Conditions for a More Entrepreneurial, Innovative and Resilient EU".
1385. **Henrekson, Magnus, Dan Johansson** och **Johan Karlsson**: "To Be or Not to Be: The Entrepreneur in Endogenous Growth Theory".
1386. **Orth, Matilda** och **Florin Maican**: "Entry Regulations and Product Variety in Retail".
1387. **Holmberg, Pär** och **Thomas Tangerås**: "Strategic Reserves versus Market-Wide Capacity Mechanisms".
1388. **Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov**: "Political Institutions and Academic Freedom: Evidence from Across the World".
1389. **Wennström, Johan**: "Moral Consensus and Antiestablishment Politics".
1390. **Tangerås, Thomas** och **Wolfgang Gick**: "Contracting with Endogenously Incomplete Commitment: Escape Clauses".
1391. **Isaksson, Ann-Sofie** och **Dick Durevall**: "Aid and Institutions: Local Effects of World Bank Aid on Perceived Institutional Quality in Africa".
1392. **Björklund, Anders** och **Daniel Waldenström**: "Facts and Myths in the Popular Debate about Inequality in Sweden".
1393. **Johansson, Christian, Anders Kärnä** och **Jaakko Meriläinen**: "Vox Populi, Vox Dei? Tacit Collusion in Politics".
1394. **Horn, Henrik** och **Thomas Tangerås**: "National Transmission System Operators in an International Electricity Market".
1395. **Henrekson, Magnus, Anders Kärnä** och **Tino Sanandaji**: "Schumpeterian Entrepreneurship: Coveted by Policymakers but Impervious to Top-Down Policymaking".
1396. **Angelov, Nikolay** och **Daniel Waldenström**: "COVID-19 and Income Inequality: Evidence from Monthly Population Registers".
1397. **Angelov, Nikolay** och **Daniel Waldenström**: "The Impact of COVID-19 on Economic Activity: Evidence from Administrative Tax Registers".
1398. **Ek, Simon, Mats Hammarstedt** och **Per Skedinger**: "Low-Skilled Jobs, Language Proficiency and Refugee Integration: An Experimental Study".
1399. **Andersson, Fredrik W., Henrik Jordahl** och **Anders Kärnä**: "Ballooning Bureaucracy: Tracking the Growth of High-Skilled Administration within Swedish Higher Education".
1400. **Sjöholm, Fredrik**: "Industrial Policy and Foreign Direct Investment".
1401. **Bergh, Andreas** och **Anders Kärnä**: "Fairness, Flexibility and the Far Right: Understanding the Relationship between Populism, Social Spending and Labor Markets".
1402. **Elinder, Mikael, Xiao Hu** och **Che-Yuan Liang**: "Water Conservation and the Common Pool Problem: Can Pricing Address Free-Riding in Residential Hot Water Consumption?".
1403. **Henrekson, Magnus** och **Mikael Stenkula**: "William J. Baumol: Innovative Contributor to Entrepreneurship Economics".
1404. **Oxelheim, Lars** och **Trond Randøy**: "The Global Logistic Chain Under Siege in a Post-Covid Era".

1405. **Berggren, Niclas** och **Christian Bjørnskov**: "Academic Freedom, Institutions and Productivity".
1406. **Elert, Niklas** och **Magnus Henrekson**: "Collaborative Innovation Blocs and Mission-Oriented Innovation Policy: An Ecosystem Perspective".
1407. **Lindgren, Erik, Per Pettersson-Lidbom** och **Björn Tyrefors**: "The Causal Effect of Transport Infrastructure: Evidence from a New Historical Database".
1408. **Heller-Sahlgren, Gabriel** och **Henrik Jordahl**: "Test Scores and Economic Growth: Update and Extension".
1409. **Henrekson, Magnus, Erik Lakomaa** och **Tino Sanandaji**: "The Interaction of Schumpeterian Institutional Entrepreneurship and Hayekian Institutional Change in Innovative Industries".
1410. **Boudreaux, Christopher J., Niklas Elert, Magnus Henrekson** och **David S. Lucas**: "Entrepreneurial Accessibility, Eudaimonic Well-Being, and Inequality".
1411. **Waldenström, Daniel**: "Wealth and History: An Update".
1412. **Lundin, Erik**: "Geographic Price Granularity and Investments in Wind Power: Evidence from a Swedish Electricity Market Splitting Reform".
1413. **Bastani, Spencer, Tomer Blumkin** och **Luca Micheletto**: "Optimal Redistribution in the Presence of Signaling".
1414. **Suveg, Melinda**: "Does Firm Exit Increase Prices?".
1415. **Tengstam, Sven** och **Ann-Sofie Isaksson**: "Kill Your Darlings? Do New Aid Flows Help Achieve a Poverty Minimizing Allocation of Aid?".
1416. **Johansson, Alva, Niclas Berggren** och **Therese Nilsson**: "Intolerance Predicts Climate Skepticism".
1417. **Congdon Fors, Heather, Ann-Sofie Isaksson** och **Annika Lindskog**: "Harmful Norms: Can Social Convention Theory Explain the Persistence of Female Genital Cutting in Africa?".
1418. **Agrawal, Sneha, Abhishek Gaurav** och **Melinda Suveg**: "Markups as a Hedge for Input Price Uncertainty: Evidence from Sweden".
1419. **Hearn, Bruce, Lars Oxelheim** och **Trond Randøy**: "The Impact of Founders on Information Asymmetry vis-à-vis Outside Investors: Evidence from Caribbean Offshore Tax Havens".
1420. **Aalto, Aino-Maija, Dagmar Müller** och **J. Lucas Tilley**: "From Epidemic to Pandemic: Did the COVID-19 Outbreak Affect High School Program Choices in Sweden?".
1421. **Finkelstein, Amy, Petra Persson, Maria Polyakova** och **Jesse M. Shapiro**: "A Taste of Their Own Medicine: Guideline Adherence and Access to Expertise".
1422. **Ferguson, Shon**: "Unconstrained Trade: The Impact of EU Cage Bans on Exports of Poultry-Keeping Equipment".

RAPPORTER

Angelov, Nikolay och **Daniel**

Waldenström (2021). "Hur har Covid-19-pandemin påverkat skatteintäkter och arbetsinkomster?". Stockholm: Skatteverket.

Bastani, Spencer (2021). "Hur bör konsumtion beskattas?". Stockholm: SNS Förlag.

Calmfors, Lars, Julia Nederberg och **Carolina Persson** (2021). "Vad finns det för anledning att vara med i facket?". Stockholm: Fores.

Elert, Niklas och **Magnus Henrekson** (2021). "Så blir EU mer innovativt och entreprenöriellt". Stockholm: Tankesmedjan FriVärld, 15 februari.

Elinder, Mikael och **Oscar Erixson** (2021). "En beklaglig förlust? En ESO-rapport om erfarenheter och lärdomar av arvsskatt". Rapport till Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi 2021:2. Stockholm: Finansdepartementet.

Erlingsson, Gissur Ó, Richard Öhrvall, Susanne Wallman Lundåsen och **Arvid Zerne** (2021). "Centrum mot periferi? Om missnöje och framtidstro i Sveriges olika landsdelar". Centrum för kommunstrategiska studier. Linköpings universitet.

Hammar, Olle (2021). "Migranternas attityder och värderingar". Stockholm: SNS.

Heller Sahlgren, Gabriel (2021). "Baskolor i hela landet – skillnader i resultat mellan stad och land i TIMSS 2019". Stockholm: Svenskt Näringsliv.

Heller Sahlgren, Gabriel och **Nima Sanandaji** (2021). "Effekter av New Public Management i välfärden – vad säger forskningen?". Stockholm: Timbro.

Heyman, Fredrik, Pehr-Johan Norbäck och **Lars Persson** (2021). "Ekonomiska krisers dynamik – en ESO-rapport om företagsomställning och strukturomvandling". Rapport till Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi 2021:6. Stockholm: Finansdepartementet.

Holmberg, Pär och **Thomas Tangerås** (2021). "En elmarknad med enhetliga priser för förbrukning". Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.

Horn, Henrik (2021). "Energistadgefördragets nytta för EU:s ekonomiska konsekvenser mot bakgrund av EU:s ambitioner i klimatpolitiken". Sieps 2021:5. Stockholm: Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps).

Horn, Henrik (2021). "The Energy Charter Treaty and EU-Growth Policies". European Liberal Forum Policy Paper. November 2021. Stockholm: Fores.

Lozano, Julian E. och **Shon Ferguson** (2021). "Ecosystem Services for Compensation of Artificial Turf Systems". Swedish EPA project report. Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.

Sjöholm, Fredrik (2021). "Industrial Policy and Foreign Direct Investment". I Martin Andersson, Enrico Deiac och Johan Eklund (red.), *Swedish Economic Forum Report 2021: Swedish Perspectives on Industrial Policy – The Washington Consensus and Beyond* (131–151). Stockholm: Entreprenörskapsforum.

POPULÄRVETENSKAP OCH RECENSIONER

Blix, Mårten och **Anders Morin** (2021).

”Effektiviseringar – var god dröj”. *Ekonomisk Debatt* 49(1), 89–90.

Elinder, Mikael (2021). ”Den kalla handen”.

Ekonomisk Debatt 49(8), 3–4.

Elinder, Mikael (2021). ”Därför behövs

förmögenhetsstatistik”. *Ekonomisk Debatt* 49(1), 3–4.

Elinder, Mikael och **Lovisa Persson** (2021).

”Debatten om vårt framtida skattesystem”. *Ekonomisk Debatt* 49(3), 3–4.

Elinder, Mikael och **Lovisa Persson** (2021).

”Ekonomisk Debatts digitala framtid”. *Ekonomisk Debatt* 49(4), 3–4.

Henrekson, Magnus (2021). ”Ett värdigt liv”.

Axess 20(7), 42–45.

Henrekson, Magnus (2021). ”How Labor

Market Institutions Affect Job Creation and Productivity Growth”. *IZA World of Labor*, 13 december.

Henrekson, Magnus (2021). ”In Defense of

Good Power”. *Quillette*, 2 oktober.

Henrekson, Magnus, Christian Sandström

och **Carl Alm** (2021). ”Investeringarna i Norrland, vätgasstålet och hur EU:s nya miljöpolitik leder till miljönationalism”. *Ekonomisk Debatt* 49(6), 50–55.

Holmberg, Pär och **Thomas Tangerås** (2021).

”Även effektiv elförbrukning viktig för en välfungerande elförsörjning”. *Ekonomisk Debatt* 49(4), 81–82.

Lundin, Erik (2021). ”Vindkraften i kommunal

motvind”. *Kvartal*, 8 juni.

Persson, Lovisa (2021). ”Dags att prioritera

kvalitetssäkring av kommundata”. *Ekonomisk Debatt* 49(6), 3–4.

Sjöholm, Fredrik (2021). ”Dags att närma sig

USA”. *Kvartal*, 20 januari.

Skedinger, Per (2021). ”Ekonomipriset säger

inget om svenska minimilöner”. *Kvartal*, 10 december.

Skedinger, Per (2021). ”What 21st-Century

Works Will Merit a Close Reading in 2050?: Response from Per Skedinger”. *Econ Journal Watch* 18(1), 181–184.

Svensson, Roger (2021). ”Bitcoin är inte den

nya dollarn”. *Kvartal*, 27 maj.

Svensson, Roger (2021). ”Öppna upp i takt

med vaccinationerna”. *Kvartal*, 31 mars.

Waldenström, Daniel (2021). ”Pedagogiskt

och tänkvärt om skatternas framtid”. *Ekonomisk Debatt* 49(3), 34–39.

Waldenström, Daniel (2021). ”Wealth and

History: A Reappraisal”. *VoxEU, CEPR*, 17 november.

NYHETSBRIV

Under 2021 gav IFN ut nyhetsbrev dels på svenska, dels på engelska. I den svenska serien utkom sex nummer, och i den engelska serien utkom två nummer. Under året har följande temaartiklar i den engelska serien författats av IFN-forskare:

Müller, Dagmar (2021), ”Summertime Blues:

High School Jobs and the Transition to Work”. IFN Newsletter, No.1. Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.

Svensson, Roger (2021), ”Unlicensed Gamb-

ling: Bitcoin in a Monetary Perspective”. IFN Newsletter, No. 2. Stockholm: Institutet för Näringslivsforskning.

POLICYINRIKTADE DEBATTARTIKLAR

Nedan redovisas policyinriktade debattartiklar författade helt eller delvis av IFN-forskare. Artiklarna är främst publicerade i svensk dagspress.

Andersson, Ola, Pol Campos-Mercade, Armando Meier och Erik Wengström (2021). "Information om vaccin riskerar minska social distansering". *Altinget*, 26 januari.

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (2021). "Potensiellt alvorlig for norsk konkurransevne". *Finansavisen*, 8 september.

Bakardjieva Engelbrekt, Antonina, Per Ekman, Anna Michalski och Lars Oxelheim (2021). "Vår koppling till EU måste synliggöras i valrörelsen". *Dagens Samhälle*, 8 november.

Berggren, Niclas och Andreas Bergh (2021). "Urholkad rättsstat ett slag mot ekonomin". *Svenska Dagbladet*, 26 januari.

Berggren, Niclas och Henrik Jordahl (2021). "Framtidens populister hotar Riksbankens oberoende". *Dagens Industri*, 15 december.

Björklund, Anders och Daniel Waldenström (2021). "Sverige är inte ett land med stor och växande ojämlikhet". *Dagens Nyheter*, 7 juni.

Björklund, Anders och Daniel Waldenström (2021). "Slutreplik: Reavinster från bostadsförsäljningar överskattas kraftigt i statistiken". *Dagens Nyheter*, 17 juni.

Bjørnskov, Christian (2021). "Derfor dur marxisme ikke i virkeligheden". *Berlingske*, 25 november.

Bjørnskov, Christian (2021). "Er børn ligegyldige i dansk politik?". *Jyllands-Posten*, 20 december.

Blix, Mårten och Magnus Henrekson (2021). "Konkursvåg hotar Sverige". *Dagens Industri*, 29 januari.

Braunerhjelm, Pontus och Roger Svensson (2021). "Bygg bostäder av kommersiella lokaler". *Svenska Dagbladet*, 19 februari.

Calmfors, Lars (2021). "Replik: Egna hälsovinster kanske inte räcker". *Svenska Dagbladet*, 30 augusti.

Calmfors, Lars (2021). "Samspelet mellan forskning och politik måste bli bättre". *Dagens Industri*, 29 september.

Collin, Elias m.fl. (2021). "Myndigheternas köpta utvärderingar är opålitliga". *Dagens Nyheter*, 26 maj.

Collin, Elias m.fl. (2021). "Slutreplik: Kompetenta utvärderingar av myndigheter centralt för vårt framtida västånd". *Dagens Nyheter*, 7 juni.

Hammar, Olle (2021). "Migranternas värderingar integreras snabbt". *Svenska Dagbladet*, 25 november.

Hammarstedt, Mats (2021). "Vaccination – mer än bara egna hälsovinster". *Barometern*, 30 september.

Hammarstedt, Mats (2021). "Fokusera på orsakerna till långtidsarbetslöshet". *Dagens Industri*, 6 oktober.

Hansson, Åsa (2021). "Utan fastighetsskatt får vi mer skadliga skatter". *Svenska Dagbladet*, 6 maj.

Hansson, Åsa (2021). "Slutreplik: Ett kraftfullt motstånd – men inte folkligt". *Svenska Dagbladet*, 12 maj.

Heller Sahlgren, Gabriel (2021). "Replik: Svensson har grovt missförstått analysen". *Svenska Dagbladet*, 2 december.

Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Siri Terjesen (2021). "Är det gröna stålet verkligen grönt?". *Dagens Industri*, 1 april.

Henrekson, Magnus, Christian Sandström och Siri Terjesen (2021). "Slutreplik: Nuvarande politik stjälper snarare än hjälper hållbar utveckling". *Dagens Industri*, 12 april.

Henrekson, Magnus (2021). "Bensinen är inte alls särskilt dyr nu". *Expressen*, 13 november.

Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2021). "Skapa fler elområden och låt elpriserna öka runt storstäderna". *Dagens Nyheter*, 25 februari.

Holmberg, Pär och Thomas Tangerås (2021). "Hellre effektereserv än kapacitetsmarknad". *Second Opinion*, 13 april.

Holmberg, Pär och **Thomas Tangerås** (2021). "Att slå ihop elområden löser inte problemen". *Svenska Dagbladet*, 13 november.

Jonung, Lars, Ulf Persson och **Roger Svensson** (2021). "Nedstängningar gör mer skada än nytta". *Svenska Dagbladet*, 27 januari.

Jonung, Lars och **Daniel Waldenström** (2021). "Kapitalismen verklig välgörare i Karl-Bertil Jonssons julsaga". *Dagens Nyheter*, 24 december.

Lundin, Erik (2021). "Öka kommuners vilja att tillåta ny vindkraft". *Svenska Dagbladet*, 13 mars.

Lundin, Erik (2021). "Riv inte upp prisområdena på elmarknaden". *Sydsvenskan*, 13 november.

Mehic, Adrian och **Charlotta Olofsson** (2021). "Distansundervisning slår mot studenterna". *Svenska Dagbladet*, 23 maj.

Norbäck, Pehr-Johan, Martin Olsson och **Lars Persson** (2021). "Dålig konkurrens på den europeiska fotbollsmarknaden". *Dagens Industri*, 2 maj.

Oxelheim, Lars, Antonina Bakardjieva Engelbrekt, Per Ekman och **Anna Michalski** (2021). "Vad händer med finskt näringsliv när EU:s uthållighet vässas?". *Hufvudstadsbladet*, 6 april.

Persson, Lars och **Fredrik Sjöholm** (2021). "Coronastrategin har varit bra för svensk ekonomi". *Dagens Nyheter*, 9 mars.

Persson, Lars och **Fredrik Sjöholm** (2021). "EU-förslag hot mot den svenska ägarmodellen". *Svenska Dagbladet*, 10 april.

Persson, Lars och **Fredrik Sjöholm** (2021). "Slutreplik: Fel väg att låsa in medel i gamla företag". *Svenska Dagbladet*, 19 april.

Sandström, Christian, Magnus Henrekson och **Björn O Karlsson** (2021). "Replik: Vätgasstål är en regional lösning på ett globalt problem". *Dagens Industri*, 28 maj.

Seeman, Bob och **Roger Svensson** (2021). "Bitcoin är som ett oreglerat casino". *Svenska Dagbladet*, 15 juli.

Svensson, Roger (2021). "Bitcoin lacks a solid foundation as an international currency". *Financial Times*, 7 juni.

Svensson, Roger (2021). "Innan det är för sent – reglera kryptomarknaden". *Dagens Industri*, 19 oktober.

Sánchez Gassen, Nora, Rolf Elmér och **Per Skedinger** (2021). "Sänkta löner kan ge fler invandrare enkla jobb". *Dagens Nyheter*, 13 oktober.

Sánchez Gassen, Nora, Rolf Elmér och **Per Skedinger** (2021). "Slutreplik: Även fack och arbetsgivare har ansvar för utrikesfödda". *Dagens Nyheter*, 18 oktober.

Tåg, Joacim (2021). "Så kan Österbotten attrahera fler internationella företag". *Vaasa Insider*, 12 juli.

Flera av våra forskare skriver även regelbundet krönikor och kolumner i tidningar såsom Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Børsen. Dessa finns på ifn.se.

IFN:S SEMINARIESERIE

IFN har veckovisa forskarseminarier där inbjudna forskare från andra institutioner samt IFN:s egna forskare presenterar sina arbeten. Under 2021 har en stor del av seminarierien varit digital på grund av coronapandemin.

MÅNDAGEN DEN 11 JANUARI

Charlotte Paulie, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet: **“Labor Share Dynamics: The Role of Import Competition”**.

TISDAGEN DEN 12 JANUARI

Melinda Suveg, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet: **“Does Firm Exit Increase Prices?”**.

ONSDAGEN DEN 13 JANUARI

Roza Khoban, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet: **“The Impact of Trade Liberalization in the Presence of Political Distortions”**. **Medförfattare:** Sebastian Jävervall.

TORSDAGEN DEN 14 JANUARI

Nanna Fukushima, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet: **“The UK Clean Air Act, Black Smoke, and Infant Mortality”**.

FREDAGEN DEN 15 JANUARI

Sebastian Jävervall, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet: **“Accountability and the Allocation of Bureaucratic Skill: Evidence from India”**.

ONSDAGEN DEN 20 JANUARI

Claus Thustrup Kreiner, Department of Economics, University of Copenhagen, Danmark: **“Social Position and Fairness Views”**. **Medförfattare:** Kristoffer B. Hvidberg och Stefanie Stantcheva.

ONSDAGEN DEN 3 FEBRUARI

Ola Olsson, Nationalekonomiska institutionen, Göteborgs universitet: **“Land Property Rights, Cadasters, and Economic Growth: A Cross-Country Panel 1000–2015”**.

ONSDAGEN DEN 10 FEBRUARI

Jan De Loecker, Department of Economics, KU Leuven, Belgien: **“The Welfare Impact of Market Power: The OPEC Cartel”**.

Medförfattare: John Asker och Allan Collard-Wexler.

ONSDAGEN DEN 17 FEBRUARI

Asger Lau Andersen, Department of Economics, University of Copenhagen, Danmark: **“Bailing out the Kids: New Evidence on Informal Insurance from One Million Bank Transfers”**.

Medförfattare: Niels Johannesen och Adam Sheridan.

ONSDAGEN DEN 24 FEBRUARI

Ippo Kauppinen, VATT Institute for Economic Research, Helsingfors, Finland: **“Migration and Tax Policy, Evidence from Finnish Full Population Data”**. **Medförfattare:** Salla Kalin, Kaisa Kotakorpi och Jukka Pirttilä.

ONSDAGEN DEN 10 MARS

Julius J. Andersson, SITE, Handelshögskolan i Stockholm: **“The Distributional Effects of a Carbon Tax: The Role of Income Inequality”**.

Medförfattare: Giles Atkinson.

ONSDAGEN DEN 24 MARS

Andreas Bergh, Nationalekonomiska institutionen, Lunds universitet, och IFN: **“Regional Inequality for People and Places in Sweden 1990–2017”**.

ONSDAGEN DEN 31 MARS

Abhijeet Singh, Nationalekonomiska institutionen, Handelshögskolan i Stockholm: **“The Incidence and Effects of Affirmative Action: Evidence from Quotas in Private Schools in India”**.

ONSDAGEN DEN 14 APRIL

Hans K. Hvide, Department of Economics, University of Bergen, Norge: **“Do Temporary Demand Shocks Have Long-Term Effects for Startups?”**. **Medförfattare:** Tom G. Meling.

ONSDAGEN DEN 21 APRIL

Katherine Stapleton, Department of Economics, University of Oxford, Storbritannien: **“Automation, Trade and Multinational Activity: Micro Evidence from Spain”**. **Medförfattare:** Michael Webb.

ONSDAGEN DEN 5 MAJ

Shon Ferguson, Nationalekonomiska institutionen, Sveriges Lantbruksuniversitet, och IFN: **“Import Demand Elasticities Based on Quantity Data: Theory and Evidence”**. **Medförfattare:** Aaron Smith.

ONSDAGEN DEN 12 MAJ

Lena Hensvik, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet: **“Spousal Earnings and Household Dynamics: Evidence from a Promotion Reform”**. **Medförfattare:** Erik Grönqvist och Anna Thoresson.

ONSDAGEN DEN 19 MAJ

Johannes Voget, Business School, University of Mannheim, Tyskland: **“How do Firms Form Preferences about Fiscal Policy? Evidence from Firm Surveys”**.

ONSDAGEN DEN 2 JUNI

Johannes Becker, School of Business & Economics, University of Munster, Tyskland: **“Second-Best Source-Based Taxation of Multinational Firms”**.

ONSDAGEN DEN 9 JUNI

Myra Mohnen, University of Ottawa, Kanada: **“Train to Opportunity: The Effect of Infrastructure on Intergenerational Mobility”**.
Medförfattare: Julián Costas-Fernández och José-Alberto Guerra.

ONSDAGEN DEN 8 SEPTEMBER

Åsa Löfgren, Nationalekonomiska institutonen, Göteborgs universitet: **“A Theoretical Framework of Decision Making Explaining the Mechanisms of Nudging”**. **Medförfattare:** Katarina Nordblom.

ONSDAGEN DEN 15 SEPTEMBER

Melinda Suveg, IFN: **“Is the Working Capital Channel Important?”**.

ONSDAGEN DEN 22 SEPTEMBER

Tobias Kretschmer, Ludwig-Maximilians-Universität München, Tyskland: **“Online Communities on Competing Platforms: Evidence from Game Wikis”**. **Medförfattare:** Johannes Loh.

ONSDAGEN DEN 29 SEPTEMBER

Thomas Rønne, Copenhagen Business School, Danmark: **“The Missing Middle: Commercial and Technical Challenges and Underdeveloped Markets for Tough-Tech”**. **Medförfattare:** Ashish Arora och Andrea Fosfuri.

ONSDAGEN DEN 6 OKTOBER

Thomas Sterner, Nationalekonomiska institutonen, Göteborgs universitet: **“Understanding the Resistance to Carbon Taxes: A Case Study of Sweden”**. **Medförfattare:** Jens Ewald och Erik Sterner.

ONSDAGEN DEN 13 OKTOBER

Catherine Thomas, London School of Economics, Storbritannien: **“The Perfect Match: Assortative Matching in Mergers and Acquisitions”**. **Medförfattare:** Maria Guadalupe, Veronica Rappoport och Bernard Salanié.

ONSDAGEN DEN 20 OKTOBER

Mario Daniele Amore, Bocconi University, Milano, Italien: **“Families in Corporate Venture Capital”**.
Medförfattare: Samuele Murtinu och Valerio Pelucco.

ONSDAGEN DEN 27 OKTOBER

Carol Propper, Imperial College London, England: **“Innovation Diffusion and Employment Networks: Keyhole Surgery for Cancer in the English NHS”**. **Medförfattare:** Eliana Barrenho, Eric Gautier, Marisa Miraldo och Christiern D. Rose.

ONSDAGEN DEN 10 NOVEMBER

Daniel Bias, Institutionen för finansiell ekonomi, Handelshögskolan i Stockholm: **“Illiquid Equity, Labor Mobility, and Talent Allocation”**.

ONSDAGEN DEN 17 NOVEMBER

Matthew Lindquist, SOFI, Stockholms universitet: **“Are Entrepreneurs More Upwardly Mobile?”**.
Medförfattare: Theodor Lucian Vladasel.

ONSDAGEN DEN 24 NOVEMBER

Hylke Vandenbussche, Department of Economics, KU Leuven, Belgien: **“Consumer Taste in Trade: A Method to Identify Taste Shifts after COVID”**. **Medförfattare:** Bee Yan Aw-Roberts och Yi Lee.

ONSDAGEN DEN 8 DECEMBER

Petter Lundborg, Nationalekonomiska institutonen, Lunds universitet: **“On the Family Origins of Human Capital Formation: Evidence from Donor Children”**. **Medförfattare:** Erik Plug och Astrid Wurtz-Rasmussen.

BROWN BAG-SEMINARIER

Brown Bag-seminarierna hålls vanligtvis på måndagar. Då presenteras arbeten på ett tidigt stadium samtidigt som deltagarna äter medhavd lunch.

I denna seminarieserie presenteras arbeten på ett tidigare stadium jämfört med forskarseminarier, se föregående sidor.

MÅNDAGEN DEN 22 FEBRUARI

Daniel Almén, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet: **"Citizenship, Social Capital and the Role of Conscription: Evidence from Sweden"**.

MÅNDAGEN DEN 15 MARS

Ann-Sofie Isaksson, Nationalekonomiska institutionen, Göteborgs universitet och IFN: **"Aid and institutions: Local Effects of World Bank Aid on Institutional Legitimacy in Africa"**.
Medförfattare: Dick Durevall.

MÅNDAGEN DEN 29 MARS

Erik Lundin, IFN: **"Geographic Price Dispersion and Investments in Wind Power: Evidence From a Swedish Market Splitting Reform"**.

MÅNDAGEN DEN 12 APRIL

Stefan Lamp, Toulouse School of Economics, Frankrike: **"Energy Tax Exemptions and Industrial Production"**. Medförfattare: Andreas Gerster.

MÅNDAGEN DEN 19 APRIL

Per Pettersson-Lidbom, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet, och IFN: **"The Causal Effect of Transport Infrastructure: Evidence from a New Historical Database"**.
Medförfattare: Erik Lindgren och Björn Tyrefors.

MÅNDAGEN DEN 26 APRIL

Sara Signorelli, Paris School of Economics, Frankrike: **"Too Constrained to Grow. Analysis of Firms' Response to the Alleviation of Skill Shortages"**.

MÅNDAGEN DEN 3 MAJ

Sandra Donnelly, Nationalekonomiska institutionen, Lunds universitet: **"Framing Information about Immigrants Makes Us More Punitive and Critical"**.

MÅNDAGEN DEN 10 MAJ

Jens Wikström, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet: **"Liquidity Frictions and Prescription Drug Consumption"**.

MÅNDAGEN DEN 17 MAJ

Ulrika Ahrsjö, Nationalekonomiska institutionen, Stockholms universitet: **"Youth Crime, Community Service and Labor Market Outcomes"**.

MÅNDAGEN DEN 24 MAJ

Alice Kuegler, Department of Economics, University College London, England: **"The Responsiveness of Inventing: Evidence from a Patent Fee Reform"**.

MÅNDAGEN DEN 31 MAJ

Chloe Nibourel, Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet: **"The Impact of Far-Right Candidates on Election Outcomes"**.

MÅNDAGEN DEN 7 JUNI

Johan Karlsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping: **"To Be or Not to Be: The Entrepreneur in Endogenous Growth Theory"**.
Medförfattare: Magnus Henrekson och Dan Johansson.

MÅNDAGEN DEN 14 JUNI

Alexander Montag, Saïd Business School, Oxford University, England, och IFN: **"Who Gets to First Base? Start-up Characteristics and Entrepreneurial Success"**.

MÅNDAGEN DEN 16 AUGUSTI

Thomas Åstebro, HEC Paris, Frankrike, och IFN: **"Gender Stereotypical Educational Choices – What Can Be Done?"**.

MÅNDAGEN DEN 30 AUGUSTI

Petra Persson, Stanford University, USA, och IFN: **"A Taste of Their Own Medicine: Guideline Adherence and Access to Expertise"**.
Medförfattare: Amy Finkelstein, Maria Polyakova och Jesse M. Shapiro.

MÅNDAGEN DEN 27 SEPTEMBER

Simon Finster, Oxford University, England: **"Selling Multiple Complements with Packaging Costs"**.

MÅNDAGEN DEN 4 OKTOBER

Speed brown bag

Joacim Tåg, IFN: **"What is the Cost of Privatization for Workers?"**.

Thor Berger, IFN: **"Historical Manufacturing Census of Sweden: Data and Applications"**.

Erik Prawitz, IFN: **"The Engineer and Economic Development"**.

MÅNDAGEN DEN 18 OKTOBER

Roger Svensson, IFN: **"Tax Incentives vs. Direct R&D Subsidies"**.

MÅNDAGEN DEN 25 OKTOBER

Daniel Bougt, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet: **"Ambiguity and Sequential Auctions: Theory and Estimation"**.

Medförfattare: Gagan Ghosh och Heng Liu.

MÅNDAGEN DEN 8 NOVEMBER

Speed brown bag

Joakim Jansson, IFN: **"Gender and Gender Identity in the Rental Housing Market: Evidence from a Correspondence Study"**.

Erik Lundin, IFN: **"Decentralization of Wind Power Approval and Green Party Behavior: Evidence from Local Decision Makers and Voters in Sweden"**.

Olle Hammar, IFN: **"Social Networks and Immigrant Integration: Experimental Evidence from Sweden"**.

Brown Bag-serien 2021 innehöll seminarier om en rad olika ämnen, såsom familjeföretagens betydelse, entreprenörskap, utbildning och privatiseringens effekter på anställda.

MÅNDAGEN DEN 15 NOVEMBER

Mikael Elinder, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet, och IFN: **"Intelligence and Prosocial Behavior"**. Medförfattare: Oscar Erixon.

MÅNDAGEN DEN 22 NOVEMBER

Roger Svensson, IFN: **"Economic Perspectives of Numismatics"**.

MÅNDAGEN DEN 6 DECEMBER

Speed brown bag

Malin Gardberg, IFN: **"Importing Automation through M&As"**.

Lars Persson, IFN: **"Familjeföretagens roll i näringslivet"**.

Daniel Waldenström, IFN: **"Wealth and History: A Reappraisal"**.

Finansiering av forskningen

IFN finansieras av en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga. Anslagsgivarna presenteras i bokstavsordning.

ALMEGA	JAN WALLANDERS OCH TOM HEDELIUS STIFTELSE	SVENSKT NÄRINGS- LIV
CARL BENNET AB	OCH TORE BROWALDHS STIFTELSE	SVEN SVENSSONS STIFTELSE FÖR NUMISMATIK
ENERGIFORSK	JOHAN OCH JAKOB SÖDERBERGS STIFTELSE	TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE
ENERGIMYNDIGHETEN	JOHN TEMPLETON FOUNDATION	VETENSKAPSRÅDET
FAMILJEN KAMPRADS STIFTELSE	LARS ERIK LUNDBERGS STIFTELSE FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING	
FAMILY BUSINESS NETWORK	LÄNSFÖRSÄKRINGSBOLAGENS FORSKNINGSFOND	
FORMAS	MARIANNE OCH MARCUS WALLENBERGS STIFTELSE	
FORSKNINGSRÅDET FÖR HÄLSA, ARBETSLIV OCH VÄLFÄRD (FORTE)	NORDIC CAPITALS UTBILDNINGS- STIFTELSE	
GUNNAR EKSTRÖMS STIFTELSE FÖR NUMISMATISK FORSKNING	NORFACE	
HAKON SWENSON STIFTELSEN	RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND	
INSTITUTET FÖR ARBETSMARK- NADS- OCH UTBILDNINGSPOLITISK UTVÄRDERING (IFAU)	SILICON VALLEY COMMUNITY FOUNDATION	

Institutet för Näringslivsforskning (IFN) är en privat och icke vinstdrivande stiftelse. Institutet grundades 1939 av Sveriges Industriförbund och Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF) med syftet att forska om ekonomiska och sociala frågor av betydelse för näringslivets utveckling. IFN finansieras i dag av en rad stiftelser och organisationer – både privata och offentliga.

– Att IFN är ett privat institut ser vi som en styrka, säger professor Fredrik Sjöholm, vd för IFN. Statliga satsningar och prioriteringar har alltid spelat en stor roll för den nationalekonomiska forskningens inriktning. IFN har genom åren säkerställt att det funnits en företags- och näringslivsrelaterad ekonomisk forskning i Sverige.

IFN har en lång tradition av att bedriva forskning med hög integritet och kvalitet. Forskningsämnen skiftar med tiden, strävan är att forskarna på IFN ska ta sig an aktuella och angelägna frågor. Därigenom kan IFN vara en viktig aktör i såväl forskarvärlden som samhällsdebatten. □

Läs mer om finansärer och finansiering på ifn.se/om-ifn/finansiering.

© INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

BOX 55665

102 15 STOCKHOLM

08-665 45 00

WWW.IFN.SE

INFO@IFN.SE

ISSN 1654-0824 (PRINT)

ISBN 978-91-7204-749-5 ISSN 2002-9241 (ONLINE)

TEXT INSTITUTET FÖR NÄRINGSLIVSFORSKNING

GRAFISK FORM IRONS DESIGN

SÄTTNING IFN

TRYCK HYLTE TRYCK

FOTO KARL GABOR, ELISABETH GUSTAFSSON, EVA MALM ÖHRSTRÖM, JÖRGEN NILSON, UNSPLASH, ISTOCK, PIXABAY.

2021

Året som gått på Institutet för Näringslivsforskning

IFN är ett oberoende och privat forskningsinstitut inom nationalekonomi. Institutets uppgift är att bedriva forskning av högsta internationella kvalitet på områden av central betydelse för svensk ekonomi och näringslivets utveckling.

IFN vill vara en källa till kunskap om näringslivets förutsättningar och utveckling för beslutsfattare, experter, rådgivare och journalister som arbetar med och intresserar sig för näringslivets villkor. Forskningen är opartisk och oberoende. Professionell integritet och objektivitet är riktlinjerna för all forskning och analys vid institutet.

Forskningen har under året bedrivits inom fem program: Företagens konkurrenskraft, Entreprenörskapets ekonomi, Tjänstesektorns ekonomi, Hållbar energiomställning och Institutioner, marknader och näringsliv. Inom dessa program ryms ett stort antal projekt om allt från digitalisering och utbildningens betydelse för samhällsutvecklingen till snabbväxande företag, innovationer och skatter.